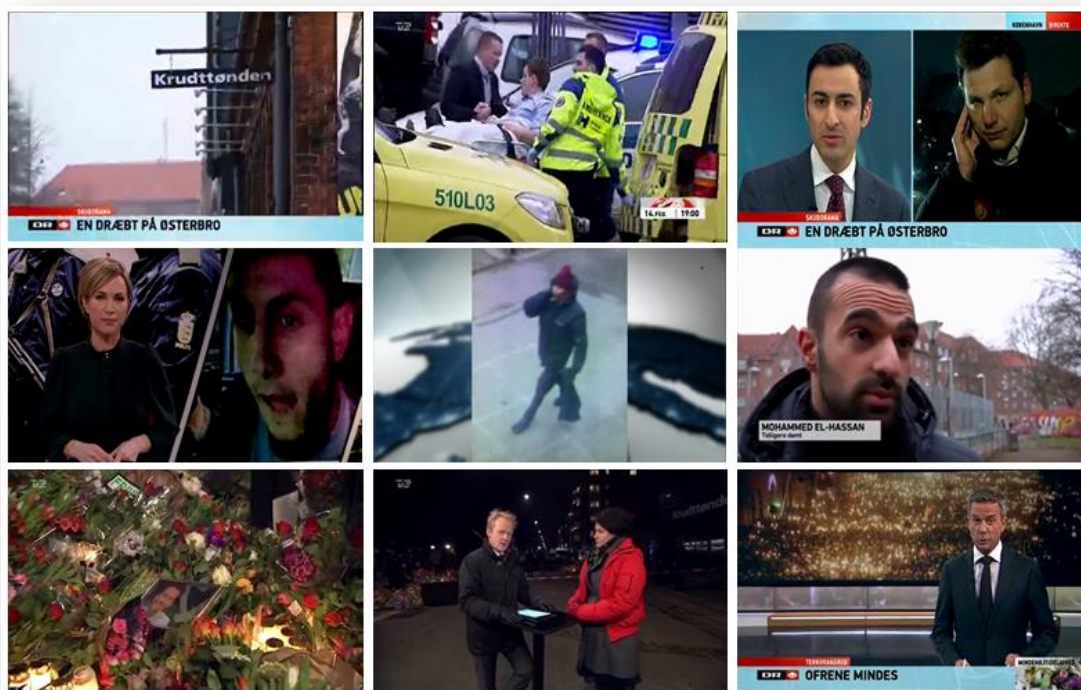

"Vi skal være lidt forsigtige her"

ET KANDIDATSPECIALE OM NYHEDSMEDIERNES AKTØRROLLE I JOURNALISTISK FORMIDLING AF KRISER
OG HVORDAN DENNE KOMMER TIL UDTRYK I DEN DANSKE TV-NYHEDSDÆKNING
AF TERRORANGREBET I KØBENHAVN 2015.

AF NANA LANGHOFF
KANDIDATSPECIALE I KOMMUNIKATION
AALBORG UNIVERSITET KØBENHAVN
D. 04.01.2016
VEJLEDER: BOLETTE BLAAGAARD

"Vi skal være lidt forsigtige her"

Et kandidatspeciale om nyhedsmediernes aktørrolle i journalistisk formidling af kriser og hvordan denne kommer til udtryk i den danske tv-nyhedsdækning af terrorangrebet i København 2015.

Af Nana Langhoff

Studienummer: 20104037

Kandidatspeciale i Kommunikation

Aalborg Universitet København

D. 04. januar 2016

Anslag/sideantal: 190.124/79,2 normalsider

Vejleder: Bolette Blaagaard

Underskrift: _____

Summary

This master thesis seeks to explore how news media are constructors through their journalistic communication of crises and thereby are influencing our perspective of the world. I chose to examine this problem statement through a case study, which was the Danish television news coverage of the terrorist attack in Copenhagen in February 2015. Here I analyzed news sequences from the television news coverage by DR1 and TV2 in order to explore how the two news media were constructors in their journalistic communication of the Copenhagen terror attack. As a method of analysis I used Chouliaraki's 'analytics of mediation' (2006a, 2006b) which aims to examine how news media on television are constructors in their manufacturing of crises and suffering. I developed Chouliaraki's method further so that it was more specific on my field of study in order also to capture the aspects the nation's grief and the creation of enemy images.

From the analysis I found out that the role of constructing appeared in several ways. It appeared in the news media's forms of presentation, in the verbal and visual aspects of the news text and thereby the relationship created between the two aspects. It also appeared in the aesthetic quality. From these three elements I further had the opportunity analyze how the role of constructing, were to find in the distance and proximity of the news text, as well as the framing of the enemy.

The two news media were also manufacturing the journalistic communication of public mourning by constructing a certain national feeling through their use of language and images.

Overall, TV2 Nyhederne was more dramatic in their news coverage than DR1's TV-Avisen. DR1 was also dramatic on the visual side. However, they were slightly more sober in their linguistic communication, where the descriptions weren't as dramatic, as we saw in the linguistic communication of TV2.

Furthermore, the analysis showed that both news media framed the perpetrator, from a stereotyped image that previously has been set by the Danish news media, which says that a terrorist is a man of another ethnic origin than Danish and also is a Muslim who acts upon his Islamic beliefs (Smedegaard, 2014) despite the fact that the news coverage presents several aspects, pointing towards that the perpetrator rather were a so called 'lone wolf' rather than a terrorist from a terror organization who acted from an ideology.

The analysis is then confirming the key argument of the thesis argument that the news media not only mediate crises, but possess a more complex role since they are constructors as well.

Indholdsfortegnelse

Kap. 1: Indledning og problemfelt	1
- Problemformulering	3
- Videnskabsteoretisk perspektiv	4
Kap. 2: Litteraturreview	6
Kap. 3: Teori	14
- Beautiful suffering	14
- Sorg	16
- Framing af fjenden	17
Kap. 4: Metode	22
- Casestudiet som metode	22
- Casebeskrivelse	24
- Analysemetode	25
○ The analytics of mediation	26
○ Del 1: Multimodal analyse	27
○ Del 2: Formidlingens modalitet	34
Kap. 5: Analyse	
- Introduktion til analysen	37
- Analysedel 1 – Hvad, hvem, hvor og hvorfor?	39
- Analysedel 2 – Hvem var han?	50
- Analysedel 3 – Danmark sørger	63
- Diskussion af analysen	75
Kap. 6: Konklusion	80
Litteraturliste	82
Bilag	84

Kap. 1 Indledning og problemfelt

At følge med i den journalistiske nyhedsstrøm er for mange mennesker en del af den daglige rutine. De fleste følger med i nyhederne for at orientere sig om, hvad der sker derude, hvor vi ikke selv befinder os. Og om det omhandler, hvad der sket i lokalsamfundet eller på den anden side af jorden, så informerer nyhedsjournalistikken og bidrager til ny viden. Det er igennem journalisternes arbejde og rapportering, at vi får viden om, hvad der foregår i det danske samfund og rundt omkring i verden. Vi lever i en samtid, hvor nyhedsstrømmen er konstant, og hvor vi bombarderes med nyheder fra forskellige medier og på forskellige platforme 24 timer i døgnet (Schmidt, 2011).

Til trods for, at vi i dag har mulighed for at blive informeret om nationale og internationale hændelser og tendenser på mange forskellige kommunikationsplatforme som aviser, tv, radio, internettet, sociale medier og apps, så er det stadig tv-mediet, der er det foretrukne medie, hvorigennem danskerne får deres nyheder, viser en specialrapport fra Kulturstyrelsen om danskernes medieforbrug i 2014 (Kulturstyrelsen, 2014, s. 29-30). Så selvom mange danskere har en smartphone ved hånden dagen lang, hvori nyhedsstrømmen er enorm, så er det tv'et, vi foretrækker at tænde for, når vi vil have de seneste nyheder om politik, krige, katastrofer, sport og underholdning. Og der er sikkert mange, som har klare erindringer om at have siddet foran tv'et og fulgt nyhedsdækningen af en tragisk hændelse, som eksempelvis terrorangrebet d. 11. september 2001 i USA, angrebet mod Charlie Hebdo i Paris 2015 eller måske terrorangrebet i København i februar samme år. Ved sådanne hændelser sidder mange og følger opdateringerne på skærmen, og venter på de næste informationer om situationen som journalisten vil præsentere for os. Måske er der øjenvidneberetninger eller makabre billeder af lidende mennesker. Måske er der slet ingen billeder, men kun en diskussion af hændelsen i et nyhedsstudie med særligt udvalgte eksperter og gæster.

Vi befinder os i en global tid og i en verden, der især er blevet forbundet i kraft af nyhedsjournalistikken. En global verden der også indeholder globale kriser såsom krigen mod terror, naturkatastrofer, klimaforandringer og humanitære katastrofer (Cottle, 2009, s. 1). Faktisk virker det til, at verden aldrig før har konfronteret så mange globale trusler og kriser, som vi ser det i dag (Cottle, 2009, s. 2). Men måden hvorpå vi kollektivt anskuer disse problematikker og dertil respondere på truslerne, afhænger i høj grad af, hvordan disse bliver defineret og konstrueret i nutidens nyhedsmedier (Cottle, 2009, s. 1). Solveig Schmidt er forfatter til fagbogen 'Journalistikkens Grundtrin' (2011), som er en af de grundbøger,

der bruges i journalistuddannelsen på Danmarks Medie- og Journalisthøjskole i dag. I denne forklarer Schmidt, at vi i meget høj grad afhænger af nyhedsmedier og den journalistiske dækning, for at blive informeret og orienteret om, hvad der foregår i verden omkring os, og dertil at "journalistikkens rolle i et demokrati er at gøre modtagerne klogere i bred forstand, så de får de nødvendige forudsætninger for at kunne handle hensigtsmæssigt som samfundsborgere og privatpersoner" (Schmidt, 2011, s. 11). Citatet her står ligeledes beskrevet i journalistuddannelsens studieordning på Danmarks Medie- og Journalisthøjskole (DMJX, 2012). Journalistikken har derfor øjne på demokratiets aktører og undersøger om der i henhold til dette er overensstemmelse mellem det, der bliver sagt, og det der bliver gjort. Ifølge Schmidt er det et journalistikfagligt standpunkt, at journalistikken skal os klogere på vores og andres livsvilkår. Og den giver os mulighed for at danne meninger om, hvad der er rigtigt og vigtigt. Den giver os yderligere lejlighed til at tænke over relaterede emner og problematikker, når vi skal stemme til et demokratisk valg. Og dertil giver den os desuden mulighed for at være aktive samfundsborgere, fordi vi kan påvirke og være deltagende i demokratiets mange beslutningsprocesser. (Schmidt, 2011, s. 12) Derfor er der også relevant og yderst vigtigt, at vi får kendskab til, hvordan nyhedsjournalistikken opererer, og dertil hvordan journalisterne formidler deres stof, da vores meninger og syn på verden kan påvirkes af det vi får præsenteret i nyhedsudsendelserne, samt den måde hvorpå historierne bliver fremstillet af journalisterne. Og ifølge Simon Cottle, som er professor i medier og kommunikation og derfor repræsenterer det journalistikteoretiske felt i modsætning til Schmidts mere journalistikfaglige felt, ser vi i stigende grad, at nyhedsmedierne ikke kun 'formidler' om kriser og konflikter, men at de dertil også selv er med til at forme udførelsen af dem og derfor bliver en aktør i sig selv (Cottle, 2009, s. 109). Medieforskning har desuden en lang tradition for at undersøge, hvordan nyhedsmedier har indflydelse på fremstillingen af konflikter. Og der er i forskningen kommet væsentligt mere opmærksomhed på, at nyhedsmediernes framing af konflikter kun er én af mange måder, hvorpå nyhedsmedierne har fået indflydelse på kriser og konflikter i det moderne samfund i dag (Hjarvard, Mortensen & Eskjær, 2015, s. 1).

Og det er ikke kun inde for medieforskning, at man har fået øjnene op for, at nyhedsmedier og andre medier er med til forme borgernes syn på verden igennem deres journalistiske fremstillinger. Ifølge Schmidt (2011), er det vigtigt for journalister at blive mere bevidste om, hvornår deres dækning er påvirket af deres egne holdninger, hvori både værdier, tabuer og stereotyper kan komme til syne. Hun påpeger, at der til dette kan gøres brug af diskursanalyse, da denne kan belyse de underliggende budskaber, der kan styre et bestemt syn på en sag (Schmidt, 2011, s. 55).

Det er noget nyt, at diskursanalysen er blevet et redskab for journalister. Den bruges af dem til at

undersøge diskursen i egne og andres journalistiske historier således, at de bevidst kan tage stilling til, hvordan deres journalistik skal forholde sig til allerede eksisterende diskurser. Målet med at gøre brug af diskursanalyser i det journalistiske arbejde, er "at skaffe et grundlag for at træffe et bevidst valg om, hvilken historie man vil dække hvordan, og hvorvidt der i dækningen af det område er nogle blinde pletter, man som journalist bør være opmærksom på" (Schmidt, 2011, s. 55).

Den foregående indledning fungerer ligeledes som optakt til min problemformulering. En opsummering af indledning lyder, at journalisternes rolle i samfundet er at give borgere indsigt i hvordan verden tager sig ud og udvikler sig, og dertil er borgerne dybt afhængige af den journalistiske dækning og de nyheder denne medfører sig, for at blive klogere og for at opnå forudsætninger for at kunne handle hensigtsmæssigt (Schmidt, 2011; DMJX, 2012). Medieforskningen peger på, at nyhedsmedierne ikke bare er formidlere, men dertil også er aktører i deres journalistiske formidling og derfor er med til at konstruere vores verdensbillede, særligt i forhold til fremstillingen af kriser og konflikter rundt om i verden (Cottle, 2006, 2009). Derfor har jeg i dette kandidatspeciale opstillet følgende problemformulering;

Problemformulering:

Hvordan er nyhedsmedier aktører i deres journalistiske formidling af kriser og deri med til at konstruere vores anskuelse af verden?

Ved at opstille denne problemformulering, antager jeg, at nyhedsmedier besidder en aktørrolle i deres journalistiske arbejde, og at nyhedsjournalistikken således er med til at konstruere verden, hvilket dermed bliver hovedargumentet i dette kandidatspeciale. Det interessante i den forbindelse er derfor, hvordan denne aktørrolle kommer til syne i den journalistiske formidling af kriser, da viden om dette vil kunne skabe mere gennemsigtighed i måden, hvorpå nyhedsmedier konstruerer og fremstiller verden. Dette er vigtigt at undersøge, fordi borgerne netop er dybt afhængige af journalisternes fortællinger om samfundet og verden. Jeg vil undersøge ovenstående problemstilling ved at gøre brug af en case, som er den danske tv-nyhedsdækning af terrorangrebet i København i februar 2015. Her vil jeg undersøge, hvordan de to nyhedsmedier, DR1 og TV2 fremstiller angrebet med henblik på at belyse, hvordan man kan tale om, at TV-avisen og TV2 Nyhederne er aktører i deres formidling af den givne hændelse, som både Cottle og Chouliaraki siger, er tilfældet i nyhedsjournalistikken (Chouliaraki, 2006a; Cottle, 2009). Og dertil finder jeg det tilmed interessant at se på hvorvidt TV2 og DR1 er forskellige i deres aktørrolle. Ved aktørrolle mener jeg, at det er måden, hvorpå nyhedsmedierne igennem deres journalistiske formidling og praksis deltager i at konstruere verden igennem eksempelvis deres ord- og billedvalg (Chouliaraki,

2006a). Måden hvorpå jeg vil undersøge de to kanalers fremstilling af terrorangrebet er blandt andet igennem en analysemetode udviklet af Lilie Chouliaraki (2006a, 2006b), der har til formål at undersøge, hvordan nyhedsmedier konstruerer verden ud fra de journalistiske praksisser. Fokus i analysemetoden er derfor i høj grad på sprog og billeder og hvilken betydning valget af disse får for seernes forståelse og tilknytning til det skete. En analysemetode som er inspireret af Norman Faircloughs kritiske diskursanalyse.

I nærværende speciale har jeg ikke til opgave at vurdere hvorvidt nyhedsformidlingen journalistisk set er 'rigtig' eller 'forkert', dvs. om hvorvidt TV2s og DRs dækning er udtryk for god eller dårlig journalistik, formålet med specialet er derimod at undersøge, hvordan fremstillingen af terrorangrebet tager sig ud i forhold til at belyse, hvordan nyhedsmedier er aktører, og dermed har indflydelse igennem deres journalistiske fremstilling af kriser. (Chouliaraki, 2006a; Cottle, 2006, 2009)

Når jeg bruger betegnelsen 'nyhedsmedier', dækker dette over de medier, som har til formål at formidle nyheder til borgerne igennem kanaler som tv, radio, de trykte medier og internettet (Matusitz, 201, s. 455). En nyhed er ifølge Schmidt "en historie i et massemedie om aktuelle begivenheder eller udtalelser, der er vedkommende for mediets målgruppe" (Schmidt, 2011, s. 174). I dette speciale er nyhedsmedier dog afgrænset til de på tv, da tv-mediet er den platform, hvor danskerne foretrækker at få deres nyheder, hvilket også er årsag til, at min case også udgangspunkt i TV2 Nyhedernes og TV-Avisens nyhedsudsendelser.

Jeg er tilmed bevidst om, at medier og journalistik er to forskellige ting, som dog er tæt knyttet til hinanden, da den journalistiske fortælling netop er afhængig af, at den kan offentliggøres i et medie (Schmidt, 2011, s. 14). Derfor har jeg i mit problemfelt også understreget, at det er nyhedsmediernes journalistiske formidling, som vil blive analyseret i nærværende speciale.

Videnskabsteoretisk perspektiv

Jeg vil i specialet tage afsæt i både den socialkonstruktivistiske og den poststrukturalistiske videnskabsteori. Socialkonstruktivismen bygger på antagelsen om, at verden er konstrueret i kraft af sociale relationer. Det sociale menneske er derved med til at danne verden igennem kommunikation. Socialkonstruktivismen betoner, at virkeligheden bliver præget eller formet af menneskers erkendelse af den. Og det centrale hertil er, at de samfundsmæssige fænomener ikke er uforanderlige og evige. Fænomenerne er derimod opstået igennem historiske og sociale processer. Hvis man antager, at de samfundsmæssige fænomener eksisterer på baggrund af menneskers handlinger, kan de også forandres af

de selv samme. Denne antagelse hænger sammen med Cottles (2009) og Chouliarakis (2006a) antagelse om, at nyhedsmedierne er med til at skabe et verdensbillede igennem den journalistiske brug af sprog og billeder. Når jeg bevæger mig indenfor det journalistiske forskningsfelt med en diskursanalytisk tilgang har sproget en stor betydning. Sprog er et udtryk for en historisk og kulturel måde at se vores verden og samfund på, og det fungerer som en social praksis, der derved indebærer konsekvenser for den sociale verden og vores sociale handlingsmønstre (Fuglsang og Olsen, 2004, s. 349-350).

Journalistik eksisterer i kraft af ønsket om deling af information og viden til modtagerne (Schmidt, 2011, s. 11). Derved er journalistikken med til at konstruere verden igennem dialog og kommunikation. Men journalistikken antager også at deres formidling skal stræbe efter at være neutral, sand og objektiv, dog så vidt det er muligt. Forskningen indenfor det krisejournalistiske felt mener dog ikke, at objektivitet i nogen forstand eksisterer, fordi journalister i deres arbejde altid er med til at konstruere verden (Cottle, 2009, s. 109). Journalister er derfor med til at tilskrive betydning til begivenheder. Og er således med til at forandre og skabe den sociale verden igennem deres kommunikation.

På baggrund af, at jeg i nærværende speciale ønsker at undersøge, hvordan nyhedsmedier er aktører igennem den nyhedsjournalistiske fremstilling af terrorangrebet i København med en analysemetode, der udspringer fra diskursanalysen, er der også en poststrukturalistisk tilgang at finde i specialets videnskabsteoretiske perspektiv. Det poststrukturalistiske perspektiv har en epistemologisk tilgang, der betoner, at sproget er centralt for vores erkendelse, da det er sproget, der konstruerer 'virkeligheden'. Og indenfor journalistikken, er det netop sproget, der er i fokus samt kanalen til at videregive information. Den poststrukturalistiske præmis er, at virkeligheden skabes gennem sprog og diskurser (Andersen, 1999, s. 11-14).

Derudover besidder poststrukturalismen, ligesom socialkonstruktivismen, den grundlæggende antagelse, at virkeligheden ikke indeholder en afsluttethed i sig selv. Det vil altså sige, at der ikke findes en objektiv virkelighed eller sandhed da denne, ifølge poststrukturalismen, først får en specifik struktur og betydning, når den bliver opfattet og forstået inden for nogle bestemte diskurser. Poststrukturalismen hævder desuden, at man ikke kan tale om 'virkeligheden' uden, at der på samme tid er tale om en konstruktion af den (Fuglsang og Olsen, 2004, s. 479). Og det er også denne antagelse, jeg bygger nærværende speciale på, idet hovedargumentet i denne er, at nyhedsmedier besidder en aktørrolle og derfor har indflydelse på anskuelsen af verden.

Kap. 2 Litteraturreview

Jeg vil i dette litteraturreview fremlægge de teoridannelser, der er opstået indenfor det forskningsfelt, der knytter sig til og er relevant for nærværende speciale. Med henblik på at undersøge, hvordan nyhedsmedier er aktører og igennem denne aktørrolle har indflydelse på vores måde at anskue verden på, vil jeg i dette litteraturreview derfor fokusere på det overordnede argument, at medier er aktører og har indflydelse indenfor forskningsfeltet; journalistisk formidling af kriser. Litteraturreviewet vil afspejle dette idet, at jeg her vil inddrage teori og forskning om journalistisk formidling af kriser, der hver især forholder sig til, hvordan nyhedsmedierne er aktører og har indflydelse på vores anskuelse af verden. Jeg vil igennem litteraturreviewet derfor bidrage med forskellige teori omkring, hvordan nyhedsmedierne er aktører, da denne rolle kommer til syne i flere forskellige aspekter.

I tiden efter terrorangrebet d. 11. september 2001 i USA, er forskningen indenfor journalistisk krise- og terrorformidling i høj grad ekspanderet. I det hele taget fylder globale såvel som lokale kriser vores nyhedsmedier hver eneste dag. Både i de trykte dagblade samt igennem levende billeder og fortællinger i nyhedsudsendelser på tv. Eksempler på disse kriser er krig, naturkatastrofer, sygdomsudbrud i den tredje verden og ikke mindst terrorangreb (Cottle, 2009, s. xiii).

Medieforskning har dertil en lang tradition for at undersøge, hvordan nyhedsmedier har indflydelse på fremstillingen af konflikter. Der er indenfor denne forskning kommet en øget opmærksomhed på, at nyhedsmediernes framing af konflikter kun er én af mange vigtige måder, hvorpå nyhedsmedierne har fået indflydelse på kriser og konflikter i det moderne samfund (Hjarvard, Mortensen & Eskjær, 2015, s. 1). Stuart Allan forklarer i Simon Cottles bog 'Global Crisis Reporting' (2009), at det derfor er relevant at forstå, at billeder af internationale og nationale begivenheder som de ovenstående, har stor indvirkning på vores perceptioner af de menneskelige vilkår i samfundet (Cottle, 2009, s. xiii). Formidlingen af kriserelaterede begivenheder udgør en væsentlig del af arbejdet for de journalister, som i deres arbejde konfronteres med at være vidne til grufuldhed, trusler og fare på seernes vegne, hvilket også gør formidlingsprocessen yderst politisk, fordi journalisterne skal videreformidle information om en kritisk tilstand eller hændelse, som de eventuelt selv befinder sig fysisk i, og derfor kan være påvirkede af den fare de udsætter sig selv for ved at dække den givne historie. Og i den forbindelse opstår der nogle vigtige spørgsmål, der relaterer sig til udøvelsen af den kommunikative magt og indflydelse og i særdeleshed til den centrale rolle som nyhedsmedierne har i det, at de skal identificere, definere og vinkle forskellige

historier, der omhandler kriser af den ene eller anden art (Cottle, 2009, s. xiii). Stuart Allan pointerer derved, at nyhedsmedier besidder en aktørrolle i deres arbejde med at formidle kriserelateret information til modtagerne, og at denne aktørrolle er at finde i måden, hvorpå informationen bearbejdes i forhold til en journalistisk praksis, før den når modtagerne. Og ifølge Simon Cottle (2009) er det blandt andet globalisering, ny information og nye kommunikationsteknologier, samt en udvikling af måden, der i dag føres krig på, der har haft indflydelse på nyhedsmediernes repræsentation af kriserelaterede hændelser rundt om i verden. Og her pointerer Cottle ligeledes, at vi i stigende grad ser, at nyhedsmedierne ikke kun formidler kriser, men dertil også er med til at forme udførelsen og derfor bliver en aktør i sig selv. Krig og kriser bliver således 'mediatized', som Cottle kalder det, fremfor kun at være medierede, altså formidlede (Cottle, 2009, s. 109). De fleste krige og konflikter bliver af nyhedsjournalistikken i dag dækket intensivt og det er igennem denne brede dækning, at verden bliver oplyst omkring, hvad der foregår. Men Cottle påpeger dertil, at denne kriseformidling går udover det at være medieret, og i stedet bliver 'mediatized', netop fordi at nyhedsmedierne og deres journalistiske formidling også bliver inkorporeret i krigsførelsen, særligt i forhold til terror, som når islamisk stat op loader videoer, som medierne derefter benytter. Og på den måde får nyhedsmedierne en aktørrolle i selve krigsførelsen (Cottle, 2009, s. 109-110). Ifølge Cottle, er 'mediation' som begreb, ikke dækkende i forhold til nyhedsmedierne aktørrolle. Han finder derfor begrebet 'mediatization' mere dækkende fordi dette begreb besidder en yderlig betydning. 'Mediatization' bliver i Cottles sammenhæng bevidst brugt til at indfange den mere komplekse og performative måde hvorpå nyhedsmedierne er involverede i nutidens kriser og konflikter (Cottle, 2006, s. 9).

Offentlig omtale er kernen for terroristerne og ingen andre medier end tv-mediet har bidraget med mere oxygen til terroristerne, fordi denne har mulighed for at dække hændelserne med det samme og følge den løbende udvikling (Nacos, 2003, s. 23). Og hertil spiller det også en stor rolle, at tv-mediet har mulighed for at gengive levende billedmateriale. Massemedierne og terrorisme indgår derved et symbiotisk forhold, da terroristerne tiltrækkes af kameraer og kameraerne tiltrukket af terrorismen (Matusitz, 2013, s. 54). Terrorangreb og krigen mod terror er i høj grad blevet en krig af mediebilleder, fra det æstetiseret syn i forbindelse med terrorbekæmpelsens begyndelse ved bombningerne i Bagdad (2003) og til horrible hjemmelavede videooptagelser af halshugninger på internettet. Disse billeder såvel som mange andre relaterede, understreger den prominente rolle som billeder i globale nyhedsmedier besidder i dag (Cottle, 2009, s. 122).

Derved er der også opstået et relevant spørgsmål i nutidens sociale og politiske teori, som går ud på

hvordan den vestlige verden relaterer sig til lidelse, der geografisk befinder sig langt væk fra os (Chouliaraki, 2006a).

Ved analyser af krigs- og konfliktformidling i nyhedsmedier, kan der med stort udbytte gøres brug af begrebet 'politics of pity'. På linje med historiske normer, der regulerer formidlingen af lidelse i den vestlige kultur, refererer politics of pity til valgene af billeder og ord, som behandler det emotionelle potentiale hos publikum overfor de syn af lidelse som motiverer særlige orienteringer til respons, som hvis seerne var til stede i selve hændelsen (Chouliaraki, 2009a, s. 521).

Den strategiske rolle som krisejournalistik spiller i forestillingen om samfundet, ligger præcist i at undersøge billedformidling af lidelse med særlige etiske overbevisninger om, hvad der er legitimt og fair at føle og gøre mod sådanne billedverdener og dertil også mobilisere processer der omhandler kollektive tilhørsforhold og det der er anderledes (fx 'de andre') (Chouliaraki, 2009a, s. 521).

Lilie Chouliaraki har igennem de seneste 15 år haft stor fokus på journalistisk formidling af lidelse i sin forskning. Forskningen fokuserer i høj grad på æstetiseringen af lidelse i nyhedsformidlingen af krig og konflikter (2006a, 2006b, 2009a, 2009b) og har i relation til denne blandt andet bidraget med en analysemetode, der empirisk ønsker at undersøge, hvordan lidelse fremstilles i formidlingen af kriser (Chouliaraki, 2006a). Jeg vil komme nærmere ind på denne analysemodel i min analysemetode.

Chouliaraki fremlægger i sin forskning et interessant begreb, hun kalder for 'beautiful suffering'. Begrebet udspringer blandet andet fra Mark Reinhardts bog af samme navn (Reinhardt, 2006, s. 28), og har i Chouliarakis kontekst den betydning, at lidelsen kan forskønnes af journalisterne ved at gøre brug af visuelle og sproglige virkemidler, der forskønner lidelsen på en måde, så der skabes en distance mellem seer og hændelse. Ved at nyhedsmedierne forskønner lidelsen igennem deres valg af billeder og sprog, er de igennem dette med til at lave en dehumanisering og dertil distancere seerne, hvilket har indflydelse på, hvordan seerne oplever det skete (Chouliaraki, 2009b). Derfor kan begrebet 'beautiful suffering' også være med til at forklare en af grundene til, at nyhedsmedierne er aktører og igennem denne rolle har indflydelse på vores syn på den lidelse en tragisk begivenhed bærer med sig.

Medier og sorg

Terrorangrebet d. 11. september 2001 bidrog til ekstraordinære udfordringer for diverse instanser i det amerikanske samfund. I relation til nyhedsjournalistikken, opstod der også en fortællermæssig udfordring for nyhedsmedierne, idet de til befolkningen skulle fortælle og forklare tragedien, hvilket kunne virke svært uforklarligt, grundet dens massive omfang. I de første uger efter angrebet, opstod der forskellige

begreber hvor igennem amerikanerne forstod tragedien. Begreber som i høj grad var udsprunget fra nyhedsmediernes fortælling om det skete. Nyhedsmediernes valgte at formidle hændelsen igennem ord som mod, ofring, tro, forløsning og fædrelandskærlighed. Og disse ord kom endvidere til syne inden for en kulturel fortælling, der både blev fortalt i skoler, kirker og forretningsrelaterede kontekster (Kitch, 2003, s. 213). Men mest af alt blev fortællingerne dog fortalt i de nationale nyhedsmedier, hvilket underbygger mit hovedargument i nærværende speciale, at nyhedsmediernes besidder en aktørrolle som er med til at påvirke modtagernes forståelser.

Nyhedsjournalistik spiller en vigtig rolle i forhold til nationale og internationale tragedier. Disse former for tragedier har symbolsk værdi for samfundet. Essensen af disse tragedier er kendetegnet ved, at der er tab af menneskeliv, og tabet kan enten bestå af en stor sum af ofre eller derimod en eller få ofte, som har en betydningsfuld position i samfundet (Pantti og Sumiala, 2009), som eksempelvis Prinsesse Diana. I forhold til d. 11. september 2001 var det nyhedsmediernes fortjeneste, at millioner af mennesker i hele USA havde mulighed for at deltage i en sørgeceremoni for de dræbte i terrorangrebet, og at det derved var muligt for denne at blive til amerikansk historie på symbolske måder, der overgik tragedien isoleret set. De journalistiske fortællinger, der omhandlende angrebet, udviklede sig efter noget tid til ikke kun at handle om terror, død og ødelæggelse, men derimod til også at handle om mod, forløsning og patriotisk stolthed, hvilket er en fortællekonstruktion, som blev skabt og fortalt igennem amerikansk journalistik (Kitch, 2003).

I det journalistiske forskningsfelt, er nyhedsmediernes rolle observeret som værende mere kompleks end bare det at være formidler af ikke-medierede ritualer. Derimod er medierne blevet observeret som værende fortolkende, og dertil haft indflydelse på folkelige ritualer og de folkelige følelser, der knytter sig til disse (Pantti og Sumiala, 2009, s. 120; Kitch, 2000; Pantti og Wieten, 2005). Nyhedsmediernes rapporterer derfor ikke kun om ritualer, men er også med til at udøve dem igennem formidlingen, da journalisterne har magten til at tilskrive en bestemt betydning til de begivenheder, de dækker (Cottle, 2006, s. 72-73). Og de har dertil magten til at dramatisere en hændelse (Turnock, 2000, s. 70).

Journalisternes måde at dække nationale og internationale tragedier og dertil den folkelige sorg, der knytter sig, har igennem de sidste mange år udviklet sig. I tiden fra 1950'erne til 1990'erne, så man en tendens til, at den folkelige sorg, blev formidlet på en meget observerende måde, hvor journalister undgik at lave interviews med de sørgende, men derimod holdt sig på afstand og udelukkende fungerede som observatører til hændelsen (Pantti og Sumiala, 2009). I de senere år, særligt i kølvandet på Prinsesse Dianas død (Walter, 1999), har man dog set en helt anden udvikling. Folkelig og kollektiv sorg har i dag og

i de sidste 20-25 år haft stor mediebevågenhed og her har der i høj grad været fokus på de sørgendes følelser omkring tabet (Pantti og Sumiala, 2009). Denne journalistiske interesse i de sørgendes følelser, viser sig både i de interviews som journalisterne laver med de sørgende, hvor der i dag især bliver spurgt ind til deres følelser omkring hændelsen. Endvidere ses interessen ses også på det visuelle plan, hvor billeder af blomster, lys, flag, breve, den sørgende forsamling og nærbilleder af folk, der viser tegn på sorg som eksempelvis gråd og tåre, i overvejende grad er repræsenteret (Pantti og Sumiala, 2009; Pantti, 2005). Og dette er endnu en måde hvorpå nyhedsjournalistikens aktørrolle kommer til syne. Nyhedsmedierne er, ifølge Pantti og Sumiala (2009), derfor med til at skabe en særlig nationalfølelse ved i formidlingen af sorg blandt andet at fokusere på et emotionelt aspekt samt ved visuelt at fokusere på forskellige sorg-indikatorer som blomsterlægning, lys, breve og nationens flag.

Nyhedsmedierne har en stor interesse i menneskers følelser. Portrættering af følelser, der relaterer sig i dækningen af katastrofer, ulykker og voldsomme forbrydelser har en høj prioritering i sendetiden. Faktisk er vi vidne til stigning af almindelige mennesker, som er villige til at fremlægge deres følelser i medierne. Tidligere ville de være løbet chokerede væk, hvis de af en journalist blev spurgt om en kommentar (Pantti, 2005, s. 358).

Måden hvorpå den almene borger udtrykker sin sorg i forbindelse med en national tragedie, er blevet en nyhedshistorie i sig selv, og det peger i øvrigt på nyhedsmediernes aktørrolle, idet at det er dem, der vælger at gøre sorgen til en nyhedshistorie i sig selv. Billeder af sorg er noget vi i dag forventer at se i medierne efter en overvældende ulykke/katastrofe eller ved ekstraordinære dødsfald (Pantti, 2005, s. 357-358). På baggrund af dette er nyhedsmedierne blevet beskyldt for at sprede den såkaldte 'mourning sickness' ved i den journalistiske formidling, at fokusere på sørge-tegn som gråd, mindesteder med levende lys, blomster og breve (Pantti, 2005, s. 357-358) og ikke mindst ved at gøre brug af en retorik, der indikerer at alle i samfundet søger (Pantti og Wieten, 2005, s. 304; Kitch, 2000).

Prinsesse Dianas død er et godt eksempel på, hvor svært det er at separere, hvad den folkelige reaktion udenfor medierne var i henhold til den folkelige reaktion, der bliver konstrueret af medierne, altså den medierede virkelighed. Der er indtil flere studier, der viser, at den retorik, der blev brugt i formidlingen om Prinsesse Dianas død (en nation i sorg), ikke gav et retvisende billede af situationen, da der også var et stort antal af mennesker, som ikke var personligt berørte af dødsfaldet (Pantti og Wieten, 2005, s. 304).

Mervi Pantti har i sin forskning af medier og sorg, blandt andet undersøgt de finske avisers formidling af sorg i forbindelse med drabene på henholdsvis Oluf Palme, Sveriges statsminister i 1986, og Anna Lindh, Sveriges udenrigsminister i 2003. Dertil har Pantti også undersøgt den hollandske TV dækning af drabet

på den kontroversielle højrefløj's politiker, Pim Fortuyn i 2002 (Pantti, 2005; Pantti og Wieten, 2005). I undersøgelsen af Oluf Palme og Anna Lindh var målene at undersøge formidlingen af sorg og dennes udvikling samt at belyse hvordan køn blev formidlet i portrætteringen af sorg. Spørgsmålet var her om vi var vidne til en ændring af de gængse kønsstereotyper om den emotionelle kvinde og den ikke-emotionelle mand. Resultaterne viste, at der ved Anna Lindhs dækning var væsentligt mere fokus på formidlingen af følelser end det var tilfældet ved Oluf Palmes død. Tiden imellem de to hændelser er dog også karakteriseret ved en stigende medie-konkurrence og i den relation, kan medierne have følt et større pres i forhold til at formidle et mere emotionelt indhold om de berørtes sorg. Ved at sammenligne de to fremstillinger, er det tydeligt for Pantti (2005), at den største forskel ligger i fremstillingen af sorg ved almindelige mennesker. Tydeligt er det, at nyhedsmedierne ikke reproducerede stereotyperne af den emotionelle kvinde og den ikke-emotionelle mand og dertil heller ikke udelukkende fokuserede på grædende kvinder. I stedet konstruerede medierne et demokratisk følelses samfund, som ikke var begrænset indenfor de nationale grænser igennem fremstillingen af folkelig sorg (Pantti, 2005). Og dette er endnu et eksempel på, hvordan nyhedsmediernes aktørrolle kommer til syne i relation til nyhedsformidling af sorg ved nationale tragedier.

Framing af fjenden

I medietheori er framing, ifølge Jonathan Matusitz, måden som medierne beskriver og kreerer politiske emner eller offentlige uenigheder. Grundlæggende set er framing en kommunikationsstrategi, som styrer modtagerne mod et bestemt synspunkt over et andet (Matusitz, 2013, s. 111).

Et såkaldt 'frame' indeholder fortolkninger, der består af en række anekdoter og stereotyper. Disse fortolkninger har til formål at organisere oplevelse og have indflydelse på handling. Framingen af nyhedshistorien bestemmer fortællingens indpakning i så høj grad, at den kan fremme specifikke tolkninger og modvirke andre. Medierne benytter sig både af framing i forbindelse med formidling af diverse problematikker og ved udvælgelse af hoved-deltagere i en debat eller ved ekspertudtalelser. Ved nyheds-framing styrer journalisten publikum i retning af, hvad hun mener, der er relevant at fokusere på (Matusitz, 2013, s. 111). Matusitz påpeger yderligere, at nyhedsformidlingen af terrorisme rejser nogle relevante spørgsmål i forhold til hvordan nyhedsdækningen lever op til de journalistiske praksisser som balance, sandhed og tilstræbt objektivitet. I formidlingen af et terrorangreb vil der meget vel være konkrete fakta at formidle, så som tidspunktet for angrebet og hvor det har fundet sted. Men i formidlingen af sådan en krise vil der ofte være mange elementer, som journalisterne ikke nødvendigvis har svaret på og som derfor er til debat som eksempelvis motivet bag angrebet. De elementer af

nyhedsformidlingen af terror, som kan være til debat, omhandler i høj grad også måden hvorpå nyhedsmedierne fremstiller hændelsen som sprogvalget i beskrivelsen af terroristen og de billedmæssige valg, som kan have forskellige betydninger, samt valg af kilder til at fortælle historien (Matusitz, 2013, s. 118). Denne selektion er igen et eksempel på hvordan nyhedsmedierne er aktører i deres fremstilling af verden igennem den journalistiske praksis. De journalistiske valg de træffer ud fra den mere rå informationsmængde, som eksempelvis billedmateriale, interviews, ekspertudtalelser samt klipningen af disse, er alle med til at skabe et særligt billede af verden (Chouliaraki, 2006a).

I det 20. århundrede var der en tendens i aviserne til, at terrorister blev framet som karikaturer, der var skægbeklædte og sindssyge bombemænd. Medieverdenen startede derved med at frame ideen om, at ekstrem vold både var uretmæssig og sindssygt. Mordere blev ofte skildret som ensomme forstyrrede individer, hvis handlinger var et produkt af deres individuelle patologier, kærlighedsfattige liv og mislykkede ambitioner. Selvmordsangreb blev også portrætteret på lignende vis, som en irrationel og fanatisk handling drevet af religion eller politiske mål. (Matusitz, 2013, s. 117)

Man kan i dag diskutere, hvorvidt narrativet om 'the lone wolf', altså den enlige terrorist, i højere grad er forbeholdt de vestlige landes terrorister som vi eksempelvis så det med Anders Breivik, der stod bag terrorangrebet i Oslo og Utøya d. 22. juli 2011. Det interessante i denne forbindelse er derfor også, hvor skillelinjen ligger imellem definitionerne af 'den traditionelle' terrorist og 'the lone wolf'. Og endnu mere interessante er det i dette speciales kontekst, hvorledes nyhedsmedierne eventuelt er med til at skabe forskellige frames af hvem, der er hvem i forskellige kontekster og hvad det får af betydning for modtagernes forståelse og oplevelse af det skete.

I dag tenderer nyhedsframes om terrorisme til at tilvejebringe faste, simple og kraftfulde narrativer, der har sine rødder i den sociale konstruktion af virkeligheden. Selvom at hver terrorangreb besidder en unikhed i de små detaljer, så ser vi, at måden hvorpå journalister observerer og konstruerer historien, tager sit udspring i hvordan lignende hændelser tidligere er blevet formidlet (Matusitz, 2013, s. 117; Pippa et al, 2003). Det som Matusitz pointerer her er altså, at journalisternes formidling af terror afspejler de forforståelser, som de måtte have omkring emnet og måden hvorpå terrorisme tidligere er blevet fremstillet.

Mange af de terrorangreb som har ramt den vestlige verden, er blevet udført af aktører med mellemøstlig og muslimsk baggrund. Derved er der igennem tiden opstået et stereotypet billede af hvem terroristen/fjenden er (Matusitz, 2013, s. 168-169). Efter terrorangrebet d. 11. september 2001 i USA, ser man, ifølge Poole og Richardson, som har skrevet bogen 'Muslims and the News Media' (2006, s. 117), en

tendens til i medierne, at muslimer generelt har overtaget den overordnede fjende-position i den vestlige verden. I USA var denne fjende-position tidligere besat af kommunisterne. Men selvom hele den muslimske verden ikke altid bliver set på som en trussel, som det var tilfældet med kommunismen, så er den overordnede idé om muslimerne, at de er 'de andre' som hvem 'vi' i den vestlige verden skal være på vagt over for, set i lyset af måden hvorpå terrorisme og islam bliver formidlet i nyhedsmedierne (Poole og Richardson, 2006, s. 117). Dette ser jeg som en vigtig pointe, da det fortæller os, at nyhedsmediernes aktørrolle i forhold til deres konstruktion af 'virkeligheden', har indflydelse på forholdet mellem 'os' og 'dem'.

Men også før d. 11. september 2001 har muslimer og arabere rundt på et stereotypet billede i både de amerikanske og canadiske nyhedsmedier som værende fanatiske og sindssyge mennesker med hang til vold. Hvilket i den grad har været med til at forme den vestlige befolknings perceptioner og forforståelser om muslimer og mennesker med mellemøstlig baggrund. Men der dog, ifølge Matusitz (2013), ingen tvivl om, at det stereotype billede er blevet forstærket efter de mange terrorangreb som har ramt verden i årene efter d. 11. september 2001 (Matusitz, 2013, s. 168-169).

Også i Danmark er der forsket i, hvordan det terroristiske fjendebillede tager sig ud i medierne (Andreassen, 2007; Mortensen, 2005; Nielsen, 2014). I forhold til hvordan unge minoritetsmænd, bliver fremstillet i nyhedsmedierne, ser man en tendens til, at disse i de sidste 30 år, i overvejende grad er blevet fremstillet som voldelige og kriminelle af de danske nyhedsmedier. Og tendensen har især været stigende siden slutningen af 90'erne (Andreassen, 2007).

Asta Smedegaard Nilsen tog i sin Ph.d. afhandling (2014) udgangspunkt i et perspektiv på terrortruslen mod Danmark. Hun undersøgte de betydningskonstruktioner, der i denne forbindelse blev skabt hos DR's og TV2's nyhedsformidling, der omhandlede terrortruslen mod Danmark. Resultaterne viste blandt andet, at der blev identificeret en racialisering af terror som potentiale hos specielt unge mænd med et muslimsk/mellemøstligt udseende. I afhandlingen undersøgte Smedegaard Nielsen også terrortruslen i relation til det norske terrorangreb med Anders Breivik d. 22. juli 2011. Her så man, at det stereotype billede af den potentielle terrorist som værende muslim med mellemøstlig baggrund, ikke blev ændret til trods for, at Breivik som aktør faldt udenfor dette gængse billede af en terrorist. En af de vigtige konklusioner i afhandlingen er således, at forestillingen om truslen fra terror i højere grad er med til at forme vores forståelse af verden, end terroren i sig selv er (Nielsen, 2014). Derved har de danske nyhedsmedier indflydelse på seernes syn på det terroristiske fjendebillede igennem deres måde at formidle om terrortruslen mod Danmark. De journalistiske valg der af nyhedsmedierne træffes i formidlingen af terror gør dem til aktører i vores anskuelse af virkeligheden.

Kap. 3 Teori

I dette teoriafsnit har jeg udvalgt tre begreber, der i analysen kan hjælpe med at belyse, hvordan nyhedsmedierne er aktører og har indflydelse. Begreberne vil derfor også blive inkorporeret i analysemetoden. De tre begreber har deres udgangspunkt i den relaterede forskning til dette speciale og udspringer deraf (jf. litteraturreview). De tre begreber repræsenterer på forskelligvis, hvordan medierne konstruerer og har indflydelse. Jeg vil i dette teoriafsnit beskrive og diskutere de tre forskellige begreber; beautiful suffering, sorg og framing af fjenden.

Beautiful suffering

For at få indblik i hvordan begrebet beautiful suffering tidligere er brugt og derigennem finde forståelse af, hvordan det kan bruges i dag og med henblik på analysen, vil jeg i dette afsnit præsentere de relationer hvortil begrebet har sit udgangspunkt og sin brug. Jeg har valgt at inddrage eksempler på dette, så jeg deraf har en fornemmelse for, tanken bag begrebet således, at jeg kan forholde mig kritisk til denne.

I sin forskningsartikel fra 2009b, præsenterer Lilie Chouliaraki begrebet 'beautiful suffering', som i en oversat version til dansk kan karakteriseres som forskønnelse af lidelse, hvilket vil sige, at formidlingen af lidelse, sker igennem en forskønnelse, som distancerer seerne til lidelsen (Chouliaraki, 2009b, s. 218) Chouliaraki analyserer i denne forskningsartikel nyhedsformidlingen af to forskellige krigs-relaterede hændelser. Den ene situation hun vælger at analysere, er drabet på den græsk-cypriotiske mand, Solomos Solomou, som under en demonstration i den græsk-cypriotiske konflikt i 1996, bliver skudt og dræbt, da han kravlede op ad en tyrkisk flagstang i forsøg på at fjerne flaget. Den anden situation hvis formidling Chouliaraki analyserer, er bombningerne i Bagdad i 2003.

De to eksempler differentierer sig fra hinanden på flere måder. Til at starte med er de forskellige i deres visuelle indhold. Ved den græsk-cypriotiske hændelse bliver der i bogstaveligt forstand zoomet ind på Solomos Solomous død. Hvorimod bombningerne i Bagdad blev formidlet som et panoramabillede af en by i flammer. De to hændelser differentierer sig også fra hinanden i forhold til deres historiske kontekst. Den ene omhandler den vestlige alliance i krigen mod terror og den anden er en lokal konflikt. Den ene er en global mediebegivenhed og den anden et regionalt drama.

Til trods for disse forskelle har en lighed tilfælles. De afhænger begge af et sæt visuelle strategier som Chouliaraki kalder for, strategier af sublimation, som orienterer seerne mod særlige forestillinger af

samfundet. I begge tilfælde formidles lidelsen igennem en forskønnelse. Og på samme tid medvirker forskønnelsen på en strategisk måde i relation til politiske projekter af det forestillede samfund.

De levende billeder af Solomous død blev af Mega Channel sendt i slowmotion og da Solomou bliver ramt af skud, da han befinder sig på flagstangen, falder han tilbage med et spjæt, cigaretten i hans mund falder ud og han mister taget om flagstagen. Han glider og falder derefter ned. Slowmotion effekten placerer optagelsen indenfor et særligt æstetisk register, der bygger på brugen af pathos-appel. Selvom at pathos-formularen referer til en specifik kunstnerisk tradition, så ser vi i dag, at pathos-formularen også kommer til syne i krigs- og krisejournalistikkens repertoire, som bevis på nutidige former for martyrdød. Ved at fokusere den døende mand, der inviterer sin egen død, og ved at konstruere døden som noget, der er af højere mening, så som fædrelandskærlighed, forskønner pathos-formularen lidelsen. På den måde søger den at fjerne lidelsen fra den levede oplevelse og derved beskytte tilskuerne fra den horrible død. Hvilket kan karakteriseres som beautiful suffering, da beskueren får lov til at hengive sig til de æstetiske værdier fra en sikker position. (Chouliaraki, 2009b)

Det andet eksempel hvorpå Chouliaraki benytter begrebet, den smukke lidelse er i sin analyse af tv-dækningen af bombningerne i Bagdad i 2003, som følge af terrorangrebet d. 11. september 2001.

Billedet af krigsførelsen mod Irak er det modsatte af billederne fra den græsk-cypriotiske konflikt. I dette tilfælde er point of view en anden, idet vi ser bombningerne af bybilledet på afstand og oppefra.

Formidlingen er derved blottet for den menneskelige repræsentation i krigen og fokus ligger på krig og ødelæggelse. Fremstillingen minder om 'tableau vivant', et fransk kunstnerisk udtryk for 'det levende billede'. Som et tableau vivant kommer krigen til udtryk som eksplosioner af skikkelser og farver, der opstår mod den mørke baggrund af bybilledet. Denne komposition har ofte følgeskab af lydeffekter som eksplosioner, som vi kender fra actionfilm.

Det er visuelt et panoramisk blændværk og sproget er uden menneskelig repræsentation. Fremstillingen får derved et filmisk syn. Dette perspektiv ligner på sin vis den forskønnelse, der også var på spil i det andet eksempel. I begge tilfælde inviterer billederne seerne til at engagere sig i krigsscenen igennem en refleksiv betragtning, der sker på baggrund af et 'slør' af forskønnelse.

Men hvorimod de græske nyheder er afhængig af politisk retfærdighed som muliggør en handlingsorienteret disposition overfor Solomous død, så er bevidningen af krigsførelse som et kunstværk baseret på passive vilkår. Dette hænger sammen med, at 'tableau vivant' ekskluderer tilstedeværelsen af civile ofre. (Chouliaraki, 2009b, s. 216-223)

Ved at krigs- og kriseformidling bliver formidlet som beautiful suffering er medierne, ifølge Chouliaraki, aktører der har indflydelse på vores måde at anskue verden og virkeligheden på. (Chouliaraki, 2009b)

Sorg

Lad os antage, at de lidende i min case er nationen og nationalfølelsen fremfor fx sårede mennesker, som vi så det ved 9/11, hvordan ser beautiful suffering så ud? Jeg formoder, at den lidende nationalfølelse kan ses igennem formidlingen af kollektiv sorg.

Som beskrevet i litteraturreviewet har nyhedsmedierne siden Dianas død i 1997 fået smag for formidlingen af borgernes sorg ved store nationale og internationale tragedier. Overordnet set er måden hvorpå den almindelige borger udtrykker sin sorg i relation til en national tragedie blevet en nyhedshistorie i sig selv og sorgen har fået en høj prioritering i nyhedsmediernes sendetid. Det er faktisk nået så vidt at vi i dag forventer at blive mødt af billeder af sorg, når vi tænder for nyhedsudsendelserne i forbindelse med en større tragedie (Pantti, 2005, s. 357-358). Nyhedsmedierne er derfor blevet beskyldt for at skabe et nationalt sorg-billede er der fremsætter at denne tilstand er gældende for hele nationen (Pantti og Wieten, 2005, s. 304).

Mervi Pantti har i sin forskningsartikel fra 2005 undersøgt, hvordan følelser spiller en rolle i forbindelse med fremstillingen af sorg i medier. I denne artikel analyserer hun nyhedsfremstillingen i af mordene på henholdsvis Oluf Palme og Anna Lindh i relation til den offentlige sorg, der fulgte.

For at vurdere, hvordan medier fremstiller offentlig sorg, understreger Pantti vigtigheden i at kende den historiske og kulturelle kontekst. Følelser hænger nemlig sammen med kulturelle værdier og sociale normer, f.eks. er nogle følelser altid socialt godkendt, mens andre typer af følelser er stigmatiserede (Pantti, 2005)

I forskningsartiklen pointerer Pantti, i forlængelse af Ian Craib, at man skal være bevidst om, at nyhedsmediernes fremstillinger ikke nødvendigvis er nøjagtige refleksioner af den emotionelle oplevelse, som de fremstillede mennesker måtte have. Dog ser vi, at nyhedsmediernes fremstilling af sorg ikke kun har en følelsesmæssig effekt hos modtagerne, men dertil også har en politisk effekt (Pantti, 2005, s. 362). Flere forskere har i lagt mærke til, at der umiddelbart er en bemærkelsesværdig ensartet ramme i måden som tragiske hændelser bliver formidlet på. Typisk er de repræsenteret som et nationalt sammenhold, der skabes ved at sørge i flok (Kitch, 2000, 2003; Pantti, 2005).

Man kan finde flere tilbagevendende nyheder om ekstraordinære dødsfald, der bliver brugt til at sikre identifikation og emotionelt engagement (Pantti, 2005, s. 366). Den vigtigste af disse er de følelsesmæssige beskrivelser af personerne i historien. Desto lettere modtagerne kan identificere sig med de givne personer i nyhedsfortællingen, desto mere emotionel interesse (Pantti, 2005, s. 366). Karakterne i en nyhedsformidling kan inddeles i fem forskellige kategorier af sørgende: vennerne og pårørende til

offeret, repræsentanter fra staten eller andre institutter, ikke-politiske offentlige personer, den almene borger og selve journalisterne (Pantti, 2005, s. 366).

At inkludere øjenvidneberetninger fra gerningssted eller sørgested, har ofte den funktion at drysse følelser på hændelsen. John Langer (1998), som i har arbejdet med ofres historier, argumentere at nyhedsmedierne på sin vis overrækker historiefortællingen til den almene borger på det givne sted fordi deres point of view tilvejebringer en position for partiskhed og emotionelt engagement (Langer, 1998, s. 87; Pantti, 2005, s. 366).

Der rejser sig yderligere et relevant spørgsmål, nemlig hvorfor seerne skulle have interesse i andres sorg og dertil, hvorfor de skulle være interesserede i forskellen mellem sorg hos drenge og piger, mødre og fædre og skolebørn og rektorer. Ifølge Walter et al. (1995), hænger dette med største sandsynlighed sammen med at mennesker ønsker at lære, hvordan andre mennesker griber sorg an, for at opnå viden om de normer der beskæftiger sig med hvor og hvordan det er passende at udtrykke sorg (Walter et al., 1995, s. 592-593). Sørgende billeder i medierne fungerer dermed som en fundamental diskursiv ressource for forståelse af sorg og dertil måden hvorpå man udtrykker den (Pantti, 2005, s. 370)

I nyhedsformidlingen af sorg får sorgen den funktion, at den binder nationen sammen, den styrker således nationalfølelsen (Pantti og Sumiala, 2009, s. 127). Derved er nyhedsmedierne igennem deres formidling af sorg med til at konstruere en følelse af sammenhold (Pantti, 2005, s. 365).

Måden hvorpå man ser denne konstruktion er ved at se efter tegn på sorg, som er blomsterhave med lys og breve samt et fokus på de fremmødtes følelser, både sprogligt og visuelt (Pantti, 2005, s. 357). Pantti fortæller også, at der i nyhedsformidlingen af sorg ofte gøres brug af 'cosmic lyricism', som er en fortællermåde, der søger emotionel respons fra seerne, ved at gøre brug af en mere udtryksfuld fortællerstil der minder om den lyriske genre (Pantti, 2005, s. 367).

Framing af fjenden i perspektivet 'os' og 'dem'

Framing er et vidt begreb og der kan i og for sig være tale om framing i nyhedsudsendelse i flere forskellige aspekter. Jeg har i dette speciale valgt at fokusere på framing i perspektivet 'os' og 'dem', og deri hvordan fjendebilledet i relation til terror, bliver framet af de danske nyhedsmedier. I forskningen på området, danner der sig et billede af hvordan fjendebilledet tager sig ud i nyhedsmedierne i dag.

I tiden d. 11. september 2001, har vi forsøgt at forstå terrorhandlinger ud fra terroristens ansigt. Dette kom i høj grad til udtryk i mediedækningen af 11. september, hvor medierne gav Bin Laden kaldenavnet 'ondskabens ansigt'. Ifølge Mette Mortensen (2005) er dette et typisk eksempel på, hvordan et

menneskeligt ansigt på bedste vis bliver transformeret til en kulturel og ideologisk projektfelade. Bin Ladens karakteristiske ansigt blev læst et forenklet emblem på de svært håndterlige følelser, som mange gik med efter terrorangrebet. Dette peger på et behov for at sætte ansigt på både gerningsmænd og de ofre der måtte være efter traumatiske hændelser. Disse begivenheder tenderer som regel til at fremstå abstrakte og uvirkelige for os og dertil konkretiserer billeder og får en terapeutisk funktion. (Mortensen, 2005, s. 297-298)

Behovet for at fremsætte fjendebilleder er evindelig. Ifølge Mortensen bliver fjendebilleder løbende rettet ind den aktuelle politiske situation i samfundet. Krig mod terrorismen er også en krig på billeder. Og i dag spiller det visuelle endda en større rolle, da fjenden i dag er langt mere uhandgribelig end før. Dengang verden var del i et øst og et vest, var definitionen af fjenden enklere. I dag er dette mere uklart, da fjenden ikke længere er et specifikt land eller mennesker med en særlig race eller specifikt religiøst tilhørsforhold. I dag ser vi derimod, at fjenden fx er globale grupperinger af terrorister. (Mortensen, 2005, s. 294). Derfor stræber medierne også efter at definere denne trussel og endvidere pådutte fjenden et tydeligt ansigt. (Mortensen, 2005, s. 298)

I kølvandet 9/11 er pasfotografiet det billedformat, der bruges på tv og i trykte medier, når terroristens identitet skal vises til modtagerne. Dette lille og rektangulære billede er derfor, ifølge Mortensen, blevet et terroristikonografi. (Mortensen, 2005, s. 294)

Mortensen forklarer, at fjenden behøver et ansigt, der gentagende gange kan fremvises i medierne, indtil at billedet bliver et ikon, der er nemt at afkode. Men da denne type fjende til forveksling ligner så mange andre, så er det sværere at skabe et billede som seerne kan identificere. Grundet at fjenden ikke i gennem sit eget udseende er genkendeligt, postulerer Mortensen, at medierne derfor indrammer 'fjende-ansigtet' i en form, som er genkendelig og letlæselig for seeren. Dette betyder mere konkret, at medierne konstruerer dette fjendebillede ved at benytte sig af den samme billedform af terroristens ansigt, nemlig pasfotografiet. Denne type af billedbeskæring har derfor fået status som terroristikonografi (Mortensen, 2005, s. 294-296).

Helt grundlæggende er det, at pasfotoet i dag bliver brugt som en inklusions- og eksklusionsmekanisme. Og på den måde bliver pasfotoet brugt til at skelne imellem hvem der er ven og fjende og hvem der farlig og ikke farlig. Og det er ligeledes denne form for mekaniske der sættes i gang det, at medierne vælger at vise terroristens ansigt indrammet i et pasformat (Mortensen, 2005, s. 297).

Jeg vil i analysen se nærmere på hvilket billedformat gerningsmanden bliver skildret igennem. Selvom at det muligvis ikke er igennem et pasfoto, finder jeg det stadig relevant at undersøge på hvilken måde

hans identitet visuelt bliver formidlet idet formatet af disse formentligt vil sige noget om samfundet, og hvordan 'vi' ser på 'den anden'.

Jeg har i dette teoriafsnit også valgt at inddrage Asta Smedegaard Nielsens teori om, hvordan det terroristiske fjendebillede tager sig ud i de danske tv-nyhedsmedier. Konklusionerne fra hendes Ph.d. afhandling (2014) om netop dette emne er yderst relevante at inddrage, idet at min problemstilling i høj grad relaterer sig til Smedegaard Nielsens forskning og dennes resultater. Forskningen er relevant fordi Smedegaard Nielsen tager udgangspunkt i nyhedsformidling på tv i Danmark. Rammen er derfor den samme som casen i dette speciale. Endvidere har hun undersøgt hvordan terrortruslen mod Danmark formidles med særligt fokus på stigmatiseringen af 'den anden'. Ph.d. afhandlingen har derfor sine problemorienterede lighedspunkter med dette speciale.

I Asta Smedegaard Nielsens Ph.d. afhandling fra 2014 undersøger hun, hvordan der skabes betydning i de danske public service mediers nyhedsformidling om terrortruslen mod Danmark og hvilken betydning der skabes. Empirisk fokuseres der i afhandlingen både på nyhedsformidlingen hos Danmarks Radio og TV2 i form af nyhedsudsendelser, der omhandler emnet samt interviews med journalistiske fagfolk på de to kanaler.

I afhandlingen forsøger Smedegaard Nielsen at sammentænke forskellige elementer i nyhedsformidlingen om terrortruslen og derved forbinde måden hvorpå danske tv-nyheder er med til at påvirke, hvordan vi orienterer os i verden, med forhold der kan knyttes til den journalistiske praksis. Hun forholder sig også til, hvorledes nyhedsjournalistikken skaber nærhed- og distance-relationer. På den måde har hun haft mulighed for at belyse, hvordan mediernes sociale rum er et sted, hvor diverse positioner bliver etableret og relateret til hinanden på forskellige vis og dertil med forskellige grader af nærhed og distance. (Nielsen, 2014, s. 318)

Grundet hensyn til borgernes reception af nyheder får det den betydning, at disse trækkes ind som position i udformningen af det medierede, sociale rum, som nyhederne repræsenterer og på samme tid positionerer deres medier som en del af. I dette sociale rum fremtræder det man vil kalde 'den brede befolkning' på den måde, at det er hér, der tales fra, og dertil er den brede befolkning det 'vi', som nyhedsjournalistikken ønsker at repræsentere samt henvende sig til. Afhandlingens analyse viste dertil, at det sociale rums hér er informeret af racial hvidhed. Dette fremstod i nyhedsudsendelserne først og fremmest som det racialt umarkerede perspektiv på verden, som et universelt udgangspunkt for orienteringen af verden. (Nielsen, 2014, s. 308)

I afhandlingen analyserede hun blandt andre Glasvej-sagen¹. Her blev det tydeliggjort, hvordan der skete en konstruktion af terrortruslen som en relation mellem et 'os', som var truet af den terrorhandling, som der var potentiale i at kunne finde blandt 'dem', der blev konstrueret på baggrund af begreber som 'muslimer', 'indvandrere' og 'andengenerationsindvandrere'. Ydermere blev den potentielle terrorisme i særligt forbundet til unge mænd med racielt markerede brune kroppe og dertil blev terroristers 'ungdom', til tider også et tema af betydning i dele af udsendelserne. Disse kom både til udtryk på billedsiden samt gennem de betydningshistoriske referencer til brunhed, som betegnelserne 'muslim', 'indvandrer' og 'andengenerationsindvandrer' bærer med sig. (Nielsen, 2014, s. 319)

22.juli-sagen med Anders Breivik var også under analyse. Dette terrorangreb skulle i princippet bryde med det gængse trusselsbillede, idet Breiviks hvide farve var synlig. Hvidheden brød med de forventninger der omhandlede antagelsen, at terrorister er ikke-hvide mænd med muslimsk baggrund, som handler på baggrund af en islamistisk motivation. Derved kunne angrebets kontrast være med til at frembringe hvidhed som en racielt markeret position. Men i stedet skete der en individualisering af gerningsmanden. Den hvide krop blev formidlet som et individ og således fastholdt nyhedsmedierne den konstruktion, at hvidhed ikke er en race. Det er forventningen om at terroristen er en brun 'muslimsk' krop, der får Breiviks hvide farve til at fremtræde. (Nielsen, 2014, s. 320)

Også Loris Doukaiev, som havde forsøgt et terrorangreb i forbindelse med en eksplosion på Hotel Jørgensen i København d. 10. september 2010, fremstod som et mysterium i nyhedsmedierne. De havde svært ved at positionere ham i forhold til det forventede terroristbillede. Til trods for at Doukaiev både var mistænkt og senere blev dømt for terror på baggrund af et islamistisk motiv, så var dette ikke nok til at han passede ind i det stereotype terroristbillede. Grunden var hans tjetjenske baggrund og individuelle handlingen, som brød med det forventede terrorbillede af, at den arabiske eller mellemøstlige terrorist, der handler fra et terrornetværk. (Nielsen, 2014, s. 320-321)

Siden 11. september 2001 har verden været præget af et terror/krig mod terror-paradigme, der kan se ud til at have en betydning for, hvordan den vesten og dennes anden bliver konstrueret i nyhedsmedierne. Disse konstruktioner kommer af en lang betydningshistorie, hvor forholdet mellem muslimer og os er blevet problematiseret i medierne. Dertil foreslår Smedegaard Nielsen at præ-medieringen af islamisk terror har en relation til en mere generaliseret fortælling, der omhandler 'muslimer' blandt 'os' og problematikken ved dette aspekt. Ifølge Smedegaard Nielsen har terrortruslen placeret sig i den muslimske religiøsitet. Hvorfor man kan argumentere, at det ikke er 'terrorismen' isoleret set, der markerer sig i forhold til 'os', men den 'islamistiske' af slagsen. (Nielsen, 2014, s. 321)

¹ Dansk terrorsag fra 2007

Betydningen bliver, at der udover en trusselsetablering mod 'os', også opstår en trussel mod andre muslimers acceptmuligheder. Den muslimske terrorist med kan altså gøre det sværere for andre muslimer at blive accepteret. Dette gør sig ikke gældende for hvide, kristne terrorister (Nielsen, 2014, s. 322)

Jeg vil i min analyse bruge framing-begrebet i perspektivet 'os' og 'dem' til at undersøge, hvorledes nyhedsmedierne framer fjendebilledet på lignende måde, som Smedegaard Nielsens resultater viser. Jeg ønsker derved at undersøge, hvorvidt der i fremstillingen af fjendebilledet bliver pålagt nogle særlige betydningskonstruktioner. F.eks. om der er tale om, at terroristen er karakteriseret som en brun mand med muslimsk baggrund som tilsyneladende er det billede de danske nyhedsmedier tillægger terroristens karakteristika.

Kap. 4 Metode

Casestudiet som metode

Jeg vil i dette afsnit begrunde mit metodevalg i forhold til brugen af casestudiet. Som sagt ønsker jeg i dette speciale at undersøge, hvordan nyhedsmedier er aktører og derigennem har indflydelse på vores anskuelse af verden. For at komme nærmere svaret på denne problemstilling og min hypotese om, at nyhedsmediernes besidder en aktørrolle, har jeg valgt at gøre brug af en case, hvori jeg vil analysere tv-nyhedsmediernes fremstilling af terrorangrebet i København i februar 2015. Ifølge Bent Flyvbjerg (2015) er casestudiet "en nødvendig og fyldestgørende metode til en række vigtige forskningsopgaver i samfundsvidenskaberne" (Flyvbjerg, 2015, s. 519). Endvidere giver brugen af casestudiet mulighed for at bidrage til den videnskabelige udvikling, idet at cases i relation til det videnskabelige arbejde, ofte kan benyttes til en generalisering på baggrund af en enkeltstående case (Flyvbjerg, 2015 s. 507). Så ved at undersøge de to danske nyhedsmediers fremstilling af terrorangrebet i København, vil resultaterne af denne analyse bidrage til viden om det overordnede fænomen, der handler om, hvordan nyhedsmedier er aktører og har indflydelse indenfor journalistisk formidling af kriser. Min case i nærværende speciale er nyhedsdækningen af terrorangrebet i København i februar 2015 og i denne case indgår DR1s og TV2s tv-nyhedsdækning af angrebet fra den 14.02.15 til den 16.02.15. En nyhedsdækning der tager udgangspunkt i de to kanalers egne nyhedsudsendelser, TV-avisen og TV2 Nyhederne. Ifølge Flyvbjerg, er casestudiet ideel at benytte, i det man ønsker at afprøve en hypotese, hvilket er hvad jeg har i sinde at gøre i dette speciale (Flyvbjerg, 2015 s. 507).

Grunden til at jeg har valgt netop denne konkrete case hænger sammen med, at den tidligere forskning indenfor feltet krisejournalistik peger mod, at nyhedsmediernes ikke blot formidler om krige og andre relaterede konflikter, men derimod også er aktører i disse på forskellig vis. For at undersøge dette, skulle min case omhandle nyhedsmediers fremstilling af en kriserelateret begivenhed, og her fandt jeg nyhedsdækningen af terrorangrebet i København relevant, fordi den er aktuel og netop omhandler en krise som terror, hvilket gør den forholdsvis repræsentativ for det overordnede fænomen. Flyvbjerg præsenterer yderligere i sit arbejde med casestudiet flere strategier til, hvordan man udvælger sin case. Og i forlængelse af disse strategier mener jeg, at mit valg af case er en informationsorienteret udvælgelse, fordi jeg har udvalgt min case ud fra en forventning om dens informationsindhold. Ydermere mener jeg, at

casen har relation til den kritiske case (Flyvbjerg, 2015, s. 507-508). Flyvbjerg forklarer, at identifikationen af denne type af strategi er svær. I relation til den kritiske case, findes der ikke universelle metodologiske principper, som med overbevisende sikkerhed kan lokalisere denne (Flyvbjerg, 2015, s. 507-508). Den kritiske case kan, ifølge Flyvbjerg, defineres "som værende af strategisk betydning i forhold til et generelt spørgsmål, som ønskes besvaret" (Flyvbjerg, 2015, s. 507), hvilket er tilfældet i nærværende speciale, da jeg ønsker at få besvaret, hvordan nyhedsmedier er aktører. Dertil tilgår jeg også min case med ideen om, at hvis mit overordnede argument gælder i denne case, så gælder den formentligt også i andre lignende, hvilket også karakteriserer den kritiske case (Flyvbjerg, 2015, s. 508)

Casebeskrivelse

Casen i dette speciale, er de danske public service medier, TV2 og DR1s, nyhedsdækning af terrorangrebet, der fandt sted i København d. 14. til 15. feb. 2015. Der bliver om eftermiddagen skudt mod Krudttønden på Østerbro, hvor der samme tid bliver afholdt et debatmøde om ytringsfrihed arrangeret af Lars Vilks komitéen. Filminstruktør Finn Nørgaard bliver her dræbt af skud. Gerningsmanden hedder Omar El-Hussein, og først på natten til d. 15. feb. skyder han og dræber Dan Uzan, der civilt agerer vagt foran synagogen i Krystalgade i det indre København. Kl. 04.50 bliver gerningsmanden skuddræbt af politiet på Svanevej på Nørrebro. Udover de tre dræbte, bliver seks politifolk sårede (kilde: se bilag 1). Casen fungerer derved som empiri. Empirien dækker nyhedsudsendelser fra TV2 Nyhederne og TV-avisen på DR1 fra d. 14. feb. til d. 16. feb.² Jeg har valgt at afgrænse empirien til disse to kanaler og deres faste nyhedsprogrammer. Empirien dækker derfor ikke TV2 News eller DR2s dækning af samme hændelse, selvom disse simultant også kan være sendt på DR1 og TV2 under og efter angrebet. Jeg har valgt at lave denne afgrænsning, da TV2 nyhederne og TV-avisen er de to største nyhedsprogrammer i Danmark, og som tilmed har de fleste seere (kilde). Jeg har yderligere lavet den afgrænsning, at min empiri gælder for den nyhedsdækning der fandt sted fra d. 14. til d. 16. feb. Jeg er bevidst om, at angrebet stadig dækkes efter denne dato, men jeg ser den aktuelle hændelse som 'afsluttet' efter mindehøjtideligheden på Østerbro d. 16. februar.

² Se bilag 1 for konkrete nyhedsudsendelser.

Analysemetode

Jeg vil i dette kapitel præsentere og diskutere min metodiske tilgang til analysen. Analysemodellen jeg vil præsentere her, skal fungere som en struktur til det analytiske arbejde og den vil hjælpe mig med at besvare min problemstilling, fordi den har til formål at undersøge fremstillingen af lidelse i TV-nyhedsformidling og derigennem ønsker at undersøge, hvordan nyhedsmedierne er aktører i formidlingen af kriser og hvilken betydning dette får for seernes opfattelse af det skete. Jeg vil i denne inkorporere de tre begreber jeg tidligere har beskrevet i teorien; beautiful suffering, sorg og framing af fjenden (jf. teori afsnit). Min analysemetode har sit udgangspunkt i Lilie Chouliarakis analysemodel (2006a), analytics of mediation, som hun har udviklet til analyse af TV-nyheder, der omhandler lidelse af forskellig karakter.

Et af de vigtige spørgsmål i social og politisk teori i dag handler om, hvordan den vestlige verden, herunder Danmark, relaterer sig til lidelse som geografisk og kulturelt befinder sig væk fra den vestlige seer. Lidelse i relation til eksempelvis fattigdom, krig, terror eller naturkatastrofer. Den vestlige verden får primært sin information om lidelse igennem tv-nyheder. Grundet at de vestlige borgere bliver præsenteret for lidelse på denne måde kommer den journalistiske fremstilling af lidelse også til at handle om mediernes etiske rolle i det offentlige liv. Denne problematik er vigtig fordi den vestlige verdens evne til at relatere sig til lidelse på en omsorgsfuld og handlekraftig måde er en kerneværdi i det moderne globale statsborgerskab (Chouliaraki, 2006b s. 153). Dertil udspringer der sig yderligere spørgsmål som baseres på ønsket om at undersøge om nyhedsmedier kan etablere omsorg og engagement med den lidende, og endvidere om de kan give seerne fornemmelse for et socialt ansvar mod de lidende. (Chouliaraki, 2006b s. 153)

The analytics of mediation tager disse spørgsmål op og undersøger, hvordan tv-nyhedsmedierne fremstiller lidelse og hvilken betydning denne fremstilling får for seerne.

Analysetilgangen har et poststrukturalistisk syn på formidlingens magt (Chouliaraki, 2006a, s. 60). Chouliaraki beskæftiger sig i størstedelen af sit arbejde med formidling af lidelse i form af lidende mennesker i forskellige katastrofesituationer særligt i den tredje verden. Dette er en modsætning til min empiri, da nyhedsformidlingen i denne omhandler en begivenhed i den vestlige verden, i København. Chouliaraki har dog også benyttet analytics of mediation på TV-nyhedsformidlingen af d. 11. september 2001, som ligesom min case er en tragedie, der finder sted i den vestlige verden. Man kan derved tale om

at seerne selv bliver de lidende, idet tragedien finder sted hos dem, fremfor i et land, der geografisk og kulturelt ligger langt fra den vestlige verden.

En yderligere grund til, at jeg finder det relevant at tage udgangspunkt i Chouliarakis analysemodel er, at Chouliaraki i denne sætter fokus på betydningen af sprog og billeder og interaktionen mellem disse to aspekter til forståelsen af, hvordan lidelsen bliver fremstillet og hvilken betydning det får for seerne. På flere måder kan analysemodellen minde om Norman Faircloughs kritiske diskursanalyse, og Chouliaraki trækker også på denne teori i metoden. En af de væsentlige forskelle her er, at der i Faircloughs diskursanalyse ikke i samme grad har fokus på betydningen af det visuelle. Dette aspekt fylder meget i Chouliarakis tilgang og er samtidig et aspekt, jeg lægger vægt på i besvarelsen af min problemformulering. (Chouliaraki, 2006a)

For at gøre analysemodellen mere relevant for undersøgelsen af min problemstilling, har jeg valgt at inkorporere de tre begreber; beautiful suffering, sorg og framing af fjenden, som jeg introducerede i teori afsnittet (jf. teori afsnit). Grunden til, at jeg inddrager disse og derved udvikler Chouliarakis analysemodel, er for at gøre analysemetoden og derved analysen af min problemstilling mere specifik. Chouliarakis analysemodel er universel på den måde, at den er udarbejdet så den kan bruges til en bred vifte af kriseformidling. Jeg har derfor behov for at gøre denne mere konkret og specifik på min case. Således vil den også indfange de aspekter, der omhandler nationens sorg og skabelsen af fjendebilleder. Dette gør jeg ved her at benytte teori af forskere, som er mere lokale i deres forskningsmæssige udgangspunkt, og derfor relevante i denne sammenhæng, da de fokuserer på emnerne, sorg og framing af fjendebilledet i en nordisk kontekst.

The analytics of mediation

Chouliaraki deler analytics of mediation op i to dele – en mikrodel og en makrodel. Den første del er den multimodale analyse, som fokuserer på hvordan betydningsdannelse om lidelse foregår på tv-skærmen. Den anden del af analysen er en kritisk diskursanalyse, som sætter fokus på analysen af, hvordan nyhederne frembringer følelser og dertil et ønske om engagement med den lidende. (Chouliaraki, 2006a, s. 71) Konstruktionen af lidelse i nyhedsformidling opstår fra vekselvirkningen mellem disse to dimensioner af betydningsdannelse (Chouliaraki, 2006b, s. 158).

Del 1: MULTIMODAL ANALYSE

Multimodalitet undersøger de semiotiske processer, hvorfra nyhedsmedierne bærer sig ad med at skabe et logisk sammenhængende regime for fremstillingen af lidelse. Ifølge Chouliaraki, er det metodologiske princip af den multimodale analyse, at medlidenhedsregimer ikke falder sammen med konkrete billede eller sprog, som seerne får at se på tv-skærmen. Derimod ser vi, at det visuelle udtryk samt den sproglige formidling følger et mønster af med-fremtrædener og kombinationer i nyhedsformidlingen. (Chouliaraki, 2006a, s. 74). Ifølge Chouliaraki forstår vi lidelse på baggrund af de allerede eksisterende forforståelser af hvordan lidelse bliver fremstillet i nyhedsmedierne (Chouliaraki, 2006a, s. 74).

Chouliaraki påpeger, at der er tre aspekter indenfor tv-nyhedsgenren, som er relevante at analysere i forhold til at komme nærmere hvordan nyhedsmedierne er aktører i formidlingen. Disse tre aspekter er; præsentationsformerne, Sammenhæng mellem det sproglige og billedmæssige narrativ og den æstetiske kvalitet.

Præsentationsformer

Præsentationsformer er de steder, hvorfra historien bliver fortalt f.eks. fra nyhedsstudiet eller på stedet. Endvidere omhandler det også mediet, der benyttes til at fortælle historien. Ved at undersøge præsentationsformerne, får vi en idé om, hvordan nyheden om lidelse er stykket sammen. Der kan eksempelvis være tale om en nyhedsvært i studiet, som styrer forløbet i udsendelsen. Nyhedsværtens fortælling er som regel ledsaget af forskelligt billedmateriale. Det visuelle vil ofte være ledsaget af sproglige kommentarer som fx en voiceover. Præsentationsformer dækker også over de eventuelt inviterede gæster og eksperter, der interviews, og dertil kan der også være interviews med øjenvidner fra stedet, hvor hændelsen har fundet sted. De valg der træffes i forbindelse med præsentationsformer har en betydningsfuld indvirkning på måden, hvorpå seerne forholder sig til nyhedsudsendelsernes fremstilling af lidelse. At undersøge præsentationsformerne giver mulighed for at undersøge hvordan nyhedsmedierne har valgt at dække lidelsen. I nogle tilfælde er dækningen mere massiv og detaljeret, hvor andre hændelser udelukkende bliver nævnt af nyhedsværten meget kort uden billedmateriale. Eksempelvis ser vi, at live-optagelser, der omhandler lidelse skaber en større nærhed, end hvis det kun er nyhedsværten, som fortæller. (Chouliaraki, 2006a, s. 74)

Måden hvorpå den journalistiske fortælling præsenteres er med til at skabe en narrativ realisme. Nyhedsfremstillingen udlægger altså en narrativ virkelighed for seerne. Dette gør de igennem, de valg de tager i forhold til, hvordan de dækker en begivenhed, der indebærer lidelse. (Chouliaraki, 2006a, s. 75)

Den narrative virkelighed handler ikke om, at seerne skal præsenteres for en enkeltstående virkelighed om lidelse. Derimod handler det om at præsentere seerne for forskellige virkeligheder, der knytter sig til begivenheden (Chouliaraki, 2006b, s. 161). Den narrative realisme kan således konstrueres på flere måder. Disse realismer er³:

Perceptuel realisme: Denne realisme vækker den håndgribelige fakta baserede virkelighed hos seerne. Vi kan undersøge om den perceptuelle realisme er på spil i formidlingen ved at undersøge om lidelsen, der fortælles om bliver fortalt og vist på en måde, der søger at vække en 'det er sådan her det er' - forståelse hos seerne. Bliver historien fortalt til seerne på en faktabaseret måde?

Kategorisk realisme: Denne realisme vækker en virkelighed der er båret af stærke følelser til det skete fremfor konkrete fakta. I så fald, der er tale om en kategorisk realisme, vil historien blive fortalt igennem fortællerens følelser om begivenheden.

Ideologisk realisme: Denne realisme appellerer til seernes i forvejen sikre overbevisninger/vished om, hvordan verden er, eller hvordan den burde være. Den ideologiske realisme er i spil, hvis historien bliver fortalt på en bedømmende og vurderende måde.

Den kategoriske og den ideologiske realisme er begge versioner af den **psykologiske realisme**, som fortæller om virkeligheden igennem appel til seernes emotionelle og moralske følsomheder fremfor deres efterspørgsel på fakta (Chouliaraki, 2006a, s. 75).

Jeg vil i analysen undersøge hvilke præsentationsformer, der er i spil hos TV2 Nyhederne og TV-Avisen. Jeg vil her følge Chouliarakis råd om at undersøge, hvilke steder historien bliver fortalt fra, samt hvem der er med til at fortælle historien. Og i relation til dette vil jeg undersøge hvordan nyhedsudsendelsen er bygget op og historien præsenteret i forhold til billedmateriale og sprog. Endvidere vil jeg undersøge hvilken form for narrativ realisme, der er i spil i fremstillingen. (Chouliaraki, 2006a, s. 75).

Sammenhæng mellem det sproglige og billedmæssige narrativ

Det er dog ikke nok kun at undersøge præsentationsformerne, hvis der ønskes vished om de narrative realismer. Det er derfor nødvendigt at se på den rolle som sprog og billeder spiller i udsendelserne. Forskellen mellem sprog og billede er baseret på antagelsen om, at hver semiotisk form besidder sin egen

³ (Chouliaraki, 2006a, s. 75)

logiske meningsproduktion, sine egne meningsdannende virkemidler, og derved sin egen mekanisme for fremstillingen af lidelse (Chouliaraki, 2006a, s. 76).

Det visuelle

I tv-nyheder er billeder ofte det bærende element i fortællingen. Billederne spiller en central rolle fordi de giver seerne et indblik i, hvad det er der sker i en specifik begivenhed. Og derved kan billeder skabe en autenticitet om det, der vises. Billeder besidder også den styrke i at få seerne til at huske lidelsen, da billeder kan have en større gennemslagskraft og indvirkning på seernes hukommelse, end hvis de blot fik historien fortalt verbalt (Chouliaraki, 2006a, s. 76).

Billeder af menneskers rygge, placerer seerne i samme scene hvori lidelsen er, men denne form for fremstilling engagerer os ikke med hændelsen (Chouliaraki, 2006, s. 76). Modsætningen kunne være flere skarpe nærbilleder af mennesker, som har direkte kontakt til kameraet fx i form af øjenkontakt. Denne form for visuel fremstilling inviterer seerne til hurtigt at respondere på de lidendes tragedie. Begge fremstillinger fortæller noget om, hvordan seerne skal se på det skete (Chouliaraki, 2006, s. 76).

Det er billedets deltagelse i den samlede helhed, der i sidste ende bestemmer, hvordan billederne fungerer som en del af nyhedernes lidelsesregime og dertil hvordan billederne spiller en rolle i udlægningen af den narrative realisme (Chouliaraki, 2006a, s. 76-77).

Jeg vil i analysen følge Chouliarakis råd og undersøge den visuelle fremstilling. Er det eksempelvis ved brugen af grafik, fotos, arkiv film eller liveoptagelser. I så fald, der også indgår skrevet tekst, vil jeg se på, hvordan denne interagerer med billedet og om teksten tilføjer noget billedet, eller udelukkende fungerer som en parallel fortælling. Jeg vil yderligere se på billedernes point of view, kameravinkel og hvordan aktørerne positionerer sig. (Chouliaraki, 2006a, s. 77)

Det verbale

Det verbale aspekt er i høj grad med til at skabe den narrative realisme. Grunden til dette er, at ordene navngiver og beskriver hændelsen indenfor en ramme, der både er fortolkende og evaluerende. Ordene er med til at vinkle billederne og det er også ordene, som regulerer flowet i nyhedsudsendelsen. Ordene binder således fortællingen sammen, idet de skaber en meningsfuld historie ud af en serie af billeder, som for det meste ikke er direkte relaterede eller som kan være svære for seerne at forstå og fortolke uden hjælp fra en verbal retningslinje. (Chouliaraki, 2006a, s. 77)

Det verbale nyhedsnarrativ er med til at separere 'os' fra 'dem'. Chouliaraki forklarer, at der er tre

narrative nyhedsfunktioner. Det er dog vigtigt at slå fast, at en nyhedstekst ofte består af flere af de nævnte narrative nyhedsfunktioner (Chouliaraki, 2006a, s. 78). Disse er følgende⁴:

Den faktabaserede (Descriptions): Der er tale om denne nyhedsfunktion, når lidelsen verbalt bliver fremstillet som de hårde fakta, der fortæller seeren hvad denne ser på billedet. Derfor kan vi argumentere for, at denne nyhedsfunktion synes at nærme sig den mest nøgterne fremstilling.

Den historiefortællende (Narrations): Ved denne funktion, bliver den faktabaserede fortælling udskiftet med elementer fra fiktionens verden, som vi kender fra fiktive historier. Måden hvorpå dette kommer til synes er f.eks. ved at fortællingen om lidelsen bliver opbygget som et kronologisk plot samt ved generiske konventioner ved åbningen og slutningen af nyhedsfortællingen.

Den bedømmende (Expositions): Denne funktion refererer til det verbale narrativ, som inkorporerer et point of view indeni nyhedsfortællingen og derved eksplicit artikulerer en etisk bedømmelse af situationen, der omhandler lidelsen og hændelsen.

De tre ovenstående nyhedsfunktioner lægger sig hver i sær opad en de narrative realismer. I den perceptuelle realisme vil vi ofte se, at det verbale i høj grad formidles igennem en faktabaseret nyhedsfunktion. Den kategoriske realisme kan indeholde alle tre nyhedsfunktioner, men baserer sig dog på, at formidlingen er præget af følelser og det at skabe følelser hos seerne, og derfor tænker jeg, at det er den historiefortællende og den bedømmende nyhedsfunktion vi vil se i denne sammenhæng. Den ideologiske realisme hænger i høj grad sammen med den bedømmende nyhedsfunktion.

For at komme nærmere hvilken rolle den verbale form spiller i min empiri, vil jeg i analysen undersøge hvilke narrative funktioner, der er på spil i formidlingen, og i den forbindelse om der er flere på spil på samme tid og hvordan disse relaterer sig til hinanden.

Forholdet mellem det sproglige og billedmæssige narrativ

Det er vigtigt at understrege, at det variationerne i de forskellige kombinationer af den verbale fortælling og det billedmæssige flow, som skaber den specifikke narrative realisme (Chouliaraki, 2006a, s. 80). Det verbale aspekt er for det meste sat i relation til abstrakt tænkning, hvorimod det visuelle ofte er sidestillet med noget spektakulært og en æstetisk værdi. Men forholdet imellem disse to aspekter er langt

⁴ (Chouliaraki, 2006a, s. 77 og 78)

mere kompliceret end som så. Det er vigtigt at være opmærksom på denne kompleksitet fordi det involverer vores forståelse af hvordan 'virkeligheden' er udlagt i nyhedsudsendelserne igennem de forskellige narrative realismer (Chouliaraki, 2006a, s. 78-79).

Hver af de narrative realismer; perceptuel, kategorisk og ideologisk, danner hver deres kombination af lingvistiske narrativer med billeder, og ved at gøre det, etablerer de tre forskellige former af betydningsforhold i nyhedsteksten; det indeksikale, det ikoniske og det symbolske. Den narrative realisme for hver nyhedstekst afhænger derfor af de udtrykkelige påstande om lidelsens virkelighed, som hver af de tre former for betydning skaber. Den faktuelle fremstilling er samtidigt påstanden om den perceptuelle realisme og denne bygger på det **indeksikale** forhold mellem det visuelle og verbale. Dette betyder at den perceptuelle realisme særligt afhænger af billedmateriale og til dette et beskrivende og faktisk sprog, der beskriver hvad der sker på billederne. I den kategoriske realisme betyder fakta ikke særligt meget. Det er derimod seernes følelser mod de lidende, som betyder mest. For at formidlingen kommer til at appellere mere til seernes følelser, ser vi at der i den kategoriske realisme ofte er gjort brug af den historiefortællende nyhedsfunktion. Denne nyhedsfunktion er med til at frame den visuelle fremstilling af lidelse med dramatik og sensation (Chouliaraki, 2006a, s. 79).

Den **ikoniske** betydning knytter sig ikke til en konkret narrativ realisme, den repræsenterer derimod en mere abstrakt realitet ved at gøre brug af billeder som hovedbetydning for det den søger at indfange (Chouliaraki, 2006, s. 79-80). Man kan dog hertil diskutere hvorvidt alle billeder ikke besidder en form for ikonisk betydning, idet billeder isoleret set har sin egen betydning.

Den ideologiske realisme fungerer på sin vis på samme måde som den kategoriske realisme i forhold til at billederne, der bruges kan associeres med abstraktion. Men når det kommer til den ideologiske realisme tager denne ikke udgangspunkt i en specifik kategori som fx terror, men derimod i et ideologisk dilemma, som eksempelvis kunne omhandle, hvordan terroren skal bekæmpes. Her viser forholdet mellem det visuelle aspekt og det verbale sig som den **symbolske** betydning. Den symbolske betydning relaterer sig igennem diskursive associationer, der baserer sig på viden og værdien om 'os' som de menneskekærlige og 'de andre' som barbariske (Chouliaraki, 2006a, s. 79-80). Det er vigtigt at være opmærksom på, at alle de tre typer af betydning næsten altid florerer i samme nyhedstekst. Der vil dog for det meste være en af dem som er den dominerende i formidlingen og som peger mod til narrative realisme.

Det er hertil værd at bemærke, at Chouliaraki, i denne analysemodel ikke forholder sig til, hvordan det historiefortællende aspekt kan spille en rolle i billedmaterialet. For ligeså vel som ord kan drage på

konstruktioner, som vi kender fra det fiktive univers, så må man vel formode at dette også kan være tilfældet i de billeder, der bruges til at fortælle den journalistiske historie.

Jeg vil i analysen undersøge hvilken rolle sprog og billeder har i formidlingen. Chouliaraki påpeger, at det vil være oplagt at se på om det verbale og det visuelle udfolder sig i parallelle verdener eller om der er et tættere og mere betydningsfuldt forhold mellem de to. Fortæller billedet og det sproglige f.eks. det samme, eller er der stor forskel. Såfremt der er en direkte forbindelse imellem dem, vil jeg se på, hvad det verbale aspekt fortæller om det visuelle, for spørgsmålet er, hvordan dette fortælles. (Chouliaraki, 2006a, s. 80)

Den æstetiske kvalitet

Den æstetiske kvalitet af fremstillingen er et resultat af både nyhedstekstens præsentationsformer og det forhold, som etableres imellem sprog og billede. Den æstetiske kvalitet beskriver den overordnede semiotiske effekt af nyhedsteksterne i henseende til tre temaer for iscenesættelse af lidelse.

Nyhedsgenren kan meget vel betænke den formidlede begivenhed med en enkelt æstetisk kvalitet, men disse kan også sagtens være brugt på tværs af hinanden (Chouliaraki, 2006a, s. 81). Disse tre emner følger med en nærmere beskrivelse nedenfor.

Pamphleteering: Dette tema sigter mod at henvende sig til seernes vrede følelser. En vrede som går mod den 'onde' gerningsmand fx terrorister, som har ansvar for den menneskelige lidelse og smerte, der portrætteres i nyhedsformidlingen (Chouliaraki, 2006a, s. 81).

Filantropi (godgørenhed): Dette tema sigter mod at sætte følelser i gang hos seerne og relaterer sig til omsorg. Følelser i form af en hjertevarme overfor den eller de aktører, som hjælper den lidende med sin smerte (Chouliaraki, 2006a, s. 81). Dette kunne fx være hjertevarme følelser mod de nødhjælpsarbejdere, der hjælper de ebolaramte mennesker i Afrika, eller det kunne være politiet, der under en terrorhandling forsøger at etablere en sikkerhed for de ramte eller tryghed for befolkningen ved af at afværge flere angreb.

Sublimation og beautiful suffering: hvis temaet omhandler sublimation betyder det, at fremstillingen distancerer seerne fra den aktuelle lidelse, på den måde at scenen af den distancerede ulykke forekommer som værende en æstetisk nydelse for seerne (Chouliaraki, 2006b, s.173) De lidende bliver på den måde dehumaniseret. Måden hvorpå dette vises, er fx ved at filme en krig på lang afstand, så der således ikke er menneskelige skikkelser i billederne. Det verbale aspekt vil hertil også være præget af dehumanisering

ved at fortælleren udlader at fokusere på de menneskelige skæbner i krigen, men derimod fokuserer på angrebets filmiske ligheder såsom flammehav, skudsalver og eksplosioner.

Endvidere vil jeg under temaet, sublimation, supplere denne med endnu et tema, der både relaterer sig til sublimation, men dog dækker noget yderligere end dette. Jeg taler her om begrebet **beautiful suffering**, som jeg tidligere introducerede i min teori (jf. teoriafsnit). Begrebet har umiddelbart et nært slægtsskab til sublimation. Når der i en fremstilling trækkes på beautiful suffering, kommer Chouliaraki med eksempler, der enten omhandler brugen af tableau vivant, som er et oversigtbillede af situationen hvori mennesker ikke fremtræder eller også kan det være en fremstilling hvori lidelsen dækkes af patriotisme fx at døden af medierne bliver fremstillet som 'noget smukt'. Der er ifølge Chouliaraki altså tale om beautiful suffering, når fremstillingen danner et 'slør' imellem de lidende og seerne i form af en forskønnelse, og resultatet af denne fremstilling bliver at seerne ikke handler på, hvad de ser, fordi de forskønnende virkemidler får dem til at se bort fra konflikten (Chouliaraki, 2009a, s. 219). Sublimation og beautiful suffering minder som sagt derfor en del om hinanden, og Chouliaraki har i sine teorier ikke en konkret definition af, hvad den helt præcise forskel er. Ud fra hendes forskning og brugen af de to begreber, læser jeg det dog således, at begge begreber er med til at distancere seeren til det skete og til lidelsen, og derved skaber en dehumanisering, men jeg mener, at denne ved beautiful suffering i højere grad sker på baggrund af en forskønnelse end ved sublimation.

Jeg formoder dog, at der i min empiri ikke på samme måde er tale om lidende mennesker, som vi ser det i f.eks. en krig, en naturkatastrofe eller som terrorangrebet d. 11. september. Derimod formoder jeg, at den lidelse som er på spil i min empiri, er en national lidelse. Det er nationen, der lider. Det er den danske befolkning som er ramt. Så hvordan kommer en national lidelse til udtryk i nyhedsmediernes fremstilling? For at komme dette nærmere vælger jeg at inddrage teori om nyhedsformidling af sorg (jf. teoriafsnit). Jeg vil undersøge, om det kan være tilfældet i min empiri, at der i henhold til Pantti m.fl. i stedet kan være tale om en **beautiful mourning**, altså forskønnelse af sorg. På den måde kan begrebet blive mere operationelt i forhold til min case og relevant, fordi det undersøger fremstillingen af den nationale lidelse i form af sorg (Pantti, 2005). Jeg vil i analysen af den æstetiske kvalitet undersøge, om der i formidlingen blandt andet gøres brug af temaet, beautiful mourning, ved at holde øje med, om der i formidlingen er fokus på befolkningens sorg. Jeg vil her lede efter både sproglige og billedmæssige sørge-tegn i form af blomster, lys og mindebreve samt de fremmødtes følelser og hvem de sørgende er (jf. teoriafsnit; Pantti, 2005). Det er her vigtigt at understrege, at beautiful mourning ikke omhandler en dehumanisering, som vi ser det ved beautiful suffering og sublimation. Ved at den æstetiske kvalitet tager sig ud som beautiful mourning

indebærer dette, at formidlingen viser tegn på at det er nationen, der lider og at dette vises igennem sorg samt at der bliver konstrueret en nationalfølelse.

Del 2: FORMIDLINGENS MULTIFUNKTIONALITET

Kritisk diskursanalyse

Denne makro-del af analytics of mediation kalder Chouliaraki også for kritisk diskursanalyse. Kritisk diskursanalyse er en analysemetode, der kan bruges til nyhedstekster, som behandler det lingvistiske og visuelle valg på skærmen som hårfine magtindikatorer på TV, der klassificerer verden i kategorier af 'os' og 'den anden' og dertil orienterer (eller ikke) seeren mod lidelsen (Chouliaraki, 2006, s. 84).

Den kritiske diskursanalyse vil i denne analysemodel undersøge to områder; begrebet space-time, der er forholdet mellem nærhed og distance. Det andet begreb er agency, hvilken jeg har videreudviklet til at handle om framing af fjenden. Jeg vil uddybe disse to i de følgende afsnit.

Space-time – forholdet mellem nærhed og distance

Space-time adskiller det sikre fra det farlige og handler om begivenhedens tid og rum. Begrebet fortæller os hvor tæt begivenheden, lad os sige terrorangrebet, er på seeren og hvor alarmerende en eventuel handling mod lidelsen er, som kunne være de sårede eller dem som endnu ikke er ramt, men som er i risiko for det. Analysen af space-time fokuserer derfor på forholdet mellem nærhed og distance. Begrebet analyserer derved, hvordan seernes 'virkelighed' møder den lidendes 'virkelighed' i forskellig grad af intensitet og involvering. Således er space-time ansvarlig for at etablere en fornemmelse af aktualitet for begivenheden samt at regulere den moralske distance mellem seeren og lidelsen (Chouliaraki, 2006, s. 85)

Det er tydeligt, at Chouliaraki i udviklingen af dette punkt særligt har haft de lidende for øje, som er at finde i fx ulande, som rammes af fattigdom, hungernød, krig eller naturkatastrofer, og hvor afstanden mellem den vestlige seer kan være stor, fordi den vestlige verden på sin vis adskiller sig fra ulandsbefolkningens verden. Jeg formoder, at vi i min empiri vil se, at forskellen mellem de lidende og seeren ikke er særlig stor i det, at det både er Danmarks befolkning som er ramt og det samtidigt også er denne befolkning, som er seerne. Til trods for denne afvigelse, er det stadig relevant at undersøge, hvad det er for et rum nyhedsmedierne skaber igennem deres formidling og hvordan dette rum er med til at skabe nærhed eller distance til de lidende og dertil hvordan tidsperspektivet bliver behandlet af disse medier. (Chouliaraki, 2006, s. 85-86)

For at undersøge rummet 'space', vil jeg undersøge om de rum, der bliver skabt, indikerer fare eller sikkerhed og om de hænger sammen eller er separerede. Det er nødvendigt at fokusere på nogle semiotiske valg, der bliver lavet i nyhedsudsendelsen for at undersøge 'space'. Her vil jeg ud fra Chouliaraki, se på, hvordan billedmaterialet er blevet klippet sammen og kameraets position. Jeg vil endvidere se på om det visuelle materiale går udover billeder som fotos og video i form af f.eks. grafiske elementer som et kort over situationen, om der er brugt skriftlige beskrivelser, eller et opdelt skærm billede. Jeg vil ydermere undersøge, hvilke ord der bliver benyttet af fortælleren, som kan indikere hvorvidt hændelsen og deri lidelsen bliver fremstillet så det giver en følelse af nærhed eller distance hos seeren. Space-time skal yderligere forholdes til den multimodale analyse og dennes resultater.

I forhold til at undersøge tidsperspektivet i formidlingen. Vil jeg se på, om tidsperspektivet er åbent og der derfor endnu kan ske en udvikling af hændelsen. Jeg vil også se på om fortiden har indvirkning på den nutid, der bliver formidlet i. Dette punkt finder jeg især interessant, da der fandt et terrorangreb sted i Paris mod Charlie Hebdo måneden før angrebet i København. Derfor er det også relevant at se på om fortiden har indvirkning på måden, der bliver formidlet om fremtiden. Spørgsmålet er her også hvilken tid, der har størst værdi i fremstillingen, er det fortiden, nutiden eller fremtiden?

For at det bliver muligt for mig at undersøge disse problemstillinger vil jeg her se på nogle semiotiske valg, der er truffet af nyhedsmedierne. Her vil jeg se på om der i det visuelle materiale bliver gjort brug af intertekstualitet på den måde om der f.eks. er gjort brug af arkiv billeder i kombination til her og nu billeder. Og så vil jeg se på ordene, der bruges til at indikere tidsperspektivet.

Agency – framing af fjenden

Agency handler om, hvem der handler på hvem i en scene af lidelse. Der er her to dimensioner af begrebet, som er relevante i forhold til at etablere de sociale forbindelser af lidelse. Først og fremmest refererer agency til hvor aktive de lidende er på skærmen og for det andet refererer det til, hvordan andre aktører, der er til stede i scenen engagerer sig med den lidende. Disse to dimensioner er med til at forme, hvordan seerne bliver inviteret til at relatere til lidelsen. Ifølge Chouliaraki, er der en trindeling i måden hvorpå den lidende bliver fremmedgjort i nyhedsjournalistikken. Denne rangerer fra de som ikke fortjener medlidenhed til de, hvis ulykke seerne deler som var det deres egen. Undersøgelsen af agency fokuserer således på en analytisk akse af 'os' og 'de andre'. (Chouliaraki, 2006, s. 88)

Fordi at min case som sagt foregår i Danmark og fordi jeg antager, at det er nationen, der er ramt, så er de lidende derved befolkningen. På den måde formoder jeg, at seere og de lidende bliver én og samme

gruppe. Derfor har jeg valgt, at jeg under dette punkt i højere grad vil undersøge hvordan gerningsmanden og fjendebilledet bliver fremstillet og eventuelt fremmedgjort af nyhedsmedierne. Jeg vil derfor trække på Asta Smedegaard Nielsens (2014) og Mette Mortensens (2005) teorier om, hvordan fjendebilledet indenfor terror bliver fremstillet i de danske nyhedsmedier. Jeg vil i den forbindelse undersøge hvilke ord, der bliver brugt til at beskrive gerningsmanden samt det generelle fjendebillede. Ifølge Smedegaard Nielsen (Jf. teoriafsnit) ser vi en tendens til, at nyhedsmedierne TV2 og Danmarks Radio fremstiller terrortruslen mod Danmark som unge brune mænd med muslimsk baggrund. Smedegaard Nielsen kom også frem til at der skete en konstruktion af terrortruslen i form af en relation mellem et 'os' og 'dem'. Denne konstruktion blev konstrueret igennem brug af begreber som 'muslimer', indvandrere' og 'andengenerationsindvandrere' (Nielsen, 2014, s. 319) Jeg vil derfor undersøge om denne tendens også er tilfældet i fremstillingen af terrorangrebet i København.

Jeg vil ydermere forholde mig til, hvordan gerningsmandens billede tager sig ud i formidlingen. siden d. 11. september 2001 er terroristens visuelle identitet, Ifølge Mette Mortensen (2005), blevet offentliggjort af nyhedsmedierne via deres pasbillede. Således er dette format blevet et terroristikonografi. Jeg vil derfor se om dette også er tilfældet i min empiri eller om fotoet af gerningsmanden er anderledes og hvad denne i så fald får af betydning for vores måde at forstå verden (Mortensen, 2005).

Kap. 5 Analyse

Introduktion til analysen

Jeg vil i dette afsnit redegøre for, hvordan jeg læser den samlede dækning af angrebet i forhold til den udvalgte empiri. Derudover vil jeg komme med en begrundelse af baggrunden for valget af de tre til seks forskellige nyhedssekvenser, som skal under analyse.

Specialets analyse tager udgangspunkt i tre delanalyser, hvori der analyseres seks forskellige nyhedssekvenser, der nøje er udvalgt fra den samlede empiri. Hver analyse går i dybden med én nyhedssekvens fra enten DR1 eller TV2 og dertil vil jeg i hver analyse til sidst forholde delanalysen til en lignende nyhedssekvens fra den modsatte kanal, på den måde er der to nyhedssekvenser under analyse i hver delanalyse. Jeg vil analysere de forskellige nyhedssekvenser ud fra den allerede præsenterede analysemodel (jf. analysemetode). Den samlede empiri består som sagt af DR1s og TV2s nyhedsudsendelser fra TV-avisen og TV2 Nyhederne fra d. 14. februar til d. 16. februar. Derved er de seks nyhedssekvenser kun en brøkdel af den samlede empiri. Men jeg har dog udvalgt disse på baggrund af, at de hver især er repræsentative og afspejler den samlede empiri. Jeg læser empirien således, at der over de tre dage, opstår tre forskellige modaliteter eller større temaer i nyhedsdækningen. Hver delanalyse repræsenterer en af disse modaliteter. Forløbet på begge kanaler er stort set identisk. D. 14. februar har det første angreb ved krudttønden netop fundet sted og begge kanaler stiller her spørgsmål til, hvad det er der er sket, da dette endnu er uklart. Dækningen her er præget af forvirring og undren og det er de faktaprægede spørgsmål, som bliver stillet. Det er her, der undersøges, hvad der er sket, hvornår det er sket, hvordan det er sket og hvem der står bag, det er altså de konkrete fakta om hændelsen, der ønskes besvaret. Der er på dette tidspunkt kun fokus på Krudttønden, da angrebet mod synagogen endnu ikke har fundet sted. Dertil er der flere journalister på stedet, der i live transmission fortæller om de sidste nye oplysninger. På dette tidspunkt kender man endnu ikke gerningsmandens identitet og terror-betegnelsen bliver endnu ikke brugt af journalisterne. I nyhedsudsendelserne fra d. 15. februar kalder begge kanaler nu angrebet for 'terror'. På dette tidspunkt har skyderiet ved synagogen i Krystalgade fundet sted og gerningsmanden, som er 'formodet' på dette tidspunkt, er blevet slået ihjel af politiet på Svanevej i København. Begge nyhedsmedier kalder nu hændelsen et 'terrorangreb' og de viser begge et billede af gerningsmanden, der ligger skuddræbt på fortovet. Dette til trods for at de endnu ikke offentliggør hans

identitet og stadig kaldet ham 'formodet gerningsmand'. Her er de to medier dog forskellige idet, at DR1 vælger at sløre manden, hvorimod TV2 ikke gør det. Der bliver d. 15. februar også gjort meget ud af at opsummere det skete. Herefter kommer der i dækningen stort fokus på hvem gerningsmanden var og hans motivation til angrebet, da hans identitet og billede bliver offentliggjort om aftenen. Denne belysning og diskussion dækkes både den 15. februar og d. 16. februar. Mandag d. 16. februar, er der mindehøjtidelighed ved krudttønden på Østerbro, men allerede inden er der i nyhedsdækningen stor fokus på mindestederne både ved Krudttønden og synagogen, hvor der bliver lagt blomster og tændt lys for ofrene. I de to nyhedsudsendelser, som finder sted efter mindehøjtideligheden d. 16. februar kl. 20.00 er der stort set kun fokus på dennes forløb, samt andre mindehøjtideligheder der har fundet sted rundt om i landet. Danskernes sorg og måden hvorpå de viser denne fylder derfor meget i den samlede empiri. Derved ser jeg, at der overordnet set er tre forskellige temaer, der præger den de to nyhedsmediers dækning. Den første er uvished og forvirring, hvor konkrete fakta om det skete søges besvaret. I kølvandet på offentliggørelsen af den formodede gerningsmand, beskæftiger en stor del af dækningen sig med at tegne et billede af hvem Omar El-Hussein var, hvorfor han gjorde det og hvordan det kunne ske. Og i den sidste del af empirien, fylder danskernes sorg og mindehøjtideligheden størstedelen af fremstillingen.

Analysedel 1 – Hvad, hvor, hvem og hvorfor?

DR1, TV-Avisen d. 14. feb. kl. 18.30, Nyhedssekvens: (00:00-09:37)⁵

Jeg har valgt at analysere denne nyhedssekvens, da den ligger i begyndelsen af angrebet. Det er den første nyhedsudsendelse på DR1 efter det første angreb ved Krudttønden har fundet sted. På dette tidspunkt bliver angrebet ikke kaldt terror. Nyhedssekvensen er interessant, da den netop finder sted i starten af dækningen af angrebet. Og på dette tidspunkt er der stor usikkerhed om, hvad det er der er sket og hvorfor.

Præsentationsformer

Programmet starter med en præsentation af historien leveret af nyhedsvært, Erkan Özden i TV-Avisens nyhedsstudie. I studiet har han fra starten selskab af retskorrespondent, Claus Buhr, som er med til at kortlægge, hvad der vides om hændelsen. I de løbende 10 minutter stiller værten om til et direkte interview med indlandsreporter, Thøger Kirk, der befinder sig ved Krudttønden. Nogle minutter senere ser vi et interview (ikke live) med indsatslederen i Københavns politi, Jørgen Petersen. Han forklarer, at der ikke er belæg for at sige, at det er et attentat. Efterfølgende stiller værten om til indlandsreporteren på en direkte forbindelse igen. Reporteren befandt sig i en nærliggende bygning til Krudttønden, da angrebet fandt sted og bliver nu spurgt ind til hvordan han oplevede det. Der bliver herefter stillet tilbage til studiet, hvor vi ser både vært, Erkan Özden og retskorrespondenten, Claus Buhr sidde. De går i gang med at tale om motivationen bag angrebet og kommer med det samme ind på Lars Vilks's tilstedeværelse ved arrangementet og ham som muligt motiv for skyderierne. (00.00-09.37)

Historien bliver således fortalt af flere. Den bliver fortalt af nyhedsværten i studiet, der er yderligere en gæst i studiet. Derudover bliver historien også fortalt af indlandsreporteren ved Krudttønden og af indsatslederen i Københavns politi.

Sammenhængen mellem det sproglige og billedmæssige narrativ

For at undersøge nærmere hvilken narrativ realisme, nyhedssekvensen fremstilles igennem, vil jeg her gå i dybden med forholdet mellem det verbale og visuelle aspekt. Det er nemlig variationerne i de forskellige kombinationer af den verbale fortælling og det billedmæssige flow, der er med til at skabe den specifikke

⁵ Nyhedssekvenserne i analysen er hentet fra Mediestream.dk, hvortil minutangivelsen passer.

narrative realisme (Chouliaraki, 2006, s. 80).

Her ser jeg, at det er det verbale aspekt, som fylder mest. Sekvensen består mest af konversationer i studiet mellem vært og gæst samt interviews fra studiet og til stedet, hvor angrebet fandt sted. Der bliver dog indimellem vist billeder af politiet samt udrykning af politibiler. Disse finder dog ikke sted direkte. Jeg vil også undersøge hvilken nyhedsfunktion, som fremstillingen bygger på. Taget i betragtning, at nyhedssekvensens overordnede formidling er meget fakta-orienteret, mener jeg at historien i denne sekvens bliver fortalt ud fra den faktabaserede nyhedsfunktion (jf. analysemetode), fordi hændelsen fortælles igennem faktuelle informationer af både nyhedsvært, gæst og reporter. Jeg vil komme med eksempler på dette samt se på det samtidige visuelle aspekt i eksemplerne nedenfor.

De knap ti minutter som nyhedssekvensen varer, er også de første ti minutter af udsendelsen, hvilket omfatter introen til nyhedsudsendelsen;

EKS. 1

***Vært:** "En 40 årig mand er omkommet og tre politifolk er sårede her til aften efter et skyderi på Østerbro i København. Vidner fortæller, at der blev affyret op mod 30 skud mod kulturscenen, Krudttønden, og lige nu er to gerningsmænd på fri fod, ifølge politiet." (00.27-00.55)*

Introen indikerer hvad udsendelsen vil handle om. Det fremgår tydeligt, at formidlingen og påstandene her bygger på konkrete fakta. Der bliver i introen kort opsummeret, hvad der er sket, og hvor det er sket. Imens nyhedsværten fortæller ovenstående, ser vi samtidigt forskellige sammenklippede billeder på skærmen. Det første vi ser, er et billede af et skilt 'Krudttønden', som hænger på Krudttøndens bygning, derefter panoreres der ned til tre politimænd, der taler med hinanden. Der klippes til en politibil, der i høj fart kører forbi kameraet med udrykning. Og der klippes til et billede af en motorcykelbetjent, der står på en vej og taler med en ukendt mand. Der holder også en politibil med blink, og der er sat politiafspærring op. Der klippes derefter til billede af to politimænd, der står ved en politibil, og der panoreres over til flere politimænd, nogle af dem fra specialstyrken, der går rundt med politihunde. Disse mænd bærer sort tøj, sort hjelm og maskinpistoler. Der klippes herefter kort til et mere nært billede af en betjent fra specialstyrken. Der klippes tilbage til studiet, hvor nyhedsværten sidder sammen med gæsten. Bag ved værten og gæsten er der en stor skærm, som viser et billede af skudhuller i en glasfacade. På skærmen er overskriften: 'En dræbt på Østerbro', med en for-ridder, der siger 'skuddrama'. Nogle få sekunder senere bliver der vist et grafisk kort over København (01.00) med en rød prik, hvor skyderiet fandt sted, der

zoomes ind på stedet og hvor der er skrevet 'Østerbro stadion' og 'Østerbrogade'.

De levende billeder giver derved seerne en fornemmelse af, at der er sket noget så alvorligt, at der er behov for politi og endda specialstyrken. Der er blå blink, politimænd, politibiler og afspærring – det er alvorligt og det forgår i København. Alle billederne bliver filmet fra et normalperspektiv. Vi ser politimændene fra et point of view, som om at vi står ved siden af dem. Hvis vi så billederne uden den verbale fortælling ville billederne ikke fortælle det præcist samme. For ud fra det visuelle aspekt alene får vi ikke alle fakta fortalt. Her får vi at vide, at en er dræbt og der har været et 'skuddrama'. Jeg finder i øvrigt dette ordvalg, 'skuddrama', særligt interessant, da det fortæller seeren, at dette er en dramatisk begivenhed. Vi ser, det er krudttønden og vi ser meget politi og udrykning. Der ville således gå informationer tabt hvis ikke det visuelle blev fulgt af en verbal forklaring, men omvendt fortæller det visuelle også fakta om det skete isoleret set, da der er billeder fra stedet, hvor det skete. Man kan således argumentere for, at forholdet mellem det verbale og visuelle aspekt her bygger på et indeksikalt betydningsforhold (jf. analysemetode). Men samtidigt kan der også være tale om et ikonisk betydningsforhold, da ikonografi altid er baseret på en lighed med virkelighed. Den narrative realisme for hver nyhedstekst, afhænger som tidligere nævnt, af påstande om lidelsens virkelighed, som betydningsforholdene skaber. De sproglige og billedmæssige valg peger derfor på, en faktuel fremstilling af lidelse både verbalt og visuelt. Dette er samtidigt en påstand om, at der fortælles ud fra en perceptuel realisme og denne bygger, ifølge Chouliaraki, på det indeksikale forhold mellem det visuelle og verbale aspekt (jf. analysemetode). Den perceptuelle realisme afhænger derfor særligt af billedmateriale, der er i følgeskab med et beskrivende og faktuel sprog, der beskriver billederne. Nyhedsværten fortæller dog ikke trin for trin, hvad der sker på billedet, de fungerer nærmere som en parallel fortælling om samme historie. Senere i nyhedssekvensen ser vi dog dette forhold, da reporteren på gerningsstedet i en direkte forbindelse fortæller, hvad vi ser;

EKS. 2

Vært til reporter: *Kan du fortælle os, hvad sker der lige nu derude? (03:02)*

Reporter: *(...) Nu er det teknikerne, der har taget over, du kan se, hvis man kigger derover, at der er en mand der går rundt derovre i hvidt tøj og leder efter tekniske spor. Det er det, man ser nu, mange teknikere (...) hvis vi prøver at gå den anden vej, så kan man se, at også bilerne, som er herovre langs Østerbro stadion, de er blevet til genstand for politiets undersøgelser, fordi man vil undersøge om nogle af de her biler, der holder her, har noget som helst at gøre med gerningsmændene, altså lige nu så undersøger politiet med andre ord alle spor de overhovedet kan gå efter her midt på Østerbro.*

Igen er sproget meget faktabaseret, og det spørgsmål, som bliver stillet af værten til reporteren, søger også et svar, der bygger på fakta, idet han ønsker at få besvaret, 'hvad der sker lige nu'. På billedsiden bliver gerningsstedet filmet, vi er på Østerbro, ved Krudttønden, men dog ikke helt henne ved stedet, hvor skuddene fandt sted. Vi er lidt på afstand. Billedet og sproget går i dette indslag arm i arm, da reporteren fortæller, hvad det er, vi ser på billederne. Igen er der altså tale om et indeksikalt forhold mellem sprog og billede. Hvilket igen indikerer, at nyhedssekvensen bliver fortalt igennem en perceptuel realisme.

Som nævnt ovenfor ser jeg, at nyhedssekvensens verbale aspekt især bygger på en faktabaseret nyhedsfunktion,. Min begrundelse for at det er den faktabaserede nyhedsfunktion, der er i spil, er at dette ses i formidlingen i eksemplet ovenfor. Jeg har her understreget de sproglige indikationer, der er på, at der er tale om en faktuel formidling eksempelvis, 'man kan se', 'der er en mand', 'nu undersøger politiet'. Reporteren gør seeren opmærksom på, at vi 'kan se' det han fortæller om. Han fortæller, at der er teknikere i gang på gerningsstedet og dette ser vi samtidigt et direkte billede af. Det samme er tilfældet idet, han fortæller om at bilerne er blevet til genstand for politiets arbejde, her peger han og kameraet filmer de biler, som der er tale om. Der er derved en reference til ordensmagten og til den virkelighed, som kameraet har fanget.

Der er dog et sted, hvor nyhedsfunktionen bevæger sig over i den bedømmende (jf. analysemetode). Denne finder sted idet, at nyhedsværten og gæsten, Claus Buhr taler om motivationen bag angrebet.

EKS. 3

Vært til Gæst: *Vi ved jo ikke noget om motivet, så vi skal være lidt forsigtige her, men det er jo klart at det bringer tankerne hen på om det kan være relateret til den her muhammedtegning, er der nogle indikationer i den retning? (08:20)*

Gæst: *Det kan man ikke påstå. Der går selvfølgelig rigtig mange spekulationer, også på de sociale medier, om netop det her (...) politiet arbejder ud fra en teori om, at det kunne være ham, men motivet er ikke fastlagt og det er af den simple årsag, at vi endnu ikke ved hvem der stod bag (...) og indtil vi ved det, vil det være gisninger.*

Værten fortæller inden dialogen i eks. 3, at den svenske kunstner og kunstteoretiker, Lars Vilks, var med til mødet på Krudttønden, og at han i 2007 tegnede muslimernes profet Muhammed, at den gav anledning til mange protester, og at Lars Vilks i den forbindelse har modtaget dødstrusler. Dette bliver ligeledes fortalt igennem en faktabaseret nyhedsfunktion, men da værten begynder at sætte spørgsmål ved om motivationen bag angrebet kunne relateres til Lars Vilks tilstedeværelse i Krudttønden, bevæger

nyhedsfunktionen sig mere over og bliver bedømmende, da dette spørgsmål bygger på en antagelse og besvares med antagelser.

Gæsten siger altså her, at der faktisk ikke er belæg for at kunne sige det, men han prøver at give en faktisk vurdering af spørgsmålet i form af at trække på, hvad politiet siger. Jeg vil derfor også mene, at det nærmere er værten, som lægger et perspektiv på udlægningen, fordi han stiller spørgsmål til motivationen bag. Dette postulat stemmer dog ikke overens med det som indsatslederen fra Københavns Politi fortæller i et interview tidligere i samme nyhedssekvens, nemlig at der ikke er belæg for at sige, at det er et attentat mod Lars Vilks (05:22). Både vært og gæst giver begge udtryk for, at motivationen ikke er fastlagt 'vi skal være lidt forsigtige her', men ved at bringe temaet og spørgsmålet på banen antager værten, at Lars Vilks tilstedeværelse hænger sammen med angrebet.

Dette udpluk er præget af en verbal formidling, da der ikke vises billeder imens, vært og gæst taler sammen, vi ser kun billedet af de to taler sammen i studiet og baggrundsbilledet af skudhuller i glasfacaden.

Det er en bedømmende nyhedsfunktion, fordi denne type refererer til det verbale narrativ, som inkorporerer et *point of view* i selve nyhedsfortællingen (jf. analysemetode). Nyhedsværten og gæsten tager derved det perspektiv på historien, at angrebet eventuelt kan relateres til Lars Vilks, fordi han i 2007 har lavet en muhammedtegning.

Samlet

Samlet set, mener jeg, at det er det verbale aspekt som præger denne nyhedssekvens mest. Der er flere gange interviews i studiet, som ikke bliver akkompagneret af billeder udover billedet af værten og gæsten, der taler med hinanden. Dertil er der to interviews med indlandsreporteren, der befinder sig på gerningsstedet. I den forbindelse ser vi direkte billeder fra, hvor han står. Og han fortæller seeren, hvad de ser på billedet. De gange hvor nyhedsværten opsummerer til seerne, hvad der er sket, bliver der vist forskellige billeder af politi, udrykning og blå blink. Det er dog de samme billeder der gentager sig for hver gang værten opsummerer. Disse billeder af udrykning, politi, blå blink og teknikere på gerningsstedet er et udtryk for, at der er drama på spil. Det er dramatiske billeder, som vi kender fra film og tv-serier. Vores kendskab til teknikere i hvidt tøj, kommer hos de fleste fra en fiktionsverden. Ved at DR1 ikke sprogligt følger op på billederne af politi, udrykning og blå blink, overlader de tolkningen af disse til seernes og deres forståelser af hvad sådanne billeder betyder. Tolkninger som trækker på de lignende billeder, de kender fra film. Baggrundsbilledet i nyhedsstudiet er også interessant, som er billedet af skudhuller i

Krudttøndens glasfacade. Dette er igen et dramatisk billede, som fortæller, at folk har været i fare. Men vi ser ikke billedet ellers i sekvensen. Der bliver altså ikke forklaret til seeren, hvad billedet er eller går ud på. Og på den måde kan der argumenteres for, at billedet virker symbolsk idet, at forståelsen af billedet ikke kun trækker på fakta, men derimod også en forud forståelse for, hvad skudhuller kan betyde på et symbolsk niveau. Overordnet set vil jeg mene, at det verbale aspekt og det visuelle aspekt stemmer godt overens. De supplerer hinanden og fortæller samme historie. Dog er jeg, at DR1s billeder virker mere dramatiske end den verbale fortælling, det er altså som om, at den verbale udlægning forsøger at nedtone dramatikken.

Stort set hele nyhedssekvensen bliver fortalt igennem en faktabaseret fremstilling, der indikerer at der er tale om den perceptuelle realisme, da fremstillingen søger at vække en 'det er sådan her det er' virkelighed hos seerne. Dog er spørgsmålet om det fuldstændigt lykkes for journalisterne at vække denne 'det er sådan her det er' virkelighed, idet at historien nogle steder bliver fortalt igennem en bedømmende nyhedsfunktion, som peger mere i retningen af en ideologisk realisme. Og dertil kan man diskutere om den mere dramatiske billedside, hvis motiver drager paralleller til en fiktionsverden, som vi kender fra film og TV, er med til at skabe en mere kategorisk realisme, idet at disse dramatiske billeder kan skabe følelser hos seerne. Men Chouliaraki påpeger også, at der i en nyhedssekvens sagtens kan være flere realismer i spil (Chouliaraki, 2006a, s. 75). Ofte vil der være én, som er dominerende, og i dette tilfælde vil jeg mene, at det er en perceptuelle realisme.

Den æstetiske kvalitet

Som beskrevet i analysemetoden er den æstetiske kvalitet et resultat af både nyhedstekstens præsentationsformer og det forhold, som etableres imellem det verbale og det visuelle (jf. analysemetode) Ud fra præsentationsformerne og forholdet mellem sprog og billede, er jeg kommet frem til, at nyhedssekvensens fremstilling sker igennem en yderst fakta-præget formidling. Jeg finder det dog svært at sætte et af Chouliarakis æstetiske temaer på, da jeg ikke mener, at nogen af dem passer perfekt på fremstillingen. Dette kan relateres til, at lidelsen ikke rigtigt er til stede i denne sekvens. Vi får dog at vide, at en er død og tre sårede, men udover de skudhuller, vi ser på billedet i studiet, får vi ikke hverken sproglige eller billedlige detaljer vist om lidelsen. På dette tidspunkt i hændelsen vides alle detaljer om angrebet heller ikke. Og der vides på sin vis heller ikke, hvordan det kommer til at udvikle sig. Så på baggrund af den meget faktabaserede formidling samt det aspekt, at lidelsen ikke eksplicit bliver vist, vil jeg mene, at fremstillingen bærer på elementer af den æstetiske kvalitet, der omhandler sublimation. Sublimation betyder, ifølge Chouliaraki, at fremstillingen distancerer seerne fra den aktuelle lidelse, på

den måde at scenen af den distancerede ulykke forekommer som værende en æstetisk nydelse for seerne og de lidende bliver på den måde dehumaniseret (Chouliaraki, 2006b).

Jeg er dog helt bevidst om, at denne nyhedssekvens ikke umiddelbart er den klokkeklare definition på sublimation. Da fremstillingen hverken sker på lang afstand eller som en æstetisk nydelse. Men på dette tidspunkt af begivenheden vides der endnu ikke helt, hvad der er sket udover at én er dræbt og tre politimænd såret og dem ser seerne ikke på noget tidspunkt. Der er faktisk slet ikke nogle visuelle indikationer af, at der er lidelse på spil udover billeder af politi, teknikere og skudhuller i glasset, men dette billede, bliver der aldrig fulgt op på verbalt. Vi ser eksempelvis ikke billeder af de sårede, den dræbte eller ambulancer. Så på den måde, mener jeg godt, at man kan sige, at der sker en dehumanisering af lidelsen. Det som jeg ser, præger det æstetiske udtryk mest i denne nyhedssekvens er billedernes affektive betydning i relation til måden hvorpå de trækker på billeder, vi kender fra fiktionens verden så som skudhuller, politiudrykning, blå blink og teknikere på gerningsstedet. I den forbindelse kan man godt argumentere for, at disse billeder bliver ikoniske billeder på politiarbejde, kriminalitet og drama. Og det er et drama som udspiller sig i et område som vi kender, og selv reporteren kom lige fra et fastelavnsarrangement på Østerbro, som så mange andre. Måden at formidlingen om angrebet bliver fremstillet æstetisk er altså et dramatisk brud på vores ellers fredsommelige tilværelse.

Forholdet mellem nærhed og distance (space-time)

I forhold til hvordan forholdet er mellem nærhed og distance fra det skete til seerne, mener jeg, at der i størstedelen af nyhedsuddraget bliver skabt en nærhed med seerne. For det første er nyheden få timer gammel og endnu åben, da gerningsmanden/mændene endnu ikke er pågrebet. Der er således flere elementer af sagen, som endnu ikke er opklaret. Dertil foregår hændelsen i Danmark, den foregår i hovedstaden og nærmere betegnet Østerbro. Seerne kunne altså potentielt være i fare, da seerne er den danske befolkning, blandt andet dem, som bor i København og på Østerbro. Der bliver sendt live fra stedet, hvor angrebet fandt sted, der er altså et 'her og nu' aspekt ved nyheden. Måden hvorpå nærheden bliver konstrueret visuelt er blandt andet ved brugen af et grafisk kort over København, så seerne kan følge med i hvor angrebet fandt sted. Egentligt argumenterer Chouliaraki for, at brugen af grafiske kort i formidling af kriser, er med til at distancere seerne til begivenheden (Chouliaraki, 2006a, s. 101), men lige i dette tilfælde, mener jeg, at kortet er med til at skabe nærhed, da det giver seerne et overblik over hvor præcist, vi befinder os i København. Da det må formodes, at seerne genkender grafikken af København. Ydermere bliver politifolkene filmet i et normalperspektiv og forholdsvis tæt på, vi får derved fornemmelsen af selv at være til stede. Alt dette er med til at skabe en nærhed mellem seer og hændelse.

Dertil mener jeg også, at de billeder som der vises fra gerningsstedet på Østerbro skaber en genkendelighed hos seerne, i det at de kender et sådan område. Reporteren fortæller tilmed, at vi er midt på Østerbro, hvor mange børnefamilier holder til. Han har sågar selv tidligere på dagen været til fastelavn ved siden af Krudttønden. Alle disse informationer er med til at skabe en nærhed, fordi det er genkendeligt for seerne.

Fremstillingen skaber på sin vis et rum, som ikke er sikkert for seerne. Fordi angrebet har fundet sted, og gerningsmanden endnu ikke er pågrebet. Vi ved altså ikke, hvad der kommer til at ske. Dertil bliver der også skabt en fare igennem billedvalget. Her ser vi nogle dramatiske scener og vi får at vide, at der er tale om et 'skuddrama'.

Der bliver af journalisterne ikke indikeret eller sat spørgsmålstejn ved, om der kan ske flere angreb. Så på en måde bliver begivenheden også betragtet som en enkeltstående hændelse, og således kan man også argumentere for, at der også lidt bliver skabt et sikkert rum.

Nyhedssekvensen er præget af, hvad der sker i nutiden. Dette fordi, at der ikke rigtigt bliver stillet spørgsmål til, hvad der kan ske i fremtiden, og fordi at vi har med nyhedsjournalistik at gøre. I interviewet med indsatslederen bliver der spurgt til, hvordan folk i området skal forholde sig, hvortil han svarer, at de skal forholde sig som de plejer. Fortiden tages dog i betragtning i forhold til motivationen bag angrebet. Her trækkes der på Lars Vilks og de dødstrusler og protester, der i sin tid var mod ham, grundet muhammedtegning. Men overordnet set bevæger nyhedssekvensen sig i nutiden, da det i høj grad handler om 'hvad der sker lige nu'.

Agency (framing af fjenden)

Jeg vil her se på, hvordan fjendebilledet bliver framet. Det interessante er, at hverken nyhedsvært eller gæst på noget tidspunkt kommer ind på, hvilken identitet gerningsmanden må have, og de kommenterer umiddelbart ikke på, hvem den eller de kunne være. Deres etniske baggrund eller religion bliver således ikke diskuteret, som Asta Smedegaard Nielsen i sin afhandling nævner, kan være muligt i nyhedsformidlingen af en terrortrussel (Nielsen, 2014). De fokuserer derimod på hvad motivationen bag kunne være og kommer her med det samme ind på, at det kunne hænge sammen med muhammedtegneren Lars Vilks deltagelse i debattmødet på Krudttønden, fordi han tidligere har tegnet Muhammed. Og derved insinuerer de også et religiøst og etisk tilhørsforhold. Dette gør de både i starten af sekvensen, men også senere, som ses i eks. 3.

Jeg har tidligere i analysen brugt samme dialog, som var mere bedømmende end faktuel, da især værten, tager et perspektiv på sagen.

Ved at antage, at det er Lars Vilks som er motiv for angrebet, bliver der indirekte indikeret, at angrebet er motiveret på baggrund af en religiøs overbevisning som Islam, da det er denne religiøse gruppe som tidligere har set sig forulempet over Lars Vilks muhammedtegning. Og derved hentydes der i formidlingen til, at det er nogen med muslimsk baggrund, som står bag skyderierne. Denne formodning stemmer overens med, hvad Smedegaard Nielsen (2014) har undersøgt omkring, hvordan terrortruslen mod Danmark fremstilles, nemlig at det terroristiske fjendebillede er relateret til islam, og vedkommende derfor er muslim og af anden etnisk oprindelse end dansk. Dog konkluderer parterne ikke noget definitivt. De lader muligheden stå åben for at motivet kan være en anden, men de kommer dog ikke ind på alternative motiver eller, for den sags skyld, sætter spørgsmålstejn ved, om der kunne være andre. De nævner kort, at den franske ambassadør også var til stede, men ved at antage, at han var målet, siger de også implicit, at det er muslimer der står bag, da grunden til et angreb mod ham sandsynligvis ville hænge sammen med angrebet mod Charlie Hebdo i Paris, som skete måneden før. Det er hertil vigtigt at påpege, at journalisterne i deres arbejde skal tilstræbe sig objektiv journalistik (Schmidt, 2011, s. 58). Derfor bliver de nødt til at hægte diskussionen om motivet på faktuelle oplysninger, som vi ser, at Claus Buhr gør i eks. 3. Men det er dog stadig interessant, at hverken vært eller gæst i den forbindelse kommer ind på alternative motiver eller blot anerkender, at det kunne være andre. De ser derved ikke 'den anden side' af sagen, som, ifølge Schmidt, er journalisternes måde at sikre en tilstræbt objektiv formidling (Schmidt, 2011, s. 58).

I relation til TV2 Nyhederne

Nyhederne d. 14.02.15 kl. 19.00 (00:27-10:00)

TV2 Nyhedernes fremstilling af de første 10 minutter af historien i den første nyhedsudsendelse efter angrebet ligner på flere punkter DR1's fremstilling idet, formidlingen primært er båret af fakta. Jeg finder det dog interessant, at introen til TV2 Nyhedernes udsendelse både sprogligt og visuelt er anderledes end TV-Avisens.

EKS. 4

TV-Avisen:

Vært (Erkan Özden): "En 40 årig mand er omkommet og tre politifolk er sårede her til aften efter et skyderi på Østerbro i København. Vidner fortæller, at der blev affyret op mod 30 skud mod kulturscenen, Krudttønden, og lige nu er to gerningsmænd på fri fod, ifølge politiet." (00.27-00.55)

TV2 Nyhederne:

Vært (Natascha Crone): En 40 årig mand er dræbt og tre politifolk er såret af skud ved et attentat mod et debatmøde i København i eftermiddag. To gerningsmænd skød angiveligt mindst 30 gange ved indgangen til debatmødet, der foregik her i kulturhuset Krudttønden på Østerbro i København. Med til mødet var blandt andet den svenske muhammedtegner Lars Vilks. Mie Møller oplevede attentatet helt tæt på, da hun tilfældigvis var på løbetur forbi stedet; **Mie Møller:** Jeg så ham, der faldt om. Jeg så ham blive skudt. (00:20-01:00)

Jeg har i uddraget fra TV2 Nyhederne understreget nogle interessante sproglige forskelle i formidlingen i relation til TV-Avisens. For det første bruger TV2 ordet 'dræbt' om den døde mand, der blev offer for skyderiet ved Krudttønden. DR1 bruger ordet 'omkommet'. Jeg vil bestemt mene, at ordet 'dræbt' er en mere dramatisk beskrivelse af dødsfaldet end 'omkommet', idet 'at dræbe' peger mod en aktiv handling. Dertil fortæller TV2, at det var et 'attentat mod et debatmøde', her fortæller de, at det for det første var et attentat, og at dette var rettet mod debatmødet, til forskel fra DR1, som siger at skyderiet gik mod Krudttønden. Der er to forskelle her. Den ene er, at TV2 kalder det et attentat. I nyhedssekvensen fra DR1, som blev sendt kl. 18.30, altså en halv time før TV2's nyhedsudsendelse, bliver der i et interview med indsatslederen i Københavns politi fortalt, at der ikke er belæg for at kalde det et attentat. Derudover fortæller TV2, at de to gerningsmænd skød mod debatmødet til forskel fra DR1, som fortæller, det var mod Krudttønden. Her konkluderer TV2 på en måde, at skyderiet var rettet mod selve debatmødet og dennes indhold og dette således var motivationen bag, hvor DR1 er mere nøgterne og blot fortæller, det som de ser, nemlig at skuddene var rettet mod Krudttønden. TV2 fortæller i introen, at Lars Vilks var med til mødet, de siger dog ikke noget om i introen, hvorvidt han kunne være målet. Men de beskriver ham dog som 'muhammedtegner', og deri indikerer, at angrebet kunne have relation til tegningen. TV2 når i introen også at inddrage et øjenvide. Og der bliver klippet til hende, hvor hun kort fortæller, at hun så ham, der faldt om, og hun så ham blive skudt, hvilket også er en barsk fortælling. På baggrund af disse ovenstående forskelle vil jeg mene, at TV2's formidling i denne intro er mere

dramatisk end DR1's. Dette gælder også i forhold til det visuelle aspekt, hvor TV2 med det samme viser skudhullerne i glasfacaden ved Krudttønden, samt har nærbilleder af dem imens, der fortælles om, hvad der er sket. Dertil har TV2 i introen også billeder af en såret politimand, der er ved at blive ført ind i en ambulance på en bære. Ser vi på dette i forhold til den æstetiske kvalitet, virker TV2's fremstilling anderledes her, da den trækker mere på den æstetiske kvalitet, der omhandler pamphleteering, fordi at TV2 er mere eksplicitte i deres fremstilling af, hvad der er sket. Vi ser skudhullerne tæt på, vi ser en såret politimand, og vi får at vide, at det er et attentat, altså et mordforsøg med et politisk eller religiøst sigte. Og denne form for æstetisk fremstilling sigter, ifølge Chouliaraki, mod at henvende sig til seernes vrede følelser. En vrede som går mod den 'onde' gerningsmand, som er skyld i den menneskelige lidelse og smerte (Chouliaraki, 2006a, s. 81). Og derved kan man argumentere for, at TV2 forsøger at skabe nogle følelser hos folk og således kan man også diskutere, om den narrative realisme i stedet for perceptuel nærmere er den psykologiske realisme, der fortæller om virkeligheden igennem appel til seernes emotionelle og morale følsomheder fremfor deres efterspørgsel på fakta (jf. analysemetode).

Analysedel 2 – hvem var han?

TV2 Nyhederne, d. 16. feb. 2015, kl. 19.00 Nyhedssekvens (03:04-08:06)

I nyhedssekvensen forsøger TV2 nyhederne at lave et portræt af gerningsmanden. Jeg finder, at dette er en relevant sekvens, at gå i dybden med, fordi denne sandsynligvis vil fortælle noget om, hvordan gerningsmanden (fjenden) bliver framet af nyhedsmediet. Jeg vil til slut i analysen også se på hvordan TV-avisen på Danmarks Radio, har fremstillet et lignende portræt. Analysedel 2 viser dermed hvordan nyhedsmedierne er aktører i forhold til fremstillingen af fjenden og dertil har indflydelse på seernes opfattelse af denne.

Præsentationsformer

Historien bliver fortalt af flere, først og fremmest af vært, Natascha Crone i nyhedsstudiet, men også af reporter Lisbeth Davidsen, som har været ude på Svanevej, Kbh NV, hvor gerningsmanden blev dræbt. Fra stedet (ikke direkte, men fra tidligere på dagen) fortæller hun om, hvordan gerningsmandens venner har fjernet de blomster fra drabsstedet. Hun prøver, at interviewe nogle af de mænd, som har fjernet dem, men de afviser hende. Derefter fortæller værten, at det dog lykkedes reporteren at få et interview med en af dem efterfølgende, og vi ser dette klip. Her interviewer reporter en ven til gerningsmanden, Abdullah Ge, som forstår gerningsmandens handling. Efterfølgende kommer der et indslag, lavet af Anders Lomholt, med et interview af en anden af Omars kammerater, Mohammed El-Hassan. Efter dette fortælles der, at Omar El-Hussein tidligere gik til thaiboksning, og vi ser en video af ham til en boksekamp. Derefter er der et interview med Michael Gjørup, der er sikkerhedschef og dertil får vi igennem en grafik fortalt et uddrag fra en psykiatrisk profil, der tidligere var blevet lavet på gerningsmanden. Til sidst er der først et indslag med en journalist som forsøger at interviewe gerningsmandens far og dernæst et uddrag fra en islamisk sang, der er hentet fra Youtube.com.

Sammenhæng mellem det sproglige og billedmæssige narrativ

De første to uddrag jeg har valgt at se nærmere på er eksempel 5 og 6, som ses nedenfor. Der har forud for eks. 5, netop været et indslag, der omhandlede to mænd, der var blevet varetægtsfængslede for eventuel medvirken til angrebet. Uddragene handler om, at unge mænd har fjernet blomster fra gerningsmandens drabssted på Nørrebro.

EKS. 5

Vært: Og manden de er sigtede for at have hjulpet, altså politiets hovedmistænkte, blev som bekendt blev dræbt søndag morgen efter en skudveksling med betjente fra politiets aktionsstyrke. Det skete på Svanevej på Nørrebro i København, og der blev der også lagt blomster i dag. Men så for er par timer siden, ja så blev blomsterne fjernet af den dræbtes venner. Prøv at se med her engang, hvordan det foregik. (03:04)

Klip til indslag, der er optaget tidligere på dagen: (eks. 6)

EKS. 6

Reporter: Blomsterne er blevet smidt over på den anden side af muren, og jeg har spurgt en af de unge, som siger, at det er fordi, at det ikke er nogen muslimsk tradition at lægge blomster for døde mennesker, så han sagde til mig; 'det her, det er jo ikke et bryllup'. Og det er derfor, de har fjernet blomsterne. De har været herhenne hvor blomsterne lå for lidt siden og bede en bøn, de har siddet på hug her for et øjeblik siden (...) og de har et budskab; må Allah være nådigt med dig, hvil i fred. (03:27)

Efter reporterens fortælling her, prøver hun at få kontakt til de unge mænd:

Reporter: Jeg kan prøve at se om der er nogen af dem, vi kan få i tale, for de er jo maskerede. Er der nogen af jer, der vil sige noget til os, under anonyme forhold?

Ukendt mand: Ingen kommentarer

Reporter: Vil i heller ikke sige, hvorfor I er her?

Ukendt mand: Forstår du ikke dansk? Ingen kommentarer.

I de to uddrag er der flere interessante elementer. Det er her gjort brug af den faktabaserede nyhedsfunktion. Grunden til det er for det første, at værtens intro til indslaget, bygger på faktuelle informationer. Hun gentager her, *hvad* det er der er sket nemlig, at gerningsmanden blev dræbt af politiet søndag morgen. Hun fortæller også, *hvor* det er sket, nemlig på Svanevej på Nørrebro i København, samt at der var blevet lagt blomster, ved drabsstedet og at de blev fjernet igen. Imens værten fortæller dette, ser vi kun billedet af hende i nyhedsstudiet og baggrundsbilledet bag hende. Et billede af politimænd og en masse blomster. Vi ser dog ikke levende billeder, imens hun fortæller, så på den måde kunne den faktabaserede nyhedsfunktion have været forstærket, hvis vi samtidigt havde set billeder. Til trods for at hendes formidling er forholdsvis faktuel, så mener jeg, at nogle af ord er ladet. Ordvalget afspejler enkelte

steder en bedømmende eller holdningstagen til historien. Her tænker jeg først og fremmest på ordne 'blev dræbt'. Som jeg var inde på i analysedel 1 er ordet 'dræbt' mere dramatisk end fx 'omkommet', da den trækker på en handling i højere grad en 'omkommet'. TV2 kunne i denne fortælling også have valgt at bruge ord som 'død', 'slået ihjel', 'mistet livet' eller 'omkommet', men de har valgt at bruge. Ved at benytte denne beskrivelse, siger TV2 på en måde, at hændelsen var dramatisk, fordi det er en intenderet handling, hvor en gerningsmand står bag. Den dramatiske dimension, ser jeg også ved brugen af ordet 'skudveksling'. Hvilket kan danne et billede i hovedet af en action scene fra en film eller at der har været en kamp, hvor to eller flere karakterer skyder mod hinanden. Brugen af 'skudveksling' er med til at understrege dramatikken i det der er sket, fordi det er billedskabende. I samme boldgade er ordet 'aktionsstyrke', hvilket fortæller, at det har været en alvorlig og farlig situation siden de er rykket ind. Et andet interessant element ses i værtens sidste sætning '*Prøv at se med her engang, hvordan det foregik*'. Hun har inden da fortalt, at blomsterne ved drabsstedet var blevet fjernet af den dræbtes venner og leder seerne mod det næste indslag, der omhandler dette, med ovenstående sætning. Jeg mener, at værten her beder seerne om at fokusere på det næste de skal se, 'prøv at se med her', hun understreger altså, at det er noget særligt, vi skal se nu. I den sætning, mener jeg, at der ligger en stillingtagen til billederne af de unge muslimske mænd, der fjerner blomster fra drabsstedet, hvilket også understreges i hendes formuleringer "så for et par timer siden, ja så blev blomsterne fjernet..." Hendes talemåde her kan synes familiær og som det der sker stilles i modsætning til.

I værtens præsentation, ser vi ikke nogle billeder udover hende i studiet med et baggrundsbillede af blomster og to politimænd. Sammenhængen mellem sprog og billede hænger derfor sammen. Forholdet mellem det visuelle og det verbale er her af symbolsk betydning (jf. analysemetode). Billedet af blomster og politi, er et symbolsk billede på sorg og beskyttelse af nationalfølelsen. Billedet fortæller, at vi er ramt, nationen er ramt, vores nationalfølelse er ramt, men at vi samtidigt står sammen og bliver passet på af ordensmagten. Blomsterlægning og nyhedsdækningen af dette, er ifølge Pantti og Sumiala, et billede på, nationalfølelse, og at vi står sammen og dertil en måde hvorpå nyhedsmedierne fortæller, at der sørges (Pantti & Sumiala, 2009, s. 127).

I eks. 6, får vi fortalt hvad det er der sker samtidigt med, at vi ser billeder af det fortalte. Vi ser, at hætteklædte mænd kaster blomsterne væk, imens reporteren beskriver dette. Hun fortæller yderligere, at de har bedt en bøn, og vi ser billeder af mændene, der står samlet med hovedet bøjet mod drabsstedet. Hun forklarer, at de 'har siddet på hug her' og bruger derved billederne til at beskrive det, der er sket. Hun fortæller også, at de har et budskab, 'må Allah være med dig', og vi ser samtidigt billeder af et stykke papir, der bliver tapet fast til bygningen, hvorpå budskabet står skrevet. Forholdet mellem det verbale og det

visuelle aspekt vil jeg derfor argumentere for, er indeksikalt, fordi reporteren forklarer det vi ser på billederne, hvilket også peger i retningen af en perceptuel realisme. Men igen mener jeg dog, at det også i eks. 6 er relevant at se nærmere på sprog- og billedvalget. Til at beskrive de konkrete fakta, bruger reporteren nogle forskellige ord, som kan være ladet med en særlig betydning.

Blomsterne er 'blevet smidt' væk. Verbet 'at smide' betyder, at man lægger noget fra sig eller slipper det på en skødesløs, pludselig eller vred måde.⁶ Og samtidigt ser vi på billederne, hvordan de unge hætteklædte mænd kaster blomsterne væk og sparker til dem og de lys der stod på jorden. Der er også nærbilleder af de ødelagte blomster. Der indikeres igennem sprog og billeder, at vi har at gøre med nogle vrede mennesker, med en forholdsvis aggressiv adfærd.

Og går vi ud fra Pantti og Sumialas (2009) teori om, at det symbolske billede i nyhedsstudiet er et symbolsk billede på nationalfølelse og sammenhold, så kan billederne af de unge muslimske mænd, der ødelægger og smider blomsterne bort give et indtryk af, at de er oprører mod de danske værdier og nationalfølelse, hvilket er med til at danne en kløft imellem 'os' og 'dem'. Og denne fremmedgørelse ser vi også i måden, hvorpå reporteren beskriver mændene. Hun fortæller, at de handler ud fra en 'muslimsk tradition', og de har 'siddet på hug' og 'bedt en bøn'. De har dertil også et muslimsk budskab, der omhandler deres Gud 'Allah'. Og vi både ser og får fortalt, at de er maskerede. De unge mænd fremstår visuelt som en og samme masse. En masse hvis religiøse tilhørsforhold er Islam og derfor adskiller sig fra det 'os', der fx ikke er troende på det niveau eller hvis religiøse tilhørsforhold er kristendommen og de værdier denne trosretning bygger på. Der bliver altså kridtet op, at de unge mænd er anderledes og ikke ligesom 'os'. Ydermere fremstår de igennem deres maskering som farlige, da der, ifølge Chouliaraki, skabes en distance (Chouliaraki, 2006a, s. 130), og de virker tilmed aggressive i deres sprogbrug, 'forstår du ikke dansk?', hvilket virker provokerende.

Jeg vil på baggrund af dette derfor mene, at nyhedsfunktion i både eks. 5 og 6 er bedømmende, da fremstillingen lægger op til, at seeren skal tage stilling til sin holdning omkring mændene og deres handlinger.

Det næste eksempel fra nyhedssekvensen er et uddrag, der omhandler hvem Omar El-Husseini var. Her har journalist, Anders Lomholt, lavet et indslag, hvori han interviewer en af gerningsmandens bekendte, Mohammed El-Hassan.

⁶ Kilde: Den Danske Ordbog.

EKS. 7

Vært: Det er fortsat uklart præcist hvad der fik politiets hovedmistænkte til at skyde løs først mod et fredeligt debatmøde og siden mod den jødiske synagoge, men i løbet af dagen blev der føjet nye brikker til det puslespil, der viser billedet af en tidligere kriminell fra Nørrebro i København, der kom i fængsel for vold og kom ud som radikaliseret muslim. (04:50)

Klip til indslag af journalist, Anders Lomholt. (05:14)

Journalist: For nogle år siden blev denne mand dømt for en stribe indbrud sammen med en af de andre rødder fra Nørrebro. Først i dag blev han klar over, at hans medgerningsmand er hovedmistænkt for weekendens terrorangreb.

Mohammed El-Hassan: Jeg er meget chokeret over det var ham. Jeg tænker bare, det er vildt nok.

Journalist: Dengang kendte han Omar Abdel El-Hussein som en helt almindelig kriminel.

Mohammed El-Hassan: Han var altså overhovedet ikke religiøs (...) han var en 'hash'er' (...) han røg hash og begik kriminelle handlinger. Altså, det er det, jeg ved.

Journalist: Og der var mange sager. Det var dengang hvor Abdel El-Hussein brugte sin fritid på thaiboksnings (...) her er han i sorte shorts ved et stævne i 2013. Samme år blev han fængslet for et livsfarligt knivoverfald og for godt to uger siden, blev han løsladt igen. Meget tyder på, det var i fængslet, han blev radikaliseret.

Det her eksempel har flere lighedspunkter med både eksempel 5 og 6. Nyhedsværtens præsentation er igen præget af et ordvalg, der dramatiserer begivenheden med en billedskabende beskrivelse som at 'skyde løs'. I modsætning hertil beskrives debatmødet som 'fredeligt', hvilket er en vurderende beskrivelse og dertil et ordvalgt, der er med til at understrege, at gerningsmanden har 'skudt løs' mod 'freden' og de deri liggende frie værdier. Værten fortæller, at "det fortsat er uklart præcist, hvad der fik politiets hovedmistænkte til at skyde løs", hvorefter hun vurderer, at han kom ud af fængslet som 'radikaliseret muslim'. Denne formidling indikerer en nyhedsfunktion af bedømmende karakter (jf. analysemetode). Først er hun forholdsvis nøgtern, da hun fortæller, at vi stadig ikke ved, hvem der har gjort det. Men da hun til sidst konkluderer, at han kom ud fra fængslet som radikaliseret muslim, vurderer hun alligevel, at islam har motiveret ham. Derudover er der i værtsoplægget et element at den historiefortællende nyhedsfunktion. "Men i løbet af dagen blev der føjet nye brikker til det puslespil, der viser billedet af en tidligere kriminel fra Nørrebro i København, der kom i fængsel for vold og kom ud som radikaliseret muslim". Sætningen virker i sig selv som en lille fortælling. Den er bygget op af en start og en slutning og der indgår også en metafor. Beskrivelsen får et format a la 'der var engang en tidligere

kriminell fra Nørrebro i København, men så kom han i fængsel for vold, og da han kom ud igen, var han blevet radikaliseret'. Disse ellers faktabaserede informationer kommer i denne sammensætning til at minde om måden, man fortæller historier på i fiktionens verden, hvilket er kendetegnet for den historiefortællende nyhedsfunktion (jf. analysemetode). Denne historiefortællende konstruktion, er med til at sætte rammen om, 'at det er sådan her, det er', der er en start og en slutning, og det er sådan historien er. Lukket. Dertil er brugen af metaforer, også som regel noget vi forbinder med den fiktive fortælling.

Billedsiden til værtens præsentation er endvidere interessant. Der er stadig kun fokus på værten i studiet, men baggrundsbilledet af blomster og to politimænd, bliver suppleret af fotos af Omar El-Hussein. Og fotoene af ham, ser vi flere steder i nyhedssekvensen. Fotosene er kendetegnet ved, at de er taget af overvågningskameraer. De er stillestående og uden bevægelse. Og en anden observation er, at gerningsmanden stort set på alle billeder er blevet fotograferet langt væk fra og fra siden. Det er faktisk kun et billede, hvor ansigtet er synligt, ellers er dette ikke til at se. Så i princippet kunne de 4 ud af de 5 forskellige fotos være en hvilken som helst person. Da at fotoene vises, bliver der samtidigt talt om ham. Dette er udtryk for et indeksikalt forhold mellem det sprog og billeder (jf. analysemetode). Dette forhold ser vi også når journalisten, Anders Lomholt, fortæller om, at Omar Abdel El-Hussein tidligere brugte sin fritid på thaiboksning, og vi ser samtidigt en video fra et boksestævne. En video som ikke er optaget af TV2, men er en privatoptagelse fra 2013. Videoen er derfor ikke produceret til denne konkrete nyhedskontekst, men derimod optaget i en privatkontekst som nu bliver sat i en ny kontekst ved at billederne bruges til et portræt. Jeg vil under space-time og agency komme nærmere ind på, hvad disse ovenstående billeder får af betydning for seerne.

I eks. 7 er der yderligere en i øjenfaldende sproglig fremstilling, nemlig præsentationsformen. Til at fortælle historien, har TV2 valgt Mohammed El-Hassan.. De bruger her en kilde som kendte Omar, har en kriminell baggrund sammen med ham, og som også er af anden etnisk herkomst end dansk. Det der springer mig i øjnene i dette indslag, er kombinationen af sproget og det visuelle. For det første bliver han sprogligt præsenteret som 'dømt for en stribe indbrud' og som en af 'rødderne fra Nørrebro'. Og hans tidligere medgerningsmænd var Omar Abdel El-Hussein. Vi ser et nærbillede af Mohammed El-Hassen og en grafisk kasse hvori hans navn står beskrevet og hans 'titel' som er 'tidligere dømt'. TV2 fortæller altså seerne her, at ham vi ser på billedet nu, han er en rod, tidligere kriminell og dømt for det, endda sammen med den mand, som lige har 'skudt løs' i København. Ved at karakterisere El-Hassan således er TV2 på en måde med til at sætte et lighedstegn mellem unge mænd med indvandrerbaggrund

og kriminalitet, da det ikke var nødvendigt, at give ham den pågældende titel. TV2 siger derved indirekte, at, sådan ser en kriminel ud. Dette indslag, som vi ser i eks. 7 er således præget af en bedømmende nyhedsfunktion, som også peger i mod, at hele nyhedssekvensen bliver fremstillet igennem en ideologisk realisme.

Den æstetiske kvalitet

Den æstetiske kvalitet peger mod temaet pamphleteering. Denne sigter mod at henvende sig til seernes vrede følelser, som er rettet mod den 'onde' fjende (jf. analyseafsnit). Og vi ser i analysen af forholdet mellem sprog og billede, flere eksempler på hvordan nyhedsmediet TV2 gør dette; Værten fortæller, at gerningsmanden har 'skudt løs' og han er blevet 'dræbt' af 'politiets aktionsstyrke'. Dertil ser vi, at gerningsmandens maskerede kammerater 'smider' blomster væk. De virker derfor aggressive. Vi får også at vide, at gerningsmanden tidligere 'kom i fængsel for vold' og begik et 'livsfarligt knivoverfald', og i fængslet blev han sågar 'radikaliseret muslim', for før var han 'bare en almindelig kriminel'. Selv i sin fritid var han voldelig, idet hans fritidsinteresse var thaiboksning.

De unge mænd, der smider blomsterne væk, bliver beskrevet som muslimer, der tror på Allah. Og de har samlet sig om drabsstedet for at 'bede en bøn'. Gerningsmandens ven, Abdullah Ge, viser sympati for det skete i et interview, fordi deres Gud var blevet krænket. Der er yderligere et interview med sikkerhedschefen i kriminalforsorgen (06:12), som fortæller, at de advarede PET om Omar El-Husseins adfærd i fængslet. Vi får derefter også et uddrag af Omars psykologiske profil vist på skærmen. Til sidst i nyhedssekvensen ser vi en islamistisk video fra Youtube, som gerningsmanden delte på Facebook kort før det første angreb på krudttønden (07:26). Videoen indeholder en islamistisk sang med et skræmmende budskab. Den omhandler blandt andet, at terrorens unge mænd skal ud og slagte og hævnens kniv rammer dem, der fortjener det.

På baggrund af ovenstående eksempler, argumenterer jeg for, at TV2 i denne nyhedssekvens er med til at fremstille gerningsmanden som yderst farlig og hans kammerater for truende. Hvilket kan være med til at skabe vrede følelser hos seerne, som er rettet mod det den 'onde' gerningsmand har gjort og dertil også rettet mod de, som holder med ham. Og dette er mit argument for at fremstillingens æstetiske kvalitet i høj grad er præget af pamphleteering.

Forholdet mellem nærhed og distance (space-time)

På det tidspunkt, hvor denne nyhedssekvens bliver bragt, er gerningsmanden død. Derved er der ikke fare på færde som vi så det i nyhedssekvensen fra analysedel 1. Nu kender vi ham, som man formoder, har

stået bag angrebene. Der er i nyhedssekvensen ikke gjort brug af live-optagelser. Indslagene, er allerede optaget. Nyhedssekvens skaber blandt andet en nærhed til seerne fordi, at det er en hændelse som er foregået i København. I kølvandet på angrebet ser vi, at der også er tumult ved Omar El-Husseins drabssted. Igennem hele nyhedssekvensen bliver seerne mindet om, hvor vi befinder os fx på 'Svanevej' på 'Nørrebro' i 'København'. Vi er også med inde blandt gerningsmandens vrede kammerater, da reporteren forsøger at få en kommentar. Vi er altså tæt på det, der sker, og vi er ude på stedet, men vi er der dog ikke live, hvilket ville have gjort fremstilling endnu mere nær. Fokus i sekvensen er hvem gerningsmanden *var*. De belyser derved fortiden for at kunne forstå nutiden. De belyser dog primært hans fortid igennem interviews, der foregår i nutiden. Vi ser dog en privatoptagelse fra et boksestævne, hvor gerningsmanden bokser. Optagelsen er fra 2013, og som jeg skrev i afsnittet om det verbale og visuelle aspekt, så bliver denne optagelse taget fra én kontekst og sat i en ny. En ny kontekst hvor man forsøger at forstå, hvorfor han angreb Krudttønden og synagogen. Ved at bruge sådan en optagelse i denne kontekst, får vi et billede af, at manden var voldelig, da selv hans fritid blev brugt på en sportsgren, der træner mennesker til kamp. Men der er jo masser, som går til boksning, som hverken er voldelige, kriminelle eller farlige, men derimod bruger sporten som motionsform og underholdning. Men i denne nyhedssekvens er optagelsen med til at understrege, at gerningsmanden var farlig, fordi det lægges sammen med de andre billeder og sproglige fortællinger.

Jeg vil i dette afsnit gerne se lidt nærmere på fotoene af Omar El-Hussein. Fotoene er som sagt taget af diverse overvågningskameraer og derved er billedet af 'terroristen' anderledes end det ikoniske pas-format, som Mette Mortensen beskriver i sin teori om mediernes visuelle fremstilling af terroristens ansigt. (Mortensen, 2005, s. 295). I stedet for pasbillede er der brugt overvågningsbilleder. Jeg mener, at overvågningsbillederne er med til at skabe en distance til ham grundet vinklen. Billederne er taget i et oppefra-perspektiv og dertil et perspektiv, hvor han ofte har ryggen til. Og dertil ligger distancen også i, at han ikke ved, at billederne er taget af ham. Hvilket man er bevidst om, når man får taget pasbillede, og vinklen her er også anderledes, idet billedet bliver taget tæt på og med blikket direkte i linsen. Seerne får derved en mere dominerende magt position ved brugen af overvågningsbilledet. Spørgsmålet er dog her, om overvågningsbilledet er den nye form for terroristikonografi fremfor det traditionelle pasbillede, som vi har set tidligere? I fald at overvågningsbilledet fremover bliver brugt, når en terrorist, terrormistænkt eller anden farlig person skal identificeres i medierne, kan man vel formode at seerne vil forbinde overvågnings-formatet til terrorister eller andre kriminelle. Grunden til at vi ser denne slags billede nu, er i kraft af, at der bliver mere og mere overvågning i vores samfund. Et overvågningssamfund som

formentligt har udviklet sig i takt med en større terrortrussel, og eksisterer for at undgå sådanne terrorangreb og andre kriminelle handlinger.

Agency – framing af fjenden

I afsnittet om Agency, vil jeg tage udgangspunkt i den multimodale analyse og derfra trække tråde til at se på hvordan gerningsmanden Omar El-Hussein bliver framet i denne nyhedssekvens.

Det jeg ser her, er at TV2 både fremmedgør ham og dertil framer ham i forhold til den stereotype forestilling om, samt fremstilling af, hvem terrortruslen mod Danmark er, som Asta Smedegaard Nielsen har undersøgt i sin afhandling (2014).

TV2 lægger i denne nyhedssekvens stort set kun vægt på de aspekter som passer ind i det stereotype terroristbillede. Herunder Omars etniske baggrund og sit forhold til Islam. De fremstiller ham som voldelig og farlig igennem både sprog og billeder. Ydermere ser vi, at de også fremstiller hans tilhængere voldeligt. Vi ser de unge muslimske mænd være aggressive, idet de smider og sparker blomsterne væk. Derudover interviewes en mand, der også har en anden etnisk herkomst end dansk, som får prædikatet 'tidligere dømt'. Disse pointer understøtter Rikke Andreassens konklusioner, som er at unge muslimske mænd i høj grad bliver fremstillet som voldlige, aggressive og kriminelle i nyhedsmedierne (jf. litteraturreview; Andreassen, 2007, s. 235).

Gerningsmanden bliver i sekvensen portrætteret igennem nogle parametre/diskurser, som følger den stereotype overbevisning, at terrorister har en anden etnisk baggrund end dansk, er muslim og dertil er radikaliseret (Nielsen, 2014). Der er hele vejen igennem sekvensen fokus på det muslimske, hans kriminelle fortid, hans voldelige adfærd og radikaliseringen i fængslet. Det er det, de vælger at vise. Man må dog formode, at gerningsmanden også var andet end 'muslim', 'livsfarlig' og 'kriminell'. Han har trods alt boet i Danmark siden han var barn og må derfor også have haft mere 'vestlige' træk, som man kunne have belyst. TV2 vælger, som sagt at interviewe hans tidligere kammerat, Mohammed og kalder ham i grafikken for 'tidligere dømt'. Her er der også truffet et redaktionelt valg, for han er vel også andet end det. At TV2 vælger at kalde ham 'tidligere dømt' er med til at forstærke, at Omar El-Hussein var slem, da selv hans kammerat også er det. TV2 kridter således en linje op mellem 'os' og fjenden, og 'dem' som holder med ham. Reporteren beskriver dem som muslimsk troende, og hun fokuserer på at de lige har siddet på hug og bedt en bøn. Og de har dertil også opsat et skilt med et islamisk budskab. Og på billedsiden ser vi nærbilleder af knuste blomster, som de har ødelagt. Der bliver i indslaget her bestemt understreget hvordan 'de' er anderledes fra 'os'. Og både i interviewet med Mohammed og Abdullah, får vi både

eksplicit og implicit at vide, at de ikke er som 'os'. Den ene er kriminel og den anden muslim og de var begge venner med Omar og af anden etnisk herkomst end dansk.

En anden påstand nyhedssekvensen præsenterer, er at gerningsmanden skulle være blevet radikaliseret i fængslet. Her sætter de altså lighedstegn mellem, at man skal være radikaliseret for at kunne begå sådan et angreb. Igen antager journalisterne, at angrebet var religiøst motiveret, hvilket igen passer ind i Smedegaard Nielsens teori om, at terrortruslen mod Danmark er i form af den mørke muslimske mand (Nielsen, 2014). Jeg finder det dog interessant, at der i nyhedssekvensen ikke bidrages med konkrete beviser for at dette også var tilfældet. Det er en antagelse. Godt nok forklarer sikkerhedschefen, at de fandt hans opførsel i fængslet alarmerende og derfor kontaktede PET, men han fortæller ikke, hvordan denne adfærd var. Ydermere er der i sekvensen ikke nogle konkrete belæg for, at han var troende muslim i en grad, som kunne forårsage angrebet. Vi ser et uddrag af en psykologisk profil, men den siger intet om dette, den siger kun, at han modsatte sig deltagelse i undersøgelsen. Men profilen bliver af TV2 brugt til at understrege, at han var ustabil og problematisk. Mohammed El-Hassan siger i interviewet, at han slet ikke så Omar El-Hussein som værende troende. Det kommer endda bag på ham, at det er ham, der står bag. Dertil ser vi også et kort interview med Omar El-Husseins far, som heller ikke så ham som troede. Det eneste i nyhedssekvensen som egentligt fortæller os, at han var troende og kunne være blevet radikaliseret er den youtube video, han angiveligt havde delt på Facebook inden angrebet, som havde et kraftige radikaliserede budskaber. På baggrund af ovenstående, kan man diskutere om TV2s fortælling halter lidt i den forstand, at der i fremstillingen faktisk er flere indikationer på, at Omar El-Hussein kunne være en såkaldt 'lone wolf', en ener og særlig psykisk ustabil person, hvorimod den muslimske terrorist er en del af en ideologi og i krig mod vesten. Der ikke er entydige tegn på, at han rent faktisk var radikaliseret eller havde forbindelse til terrororganisationer som fx Islamisk Stat. Men Smedegaard Nielsen påpeger ligeledes, at prædikatet 'lone wolf' af nyhedsmedierne bliver påduttet de vestlige og hvide terrorister, som Breivik, hvorimod den muslimske mand nærmere får prædikatet 'terrorist' (Nielsen, 2014). Ud fra denne analysedel 2 virker det som om, at TV2 forsøger at få gerningsmanden til at passe ind i et bestemt billede af hvordan en terrorist er og ser ud. Her kunne de i stedet i princippet godt have set på hvordan gerningsmanden eventuelt stak ud fra dette stereotype billede.

I relation til DR1's nyhedsdækning af lignende portræt

TV-avisen d.16.feb. kl. 18.30 (05:52 - 11:42)

TV-avisen på DR1 har et lignende portræt samme dag i udsendelsen 18.30. Her tegner de ligesom TV2 et billede af hvem gerningsmanden var.

EKS. 8

Vært (Tine Gøtzsche): *For dagen igennem har både politiet og de danske medier forsøgt at tegne et mere præcist billede af den formodede gerningsmand, den 22 årige Omar Abdel Hamid El-Hussein. Det vi ved indtil nu, det er, at han var stærkt troende muslim med meget kontante holdninger blandt andet til jøder. (05:52)*

I denne præsentation, har TV-avisen også fokus på Omar El-Husseins religion 'stærkt troede muslim' og understreger, at denne religiøse overbevisning indebærer nogle 'kontante holdninger til blandt andet jøder'. Man nu prøver at 'tegne et mere præcist billede' af ham, og det er også hvad TV-avisen forsøger at gøre i de kommende indslag de næste 6 minutter. Denne præsentation søger altså nogle svar og deri en vurdering af, hvem han var. På den visuelle side har vi et billede af Omar i baggrunden, et af de samme billeder som TV2 også viste. Nederst i billedet er en rubrik, der siger 'troende og ekstrem' med for-ridderen 'formodet gerningsmand' og der er yderligere et mindre billede i nederste højre hjørne af en politimand, der sigter med sin maskinpistol med overskriften 'terror'. Både sprog og billede peger i denne præsentation på, at denne nyhedssekvens gør brug af en bedømmende nyhedsfunktion, der placerer sig inden for den ideologiske realisme.

De har også et interview med en bekendt til gerningsmanden. Efter præsentationen følger der et indslag med en 'tidligere klassekammerat' til Omar El-Hussein, som hedder Martin Milo. DR1 er her lidt anderledes i valg af kilde, da de interviewer en kilde, som har tilknytning til Omar El-Hussein igennem skole fremfor kriminalitet, som vi så i TV2s interview med Mohammed El-Hassan. Martin Milo har gået på VUC sammen med Omar El-Hussein, og i interviewet får vi fortalt, at de var 'gode venner'. Martin Milo fortæller også, at Omar 'var intelligent', men også at han var 'store tanker i hans hoved' og at han gav Martin Milo 'et uddrag af koranen med hjem'. Han slutter af med at fortælle, at Omar var 'meget troende' og 'fanatisk' i hans øjne. På billedsiden, ser vi at Martin Milo bliver interviewet et sted, som var sit og Omars tilholdssted, når de havde fri. Et krattet område. Jeg vil bestemt mene, at gerningsmanden også i DR1s indslag bliver framet indenfor de karakteristika, som karakteriserer den stereotype terrorist, ifølge

Smedegaard Nielsen (2013). Her er fokus på hans forhold til islam. Men ved at fokusere på, at han har gået på VUC med etniske danskere indikeres der også, at 'sådan en som ham' kunne være i hvilken som helst klasse. Jeg mener, der ligger en helt anden historie her, der omhandler vores sociale forhold til hinanden. Kunne han have været hjulpet? Og hvilket ansvar har skolen og klassekammeraterne? Det kommer ikke bag på Milo, at det var Omar El-Hussein, der stod bag. Jeg finder det derfor interessant, at der til trods for alle de vinkler, der kunne tages på historien stort set kun bliver fokuseret på hans religiøse tilhørshold. Og siden at dette aspekt både fylder meget hos både DR1 og TV2, så må det formodes, at nyhedsmedierne sætter et lighedstegn i mellem, at det er (radikaliserede) muslimer, der laver terrorangreb, præcist som Smedegaard Nielsen i sin afhandling fortæller, er tilfældet for disse to danske nyhedsmedier (jf. teoriafsnit; Nielsen, 2014).

TV-avisens dækning, kommer dog kort ind på spørgsmålet om samfundets rolle. Dette igennem en udtalelse for en blomster-lægger ved Svanevej, Janni Nielsen (07:16).

Hændelsen med blomster-fjernelsen fylder rigtig meget i TV2 dækning, hvor de også har en reporter på stedet. I DR1s dækning bliver denne hændelse kun kort kommenteret i form af en voiceover, der fortæller:

EKS. 9

DR1 - Voiceover: *Men her til eftermiddag blev blomsterne fjernet af en flok maskerede mænd, der ikke så det som en muslimsk handling at lægge blomster for de døde. (kilde)*

Denne beskrivelse minder på sin vis om TV2s, men der er dog også tydelige forskelle. Nedenunder er beskrivelsen fra TV2:

TV2 - Reporter: *Blomsterne er blevet smidt over på den anden side af muren, og jeg har spurgt en af de unge, som siger, at det er fordi, at det ikke er nogen muslimsk tradition at lægge blomster for døde mennesker, så han sagde til mig; 'det her, det er jo ikke et bryllup'. Og det er derfor, de har fjernet blomsterne. De har været herhenne hvor blomsterne lå for lidt siden og bede en bøn, de har siddet på hug her for et øjeblik siden (...) og de har et budskab; må Allah være nådigt med dig, hvil i fred. (03:27)*

Den tydeligste forskel på de to beskrivelser er, at TV2s beskrivelse er noget mere detaljeret. Vi får sådan set de samme fakta at vide i begge, nemlig at de blomster som var blevet lagt, blev fjernet af nogle mænd, fordi det ikke hører til den muslimske tradition at lægge blomster for døde mennesker. DR1 bruger ordet 'fjerne' hvor TV2 bruger ordet 'smidt'. Ordet 'smidt' er i højere grad er ladet med en betydning om, at blomsterne blev flyttet på en voldsom måde, hvor 'fjerne' er en mere nøgtern beskrivelse. De fortæller også begge, at fjernelsen har at gøre med, at de er muslimer, hvilket TV2 beskriver ved at pointere,

hvordan denne muslimske handling ser ud, ved at 'sidde på hug' og 'bede en bøn', og dertil citere mændenes muslimske budskab 'må Allah være nådig med dig'. Men billedernes der vises imens, der fortælles, er dog nogenlunde ens, idet vi ser nogle mænd sparke til blomster og lys. Jeg ser derfor TV2 som værende mest dramatisk i det verbale aspekt, men dem begge stort set lige dramatiske i deres visuelle udtryk. Som det også var tilfældet i analysedel 1, ser vi her, at DR1 er forholdsvis nøgterne i deres verbale beskrivelse, men dertil dog mere dramatiske på billedsiden.

Begge nyhedsmediers formidling er dog med til at fremstille gerningsmanden på en måde, der sætter fokus på de karaktertræk som 'passer' på den stereotype terrorist. De fastslår begge, at det er hans muslimske tro, der har været skyld i angrebet, og at han har været forstyrret siden han gik på VUC eller da han begik kriminalitet med sin ven Mohammed El-Hassan. Begge kanaler viser også boksebilleder, som er med til at understrege, at Omar var en person med hang vold. DR1 skriver sågar i deres rubrik, at han var 'troende og ekstrem'. Begge kanaler er i disse nyhedssekvenser, derfor med til at fremstille Omar som en farlig person, som man skulle frygte, fordi han ikke er som 'os'. Og dette kan give anledning til at seerne får vrede følelser i mod ham, som peger på en æstetisk kvalitet af pamphleteering. Dertil er formålet med begge sekvenser at blive klogere på hvem gerningsmanden var, hvilket gør at nyhedsfunktionen især er præget af at være bedømmende. Så derved argumenterer jeg for, at begge fremstillinger særligt sker igennem en ideologisk realisme.

Analysedel 3 – Danmark sørger

TV2 Nyhederne, d. 16.feb. kl. 22.17 Nyhedssekvens (00:20 – 07:33)

Jeg har udvalgt denne nyhedssekvens, fordi den omhandler sorgen omkring tabet af de to mennesker, der blev dræbt. En stor del af den samlede empiri omhandler danskernes sorg og deres blomsterlægning og tilkendegivelser af medfølelse. Derfor finder jeg det relevant at undersøge nærmere, hvilken måde at nyhedsmedierne er aktører i forhold til nyhedsformidlingen af sorg. Jeg har i denne analysedel 3 valgt at gå i dybden med TV2 Nyhedernes dækning. Jeg vil efterfølgende forholde denne analyse til en lignende nyhedssekvens fra DR1s TV-avisen.

Præsentationsformer

Præsentationsformerne i denne nyhedssekvens har det interessante aspekt, at TV2 Nyhederne har 'rykket' studiet ud til Krudttønden, hvor både angrebet og den mindehøjtidelighed, som har været holdt tidligere på aftenen d. 16. feb. 2015, fandt sted. Vært, Poul Erik Skammelsen, står foran Krudttønden og kommenterer på de mange blomster og på mindehøjtidelighed, som netop har fundet sted. Vi ser her billeder af adskillige mennesker, som har slået ring om mindestedet med blomster, lys og breve. Vi hører dertil brudstykker af (den daværende) statsminister Helle Thorning-Schmidts tale fra mindehøjtideligheden tidligere på aftenen. Derefter interviewer værten i 'studiet' en kvinde, som var med til debatmødet, da gerningsmanden skød imod stedet. Herefter følger et indslag, der opsummerer mindehøjtideligheden, og vi ser her billeder af denne, samt af de mennesker som deltog. I indslaget er der benyttet en voiceover samt interviews med fremmødte, både den almene borger og politikere.

Forholdet mellem det sproglige og billedmæssige narrativ

Det første eksempel som jeg har valgt, til at se nærmere på, er starten af et interview med Jaleh Tavakoli, der var med til debatmødet, fordi hun er medlem af Vilks Komitéen, og derfor oplevede skyderiet tæt på.

EKS. 10

Vært til gæst: *Du oplevede terroren, frygten derinde, hvad betød det for dig, at der var så mange mennesker, der kom ud i gaden i aften? (02:50)*

Gæst: *Jeg har følt mig tryk i aften, og det er rart at komme tilbage til Krudttønden og føle, at man er tryk og på den måde tage lidt af angsten ud af én, og jeg var rigtig glad for, at der var så mennesker for at støtte op om ytringsfriheden, om vores værdier, om vores demokrati (...)*

Her ser vi, at følelser fylder meget i sproget. Værten lægger også op til, at gæsten skal besvare spørgsmålet ud fra sine følelser, idet han spørger, hvordan hun 'oplevede' terroren og 'frygten' og dertil hvad det 'betød' for hende, at mange mennesker havde mødt op til mindehøjtideligheden samme aften. Han antager derfor allerede i sit spørgsmål, at det må have været en følsom oplevelse. Gæsten svarer på spørgsmålet ved at fortælle om de følelser, som hun har. Hun har 'følt' sig 'tryk' og fortæller, at det var 'rart' at komme tilbage til Krudttønden og i den forbindelse 'føle', at hun var 'tryk'. Hun fortæller yderligere, at hun har været præget af 'angsten' og dertil var 'rigtig glad' for alle de mennesker, som var mødt op. Igennem disse ordvalg, bliver interviewet båret af de følelsesmæssige oplevelser, hvilket peger i retningen af, at formidlingen sker igennem en kategorisk realisme. Denne realisme er netop båret af de stærke følelser, som knytter sig til hændelsen fremfor de mere konkrete fakta. Ifølge Chouliaraki, er der tale om en kategorisk realisme, hvis historien fortælles igennem fortælleren følelser om begivenheden (Chouliaraki, 2006a, s. 75), og dette er netop, hvad vi ser i eksemplet.

På billedsiden ser vi kun det direkte billede af værten, der interviewer gæsten på pladsen foran Krudttønden. Det interessante ved billedet er både, at det er filmet direkte, samt at de står lige foran Krudttønden. De står yderligere placeret lige op af en politiafspærring og i baggrunden står der flere betjente foran bygningen. Dette billede fortæller seeren, at de står lige midt i begivenheden, de kunne nærmest ikke komme tættere på Krudttønden. Og gæsten som var øjenvidne til skyderiet, er nu tilbage på stedet, hvor det hele startede. Dette aspekt finder jeg også følelsesladet, fordi det får seeren til at tænke på, hvordan det selv må være at opleve sådan et angreb og dertil komme tilbage og stå ved siden af det sted, hvor en mand døde og flere blev sårede. Jeg vil i afsnittet om space-time, komme ind på hvad dette billede får af betydning for seernes nærhed.

Jeg vil argumentere for, at forholdet mellem det sproglige og billedmæssige narrativ i eks 10 er indeksikalt fordi, at vi ser billeder af det som interviewet handler om. Dette ser vi blandt andet også da værten indleder interviewet med at sige '*Du oplevede terroren, frygten derinde*', og samtidigt med denne udtalelse peger han over mod krudttønden, som ligger lige ved siden af. Han kobler altså det sproglige med billedet ved at gøre brug af ordet 'derinde' og samtidigt peger derhen, hvilket indikerer, at der er tale om en indeksikalt forhold, fordi han beskriver, hvad vi ser på billedet. Det indeksikale forhold ser vi dog for det meste i den perceptuelle realisme, fordi at den direkte kobling af billede og sprog er med til at underbygge fakta (jf. analysemetode). Derved er der i dette eksempel også elementer af den perceptuelle realisme, fordi seeren er direkte med på det konkrete sted, hvor både skyderiet og mindehøjtideligheden fandt sted.

Men overordnet set argumenterer jeg for, at der formidles igennem en kategorisk realisme, fordi det emotionelle bærer fremstillingen.

Nyhedssekvensen handler også om mindehøjtideligheden tidligere på aftenen. Historien handler derfor også om alle de mennesker, som er mødt op for at mindes og for at stå sammen. TV2 har i denne nyhedssekvens et indslag, der tager udgangspunkt i netop denne mindehøjtidelighed.

EKS. 11

Journalist (voiceover): Det er en mørk og kold aften, det er en stille og andægtig aften her på Østerbro i København på pladsen, der for to døgn siden var et gerningssted, rykker danskerne sammen og det varmer som lysene også gør det. Følelser kan for de fleste være svære at udtrykke præcist, svære at kapere, ansigterne siger mere end ord formår (...) (04:57)

Det interessante i eks. 11 er formen. Jeg vil her argumentere for, at der sprogligt er gjort brug af den historiefortællende nyhedsfunktion. Ved den historiefortællende nyhedsfunktion bliver den faktabaserede fortælling, udskiftet med elementer fra fiktionens verden (jf. analysemetode). Jeg har i eks. 11 understreget de elementer, som minder om formuleringer, vi kender fra fiktionens verden. For det første starter journalisten denne intro med at fortælle, at det er en 'mørk og kold aften', denne sætning eller introduktion til en historie, vil de fleste nok kende fra de fiktive fortællinger, hvor den også kan lyde 'det var en mørk og stormfuld aften'. Denne følges i eksemplet op med 'en stille og en andægtig aften', hvilket er en form for gentagelse. Denne form kan til forveksling minde om den lyriske genre. Fortællingen kan nærmest minde om et digt. Og selve sproget har også flere steder et litterært udtryk, som fx 'det varmer som lysene også gør' og 'følelser kan for de fleste være svære at udtrykke præcist, svære at kapere, ansigterne siger mere end ord formår'. Det er et beskrivende sprog, som man i journalistikkens verden kender fra feature-genren, der netop lader sin sproglige fortælling inspirere af den litterære verden (Hviid, 2014, s. 21). Og ifølge Pantti (2005), så ser man ofte at der er knyttet en lyrisk stil, 'cosmic lyricism', i nyhedsformidlingen af sorg, for netop at vække seernes følelser (Pantti, 2005, s. 367).

Billedsiden til det ovenstående er også interessant, da billederne illustrerer det som voiceoveren fortæller, og fordi at billederne i sig selv er emotionelle. Da vi får fortalt at 'det er mørk og kold aften', ser vi et totalbillede af menneskemængden med brændende fakler, som har samlet sig til mindehøjtideligheden, hvilket er et imponerende billede at se på. Man kan på billedet ane i de mange mennesker, der holder deres fakler, men vi er ikke så tæt på, at vi kan se ansigtstræk. Derefter klippes der

til et close up billede af en kvindes øjne. I genskæret af hendes briller, ser vi flammende fakler. Herefter ser vi et stort oversigtsbillede af mindehøjtideligheden, altså et billede, som er på endnu længere afstand end det totale billede, vi så i indslaget til at starte med. Hvor vi i det første totale billede befandt os i et fugleperspektiv er her i et helikopter perspektiv og vi kan på billedet se en masse lysende prikker, som er faklerne. Vi kan godt ikke se konturer af mennesker, de er her en og samme masse. Dette billede er yderst smukt og igen et meget imponerende syn. Efter oversigtsbilledet klippes der til et normalperspektiv, hvor vi er i øjenhøjde og står ved siden af nogle fremmødte. Det centrale i billedet er her det store danske flag, som en af dem holder. Da vi af voiceoveren får fortalt, at 'danskerne rykker sammen', ser vi et billede af en ung kvinde og en ældre dame, som holder om hinanden midt i mængden. Og da vi får at vide, at 'det varmer som lysene også gør det', ser vi et nærbillede af en fakkel. Da voiceoveren fortæller, at 'følelser kan for de fleste være svære at udtrykke præcist, svære at kapere, ansigterne siger mere end ord formår', så ser vi først et billede af en kvindes ansigt helt tæt på og derefter et billede af flere kvinder, der står med fakler. Billederne er altså med til, at illustrere voiceoverens beskrivelse, hvilket peger mod, at der er et indeksikalt forhold mellem sprog og billede (jf. analysemetode). Voiceoveren kobler også den verbale fortælling til billederne ved at sige 'her på Østerbro'. Ved at gøre brug af 'her', fortæller hun seeren, at billede og sprog hænger sammen.

Sproget er præget af den historiefortællende nyhedsfunktion og dertil kan sproget i sit udtryk og konstruktion også minde om et digt eller anden en fiktiv fortælling. Og her mener jeg også, at vi i billederne ser noget poetisk. Eksempelvis på det ultra nære billede at kvinden med briller, hvor vi ser faklerne spejle sig. Ydermere er der på billedsiden en symbolik, i form af billedet med dannebrogss flaget. Ifølge Pantti, kan det visuelle fokus på den ramte nations flag være symbol på nationalfølelse og sammenhold. Og hun påpeger yderligere, at der i nyhedsformidlingen af sorg ofte ses mange billeder af det ramte lands flag. (Pantti og Sumiala, 2009; Pantti, 2005). På baggrund af dette, vil jeg argumentere for, at der også er et symbolsk forhold mellem sprog og billede i det ovenstående eksempel.

Mit argument er, at eks. 11 også peger mod en kategorisk realisme fordi, at den samlede formidling, både verbalt og visuelt vækker følelser hos seeren. Da sproget har et æstetisk udtryk som vi kender fra fiktionens verden. Endvidere gør det visuelle aspekt også brug af billeder som vækker følelser hos seerne idet at disse omhandler de mennesker, som er mødt frem til højtideligheden for at mindes. Og denne minde- eller sørge handling bygger i sig selv på følelser, og særligt de triste og sørgmodige af slagsen. I den kategoriske realisme ser vi ofte at der er gjort brug af den historiefortællende nyhedsfunktion, hvilket også er tilfældet i denne formidling.

Den æstetiske kvalitet

Jeg vil her argumentere for, at der i nyhedssekvensen er to forskellige æstetiske kvaliteter på spil.

Filantropi og beautiful mourning.

Filantropi sigter, ifølge Chouliaraki, mod at frembringe følelser hos seerne. Følelser som er relaterede til en omsorg, som hjertevarme til de personer, som hjælper de lidende med deres smerte (Chouliaraki, 2006, s. 81). Filantropien ser vi flere steder i formidlingen. Grundlæggende set er alle de fremmødte til mindehøjtideligheden samt de mennesker, som har lagt blomster, breve og tændt lys med til at drage omsorg til de døde og sårede igennem disse handlinger. Vi får i formidlingen, både sprogligt og visuelt flere gange at vide, hvordan danskerne har trodset den 'bidende kulde' og rykker sig sammen og står sammen. Også flere af de fremmødte fortæller samme budskab.

Også på billedsiden ser vi denne omsorg i form af en stor flok mennesker, der slår ring om mindestedet ved Krudttønden, hvor der er blevet lagt blomster, lys og breve, hvilket også er introbilledet til denne nyhedsudsendelse (00:22). Og dertil ser vi også mange billeder af mennesker, der står tæt sammen midt i mængden af de mange fremmødte under mindehøjtideligheden. Der er derfor et stort visuelt fokus på de mennesker, som deltog i højtideligheden. I det hele taget er der en omsorg i, at vi samles og står sammen i flok, hvilket er med til at signalere at vi tænker og passer på hinanden. Det er netop verbale fortællinger af dette samt billeder af det, som fylder en stor del af nyhedssekvensen og derfor argumenterer jeg for, at der blandt andet er filantropi at finde i den æstetiske kvalitet.

Fremstillingen peger dog også imod beautiful mourning, som jeg har udviklet ud fra Chouliarakis begreb 'beautiful suffering' og Panttis teorier om nyhedsformidling af sorg. Ifølge Pantti m.fl., er fremstillingen af netop sorg er en måde hvorpå nyhedsmedierne er aktører og derved har indflydelse på vores måde at anskue verden på. En aktørrolle som kan være med til at skabe en nationalfølelse igennem fremstillingen af sorg (Pantti og Sumiala, 2009, s. 120; jf. litteraturreview) For at der kan være tale om beautiful mourning, skal der i fremstillingen være indikationer på sorg (jf. analysemetode). Og jeg ser, at der er i formidlingen er indtil flere indikatorer på.

Sorgen fylder hele nyhedssekvensen, da den netop fokuserer på mindehøjtideligheden, og TV2 har endda rykket studiet ud på pladsen for at være helt tæt på. Den massive dækning af sorg, som i det hele taget fylder en stor del af den samlede empiri (jf. introduktion til analysen), stemmer overens med hvad Pantti (2003, 2005) fortæller om nyhedsmediernes formidling af sorg. Hendes forskning peger nemlig på, at den almene borgers sorg og måden hvorpå han eller hun udtrykker denne igennem sine følelser, er blevet en

nyhedshistorie i sig selv. (Pantti, 2005, s. 358).

De sorgfulde følelser som må knytte sig til en national tragedie som denne, har fået en høj prioritering i nyhedsmediernes sendetid. Derfor forventer seerne i dag at se billeder af sorg på tv i forbindelse med tragedier eller katastrofer (Pantti, 2005, s. 358). Og derfor vil man i nyhedsformidling af sorg se mange eksempler på, at der æstetisk er fokus på det emotionelle, både i forhold til journalisterne formidling og dertil den almene borgers følelser. Og det er netop, hvad vi ser i empirien og i denne nyhedssekvens. At der er et massivt fokus på sorg og følelser. På billedsiden er der tegn på sorg, når vi ser billeder af mindehøjtideligheden, blomsterlægning, mindesteder, både ved Krudttønden, hvor studiet befinder sig, men der vises også billeder af blomsterhavet ved synagogen og de mennesker, som kigger på det (01:38). Andre indikationer er folks triste og sørgmodige ansigter. Vi ser endda et nærbillede af en ældre herre med tårer trillende ned af sine kinder (07:10) og en af de fremmødte danskere fortæller en journalist, at "man kan da ikke lade være med at tude lidt over det hele" (05:44). Både det visuelle billede af en person, der græder og en mundtlig udtalelse om, at det er sørgelig, er ifølge Pantti indikationer på, hvordan den nationale sorg kommer til udtryk i nyhedsjournalistikken (Pantti, 2005, s. 357).

Denne slags billeder ser vi flere gange i nyhedssekvensen. Dertil ser vi også et billedet af dannebrog, som ifølge Pantti, er et billede som for det meste bruges under formidling af sorg som symbol på nationalfølelse (Pantti & Sumiala, 2009, s. 127). Det visuelle fokus på blomsterhave, lys og breve ved mindestederne, ser vi allerede i starten af nyhedsudsendelsen (00:22), hvor vi i fugleperspektiv ser ned på mennesker, der slår ring om mindestedet ved krudttønden, og dette følges op med værtens præsentation af aftenens nyhedsudsendelse, hvor både det visuelle og det verbale aspekt af sorg berøres.

EKS. 12

Vært: *På en aften, hvor Danmark mindes ofrene for angrebene i København forleden, og hvor danskerne har vist deres modstand mod terroren (...) tusinder af mennesker har været herinde til en mindehøjtidelighed i aften, mange havde taget blomster med, der er blevet tændt lys til minde for ofrene (...) filminstruktøren Finn Nørgaard ser vi et billede af her (peger ned mod blomsterne og billedet af ham), der er blevet skrevet budskaber, derovre på en perleplade står der 'frihed', og herovre har nogen skrevet 'kære Danmark, vi elsker dig, vi lover dig, at vi beskytter dig. (00:33)*

Ved eks. 12s billedside ser vi værten stå lige ved siden af mindestedet ved Krudttønden, hvor der er lagt blomster og tændt lys. Han fortæller om dette, imens han peger ned mod det. Og der bliver yderligere zoomet ind på et indrammet foto af den dræbte Finn Nørgaard, der ligger placeret i blomsterhavet. Og værten læser dertil op af to budskaber, som ligger blandt blomsterhavet. Noget af det første, han fortæller,

er at 'Danmark mindes ofrene' og at 'tusinder af mennesker har været herinde til en mindehøjtidelighed', og vi får tilmed at vide at 'mange havde taget blomster med' og 'der blev tændt lys til minde om ofrene'. Derved bliver der af værten fortalt, at nyhedsudsendelsen handler om sorg.

På den sproglige side, kommer sorgen til udtryk igennem interviewpersonerne og deres følelsesmæssige kommentarer til scenen. Vi ser det også iforhold til den historiefortællende nyhedsfunktion, som relaterer sig til en lyrisk fortællerstil, 'cosmic lyricism', som ofte bruges af nyhedsmedierne til at vække følelser i formidlingen af sorg (Pantti, 2005, s. 367).

Pantti påpeger, at den nyhedstype, som har fokus på den nationale sorg, bliver brugt af nyhedsmedierne til at sikre identifikation og emotionelt engagement hos seerne (Pantti, 2005, s. 366). Dette postulat fortæller mig to ting. For det første fortæller det, at nyheder om sorg baserer sig på følelser for også at kunne skabe disse hos seerne. Og denne form for formidling passer derfor ind i den kategoriske realisme, som netop vækker en virkelighed hos seerne, hvori følelser fylder mere end fakta (jf. analysemetode). Mit argument er derfor, at 'beautiful mourning' som æstetisk kvalitet, knytter sig til den kategoriske realisme. Den anden ting er, at formidlingen af sorg er et greb som journalisterne kan bruge for at opnå en bestemt følelse eller tilknytning hos og til seerne. Dette underbygger altså, at journalisterne er aktører og dertil har indflydelse igennem deres fremstilling af kriser og derunder sorg. Pantti og Sumiala, kalder dette for 'emotionalization' af det offentlige liv, som inkluderer en mere udtryksfuld emotionel stil og øget fokus på individuelle og kollektive følelser. Derved virker det til, at nyhedsmedier konstruerer samfundet omkring følelser, der er 'mediatized'. (Pantti & Sumiala, 2009, s. 133). Nyhedsmedierne konstruerer derved et nationalt sammenhold (Pantti, 2005, s. 366).

Pantti pointerer yderligere, at der også er fokus på emotionelle udtalelser fra den almene borger, hvilket også er aktuelt i sekvensen. Der er i denne i alt fire korte interviews med almindelige borger, der er mødt frem og som udtrykker deres følelser og tanker om det skete. Grunden til at der er et stort journalistisk fokus på udtalelser fra den almene dansker hænger, ifølge Pantti, sammen med, at den kulturelle nærhed spiller en vigtig rolle i formidlingen. For desto nemmere, at seerne kan identificere sig med personerne i dækningen, desto større emotionel interesse får seerne (Pantti, 2005, s. 366).

Pantti fortæller også, at der ved en mindebegivenhed vil være flere forskellige typer af sørgende (Pantti, 2005, s. 366). Dette er også tilfældet her, hvor vi både ser interviews med den almene borger, men dertil også med forskellige politikere.

Alle de ovenstående eksempler, som beviser, at der i formidlingen udtrykkes sorg, underbygger at der er tale om beautiful mourning som æstetisk kvalitet. Også i en højere grad end filantropi. Dog ser vi i formidlingen også totalbilleder og et oversigtsbillede over mindehøjtideligheden, som ifølge Chouliaraki peger imod, beautiful suffering, fordi oversigtsbilleder, hvor mennesker ikke er synlige, kan være med til at dehumanisere begivenheden og derved distancere seerne til det skete (Chouliaraki, 2009b, s. 216-223). Men til trods for, at der er denne type billede, så dehumaniserer de ikke begivenheden, da oversigtsbilledet følges op af et ultranært billede af en kvindes ansigt. Det er altså de nære emotionelle billeder af sørgende danskere og deres emotionelle udtalelser, som fylder mest i fremstillingen fremfor oversigtsbilleder.

Forholdet mellem nærhed og distance (space-time)

Jeg vil her argumentere for, at fremstillingen skaber en nærhed til seerne. Mine belæg for dette er først og fremmest præsentationsformerne. For det første er nyhedsudsendelsen live, og dertil er studiet rykket ud på stedet. Som vi ser det i eks. 10 og 12, ligger 'studiet' klods op af Krudttønden og det tilhørende mindested. Vi kan i baggrunden se, hvordan politiet bevogter Krudttønden, og hvordan fremmødte tager sig tid til at kigge på mindestedet. Denne præsentationsform placerer altså seeren midt i smørhullet. Det er her det er sket, og det er her, der lige har været mindehøjtidelighed. Og værten går endda det skridt videre, at han i bogstaveligt forstand er helt nede og rode i blomsterhavet. Der zoomes på et billede af den dræbte Finn Nørgaard, og han læser to budskaber op. Så ikke nok med at seerne er direkte med på det aktuelle sted, så er seerne også med helt nede i blomsterbunken. Fremstillingen giver derfor seerne en fornemmelse af selv at være der, og det er næsten så nært som det kan blive, når man sidder bag en tv-skærm.

Vi oplever også nærheden i det, at der fra journalisternes side er et stort fokus på den almindelige danske borger, som er mødt frem for at mindes ofrene og for at stå sammen. Og som tidligere fortalt, er der både interviews med den almene borger om deres følelser og tanker, og dertil ser vi mange nærbilleder af disse mennesker, der er en del af mindehøjtideligheden. Og ifølge Pantti, er denne form for formidling med til at skabe identifikation hos seerne idet, at den almene danskers holdninger er noget som, de kan relatere sig til (Pantti, 2005).

Agency – framing af fjenden

I dette afsnit vil jeg undersøge, hvordan fjenden bliver framet af nyhedsmedierne i denne nyhedssekvens. Denne er dog anderledes end de to forrige, fordi at gerningsmanden stort set ikke bliver omtalt i

sekvensen. Der umiddelbart ikke stor fokus på 'den anden' eller 'dem', men til gengæld vil jeg argumentere for at der er et stort fokus på 'os'. Ifølge Pantti, kan nyhedsmedierne igennem deres formidling af sorg, som hvilke jeg har identificeret under den æstetiske kvalitet, være med til at konstruere en særlig nationalfølelse og igennem denne, skabe en kløft imellem de ramte, som er 'os' og 'dem' som er skyld i lidelsen og deri sorgen (Pantti, 2005, s. 366).

Overordnet set er fremstilling præget af et 'vi'. Den handler om at 'vi står sammen', 'vi rykker sammen' og 'vi beskytter Danmark'. Der er i formidlingen altså et enormt fokus på 'os' danskere og hvordan 'vi' er blevet ramt og nu må rejse 'os' efter et angreb som 'de andre' er skyld i. Det gennemgående budskab i sekvensen, handler derfor om, at 'vi' står sammen imod et 'dem'. Dog opstår der også en inklusion af 'de andre' i uddraget, vi ser og hører af Helle Thorning-Schmidts tale til mindehøjtideligheden.

EKS. 13

Tale af Helle Thorning-Schmidt: Og nu skal vi stå sammen og fortsætte den hverdag, vi kender, sige hvad vi mener, tro på det, vi tror på, leve vores liv i frihed, være dem vi er. Det er det, vi gør sammen her i aften. Vi står skulder ved skulder, muslimer, jøder, kristne, mennesker af forskellig politisk overbevisning, vi står sammen som danskere. (01:30)

Eks. 13 er et belæg for, at der i formidlingen også skabes en inklusion af 'de andre'. I talen påpeger Thorning-Schmidt, at "vi står skulder ved skulde, muslimer, jøder, kristne, mennesker af forskellig politisk overbevisning, vi står sammen som danskere". Der bliver her sendt et signal om, at vi'et ikke kun dækker over 'danskere', men over alle dem som ikke er ham, der gjorde det. Det 'vi' som Thorning-Schmidt beskriver her, er et mangfoldigt 'vi'. Og hun skaber derved ikke en kløft i mellem 'dem' og 'os', men en kløft imellem 'alle os' og 'den' ene fjende, som er skyld i sorgen og tabene.

Jeg er selvfølgelig bevidst om, at disse ord er Helle Thorning-Schmidts ord og ikke TV2 journalisternes egne, men ordene bliver formidlet til seerne igennem TV2 nyhederne, og de er derfor kommunikationskanalen og afsender, da de har valgt at vise netop dette uddrag af talen. TV2 sender altså et særligt budskab til seerne, ved at inddrage dette, hvilket i øvrigt er med til at underbygge den aktørrolle, som de besidder.

Dog bliver der i formidlingen et par steder understreget, hvem det er der står sammen mod hvem. For der er i nyhedssekvensen også fokus på den franske tilstedeværelse ved mindehøjtideligheden, både i form af Paris' borgmester og den franske ambassadør i Danmark, og dertil bliver Helle Thorning-Schmidt i formidlingen også fremhævet, da hun holder en tale på fransk. Det franske fokus er med til at koble

begivenhederne i København til det terrorangreb i Paris mod Charlie Hebdo måneden før. Derved kobler TV2 stadigt motivationen med et religiøst motiv, altså islamisme. Og dertil siger værten også i begyndelsen af nyhedssekvensen, at danskerne har vist deres 'modstand mod terroren' og ved at et 'vi' viser modstand til 'terroren', tegnes der en linje op imellem et 'os' og et 'dem', hvor fjenden motiveres ud fra sine muslimske rødder til at udøve ondskab. Og således, bliver 'muslimerne' på en måde forbundet til 'de anden'.

I relation til DR1, TV-avisen

TV-Avisen d. 16.feb. kl. 21.30 (00:37 – 05:50)

Jeg vil i dette afsnit se på, hvordan TV-avisen fremstiller en lignende nyhedssekvens af samme emne. Fælles for de to nyhedssekvenser er, at de begge har deres udspring i de første 5-7 minutter af de to nyhedsudsendelser. Derudover minder de to sekvenser utroligt meget om hinanden i forhold til deres indhold, da begge handler om, at Danmarks mindes ofre. Men der er selvfølgelig steder i fremstillingerne, hvor de to distancerer sig fra hinanden og det er disse forskelle, som jeg vil dykke ned i her.

Hvor nyhedssekvensen fra TV2 udelukkende fokuserer på mindehøjtideligheden i København går DR1 udover den københavnske grænse og fortæller samt viser billeder fra mindehøjtideligheder i både Aarhus og Aalborg. Præsentationsformerne er også anderledes idet, at TV-avisen ikke er rykket ud af deres traditionelle studie, som TV2 gjorde det. Men DR1 har dog en reporter direkte igennem fra Krudttønden på Østerbro. Og her ser vi også, at TV-avisens nyhedsvært, Kim Bildsø Lassen, spørger reporteren ind til hans oplevelser.

EKS. 14

Vært: *Erkan*, du har også været der hele dagen, prøv at sæt nogle ord på det, du har oplevet de sidste par timer. (01:41)

Reporter (Erkan Özden): Det har været helt utroligt *Kim*, det må jeg sige, det er svært ikke at blive rørt af det her.

I eks. 14 ser vi et fokus på det emotionelle, ligesom vi så det hos TV2. I dette eksempel beder værten reporteren om at sætte ord på det han 'har oplevet'. Og til dette svarer reporteren, at 'det er svært ikke at blive rørt'. Det interessante ved dialogen her er også, at snakken har et mere privat udtryk end et journalistisk fordi, at de to journalister taler til hinanden som privatpersoner, idet de bruger hinandens

fornavne 'Erkan, du har' og 'det har været helt utroligt, Kim'. Der i samtalen også fokus på reporteren som person, idet han bliver spurgt sin egen oplevelse og dertil svarer med et 'jeg'. Seerne er her vidne til en samtale mellem to personer fremfor to journalister. Der er derfor et personligt islæt i dialogen, hvilket også passer ind i den kategoriske realisme, som særligt er båret af emotioner (jf. analysemetode).

Hos TV2 så vi, at reportagen fra mindehøjtideligheden var præget af den historiefortællende nyhedsfunktion. Denne fortællerstil ser vi også en flig af i en reportage fra TV-avisen.

EKS. 15

***Voiceover:** Stilhed i Fælledparken, hvor de fremmødte sørgede og sagde fra helt uden at sige noget.*
(03:07)

Den historiefortællende er også på spil i eks. 15, dog ikke i nær så massiv grad, som hos TV2. I eksemplet ser vi ligeledes, hvordan sætningskonstruktionen kan minde om noget lyrisk 'de fremmødte sagde fra helt uden at sige noget', der er altså et beskrivende sprog i fortællingen.

Den mest interessante forskel på TV2 og DR1s nyhedsformidling i de to nyhedssekvenser er den æstetiske kvalitet. I analysen af den æstetiske kvalitet hos TV2, så vi at det var beautiful mourning, der dominerede, dog var der i fremstillingen også elementer, der pegede mod filantropi og beautiful suffering. I DR1s nyhedssekvens bygger den æstetiske kvalitet på de to temaer, beautiful mourning og beautiful suffering. Og jeg mener dertil også, at beautiful suffering fylder mere i denne fremstilling her end hos TV2. Mit argument for dette er, at de store oversigtsbilleder af mindehøjtideligheden i København fylder væsentligt mere i DR1s fremstilling. Vi ser disse meget smukke billeder af den enorme menneskemængde indtil flere steder. Dette billede er sågar introbilledet til nyhedsudsendelsen (00:37) og også det afsluttende billede i nyhedssekvensen (05:57). Vi ser det også som baggrundsbillede i studiet et par gange (fx 01:00). Ved reportagerne fra mindehøjtideligheder i Aarhus og Aalborg er billedsiden også præget af totalbilleder af mennesker og fakler (04:23, 05:00). Det er derfor dette billedformat, der præger den visuelle formidling af sorg mest hos DR1, og disse billeder er sjældent fulgt op af nærbilleder af de fremmødte. Derfor er mit argument, at DR1s fremstilling blandt andet peger mod beautiful suffering, fordi at totalbillederne og oversigtsbillederne, som ellers er yderst smukke, er med til at skabe en distance til seerne (jf. analysemetode).

Dog er der i fremstillingen også mange elementer, der peger mod beautiful mourning, da der også i denne nyhedssekvens er mange tegn på sorg både verbalt og visuelt. Verbalt får vi fortalt, at 'mellem 30- og

40.000 mennesker er samlet her til aften i København for at mindes de dræbte og for at vise sammenhold' (00:37), og vi får at vide at 'de fremmødte sørgede' (eks. 15). På billedsiden ser vi også billeder af blomsterhavet ved Krudttønden (01:50), og vi ser en rørt ældre herre, der fortæller, at han er ked af det (04:13). Derudover ser vi et baggrundbillede i studiet hvor motivet er et nærbillede af Pia Olsen Dyhr, der tørrer en tåre væk fra sin kind (02:54), og ydermere ser vi på den grafiske side et billede af blomster nederst i højre hjørne med rubrikken 'mindehøjtidelighed'. Dertil er der i DR1s fremstilling også et visuelt fokus på det danske flag, som Pantti og Sumiala nævner er et symbol på nationalfølelse i nyhedsformidlingen (Pantti & Sumiala, 2009, s. 127). Vi ser derfor også mange tegn på sorg i DR1s fremstilling, hvilket peger på, at formidlingen også afspejler beautiful mourning.

I forhold til space-time, er DR1s fremstilling her også en anelse anderlede, da er knapt så nær som TV2s. Dette hænger både sammen med, at den æstetiske kvalitet nærmere er beautiful suffering end beautiful mourning og deri ligger der allerede en distance til seerne. Dertil er TV2s studie rykket ud på det aktuelle sted og værten er dertil helt nede og pille i blomsterhavet og læse op fra diverse beskeder deri. Vi ser ydermere nogle flere nærbilleder og close up billeder af de fremmødte danskere. TV2 er på den måde mere i 'øjnehøjde' med seerne end DR1, da billedmaterialet særligt er store oversigtsbilleder af mindehøjtidelighederne. Til gengæld er der i DR1s nyhedssekvens ikke kun fokus på mindehøjtideligheden i København, men også i Aarhus og Aalborg, hvilket skaber en nærhed for de mennesker, der bor i de områder.

Diskussion af analysen

Jeg vil i dette afsnit bidrage med en diskussion af de foregående tre analyser. Jeg vil her se på undersøgelsens resultater, altså hvorledes DR1 og TV2 er aktører i deres fremstilling af terrorangrebet i København 2015, og dertil diskutere betydningen af fremstillingerne og deres aktørrolle.

I analyserne så vi, at nyhedsmedierne kunne være aktører ved at fremstille hændelsen igennem forskellige former for narrative realismer. Og her fandt jeg frem til, at der i dækningen af terrorangrebet var flere realismer i spil. Vi så at fremstillingerne både skete igennem hhv. perceptuelle, ideologiske og kategoriske realismer. Realismer eller 'virkeligheder', som nyhedsjournalistikken skaber igennem deres valg af sprog og billeder. Nyhedsmedierne har igennem disse journalistiske valg indflydelse på, hvordan seeren oplever det skete, hvilket kan være medbestemmende til hvilke følelser eller holdninger seeren må få til eksempelvis det terroristiske fjendebillede eller den danske nationalfølelse. Den 'virkelighed' som journalisterne har til formål at skildre så objektivt som muligt til seerne, får altså et bestemt præg, idet informationerne om det skete bliver behandlet og formidlet ud til seerne bag tv-skærmen. Ved behandlet mener jeg, at formidlingen tillægges et særligt perspektiv, som er med til at skabe en særlig virkelighed for seerne, og dette gør nyhedsmedierne til aktører. Nyhedsmediernes aktørrolle er at finde helt nede i de små detaljer af nyhedsformidlingen som de ordvalg, der er i en beskrivelse. For der er eksempelvis en betydningsmæssig forskel på, om man omtaler et dødt menneske som 'dræbt' eller 'omkommet', eller om man viser direkte billeder af politi i udrykning eller nøjes med at fortælle om det i et studie væk fra begivenheden. Ifølge Solveig Schmidt (2011), som jeg præsenterede i indledningen og problemfeltet, er det vigtigt, at journalisterne er opmærksomme på hvilke betydninger de enkelte ord i en formidling rummer. For disse betydninger kan være med til at dreje det billede, som der fortælles om (Schmidt, 2011, s. 53). Og det er også, hvad jeg er kommet frem til i min analyse. Dog vil jeg mene, at Schmidts perspektiv på dette postulat, omhandler at journalisterne skal være sig bevidste om ordenes betydning for i højere grad at kunne tilstræbe sig objektivitet i formidlingen (Schmidt, 2011, s. 58).

Nyhedsmediernes journalistiske valg er derved med til at forme, hvordan vi ser på og oplever en hændelse igennem tv-mediet. Det journalistiske valg er med til at afgøre, om vi føler en nærhed til det skete eller om vi føler os distancerede. Valgene er også med til at forme vores holdning til fjendebilledet i sådan en tragedie.

I analysen danner der sig et mønster af, at TV2s fremstilling i højere grad er præget af dramatik og følelser

end DR1s dækning. TV2s verbale side af fortællingen er flere steder præget af et dramatisk ordvalg og ligeledes er de tilhørende billeder på den visuelle side præget af dramatik. DR1 er i deres fremstilling af terrorangrebet lidt anderledes. På den sproglige side lader det til, at de er knapt så dramatiske, da den verbale formidling virker til at være mere nøgternt i sit udtryk. Det interessante ved DR1s fremstilling er dog, at deres billedside er noget mere dramatisk end sprogsiden. Det virker altså til, at DR1s fremstilling forsøger at nedtone dramatikken i sproget, hvorimod billederne flere steder skruer op for dramatikken. Derved er der ikke altid en sammenhæng imellem betydningen af det verbalt fortalte og betydningerne i billederne. Dette kan der dog godt være en pointe i fra DR1s side, da de ved at holde sproget mere nøgternt ikke kan klandres for at agere i formidlingen. Men aktørrollen er stadig tilstede, for selvom de ikke verbalt formidler med en dramatisk tone, så er fravalget af dette også et valg, der træffes. Dertil kommer deres aktørrolle også til udtryk på billedsiden, da denne i langt højere grad er præget af dramatik end det verbale aspekt. De to nyhedsmedier er derfor overordnet set forskellige i forhold til deres aktørrolle idet deres fremstilling af 'virkeligheden' er forskellige. Spørgsmålet som rejser i den forbindelse er så, hvilken betydning de to former for fremstilling får for seeren. For man må formode, at der i kraft af de forskellige fremstillinger fødes forskellige forståelser af hændelsen hos seerne.

Jeg ser yderligere, at der i fremstillingerne er en nogenlunde ens formidling, eller framing, af gerningsmanden, Omar El-Hussein. Begge medier kobler allerede i begyndelsen af dækningen årsagen til angrebet med et religiøst motiv, fordi at Muhammedtegner, Lars Vilks, var med til debattmødet ved Krudttønden. Ifølge Asta Smedegaard Nielsen bliver terrortruslen mod Danmark i de danske nyhedsmedier koblet med den brune muslimske mand med anden etnisk herkomst end dansk (Nielsen, 2014), og jeg ønskede i dette speciale at undersøge, hvorvidt dette også var tilfældet i min case. Særligt er dette interessant i analyse 1, hvor angrebet er forholdsvis nyt og meget lidt endnu vides. Allerede her, uden noget viden om motivationen, antager journalisterne på både TV2 og DR1, at angrebet må hænge sammen med Vilks's tilstedeværelse ved debattmødet. De bruger ikke ord som, at gerningsmanden er 'muslim', 'indvander' eller 'af' anden etnisk herkomst', de kommenterer ham faktisk ikke, men de laver en kobling mellem Lars Vilks Muhammedtegning og årsagen til angrebet. De siger altså ikke eksplicit, at det er en muslim, der står bag, men det siges derimod implicit idet det trækker på en mediediskurs, som ligger 10 år tilbage i tiden og som har haft konsekvenser for dansk udenrigs- og indenrigspolitik. Det vil sige, kontroversen om de danske tegninger af profeten Muhammed på forsiden af Jyllands-Postens kultursektion i september 2005 og den kulturdiskussion som fulgte i de følgende år bliver koblet til angrebet på Krudttønden i 2015. Det interessante i denne forbindelse er dog også, at journalisterne ikke

bidrager med andre årsager til angrebet. Dette er den eneste årsag, der fokuseres på. Hvilket strider mod journalistikkens formål om at se en sag fra flere sider, for at opnå den mest objektive fremstilling, som er mulig (Schmidt, 2011 s. 58).

I analyse 2 handlede nyhedssekvenserne om, hvem Omar El-Hussein var. Begge kanaler prøvede her at tegne et billede af, hvem gerningsmanden var. Disse nyhedssekvenser lagde i høj grad op til at analysere, hvordan fjenden blev fremstillet i fremstillingen. Og her er der igen en lighed mellem TV2 og DR1s dækning. På begge kanaler portrætteres han ud fra de diskurser/parametre, som Asta Smedegaard Nielsen (2014) fortæller, at de danske nyhedsmedier har tendens til at gøre, dvs. analysen understregede Nielsens konklusioner. Journalisterne laver en karakteristik af ham ud fra det stereotype billede af, hvordan en terrorist er. De har her især fokus på hans muslimske tro og hans kriminelle og voldelige fortid. I den forbindelse får vi også at se, hvordan hans 'venner' også virker truende og muslimske eller i hvert fald anderledes, idet de 'smider' og sparker blomster væk fra Svanevej, hvor Omar blev slået ihjel af politiet. Og til at beskrive, hvem han var, interviewer TV2 en kilde, som er en af de 'andre rødder' og 'tidligere dømt'. DR1 er her lidt anderledes, i det de interviewer en 'dansk' fyr, som kender Omar El-Hussein igennem skolen. Men hans budskab er dog, at Omar El-Hussein både var 'meget troende' og 'fanatisk', hvilket igen drager en parallel imellem muslimer og terror. Måden hvorpå de to nyhedsmedier tegner dette billede af gerningsmanden, er altså ved at benytte en skabelon, der udelukkende danner rammen om det stereotype terroristbillede.

I nærværende speciale har jeg ikke haft til opgave at vurdere hvorvidt nyhedsformidlingen er 'rigtig' eller 'forkert', formålet med specialet har derimod været at undersøge, hvordan fremstillingen af terrorangrebet tager sig ud i forhold til at belyse, hvordan nyhedsmedierne besidder en aktørrolle og har indflydelse igennem deres journalistiske fremstilling af kriser. Jeg vil derfor ikke konkludere på, hvorvidt DR1 og TV2 har en 'god' eller 'dårlig' formidling. Men jeg kan ikke undgå at undre mig over denne forholdsvis stereotype fremstilling, når journalister, ifølge Solveig Schmidt "skal være bevidste om stereotyperne og sikre sig, at de ikke ubevidst arbejder ud fra opfattelser, der er med til at skævvride billedet af andre." (Schmidt, 2011, s.43). For det kan være problematisk med en stereotypisk fremstilling, da disse opfattelser, kan være med til at skabe fordømmelse og fordomme (Schmidt, 2011, s. 42). Og denne problematik er Asta Smedegaard Nielsen (2014) også inde på i sin afhandling. Som beskrevet i teoriafsnittet, kan en terrorist med et muslimsk tilhørsforhold igennem sine handlinger gøre det sværere for andre muslimer at blive accepteret af 'os' i samfundet (jf. teoriafsnit). Derved kan der i forhold til Schmidts ovenstående citat, på sin vis konkluderes, at både TV2 eller DR1 ikke lever op til kravene om, at

de skal være bevidste om stereotyper, da begge kanaler tydeligvis fremstiller Omar El-Hussein ud fra et stereotypet billede.

Fordi at jeg er tilgået analyserne med en undren om, hvordan nyhedsmedier er aktører og har indflydelse, mener jeg også, at der opstår nogle nye spørgsmål i kølvandet af analysens resultater. For når nu nyhedsmedierne eller nyhedsjournalistikken besidder denne aktørposition, hvad er det så for en rolle, de får i vores samfund? Og hvilket ansvar fører denne aktørrolle og indflydelse med sig? Jeg har ikke de konkrete svar på dette, men jeg synes, det er relevant at have sig for øje, hvordan nyhedsjournalistik kan være med til at forme vores syn på det samfund, og den verden vi lever i. Ifølge Danmarks Medie- og Journalisthøjskoles studieordning for journalistuddannelsen, er "journalistikkens rolle i et demokrati at gøre modtagerne klogere i bred forstand, så de får de nødvendige forudsætninger for at kunne handle hensigtsmæssigt som samfundsborgere og privatpersoner" (Schmidt, 2011, s. 11; DMJX, 2012).

Journalisterne har derved et stort ansvar på skuldrene ved at have til opgave at informere borgerne om, hvad der foregår i verden, og man må formode, at den mest optimale formidling, vil være den, der er så virkelighedstro som mulig. Men så opstår spørgsmålet om, hvorvidt aktørrollen overhovedet kan undgås, for hvad er 'virkelighed'? Hvis man følger Gadammers filosofiske hermeneutik, ser vi virkeligheden ud fra de forforståelser som er dannet af de erfaringer, vi har gjort os gennem livet, altså vores baggage. Og derfor ser vi alle virkeligheden igennem nogle subjektive briller (Fuglsang & Olsen, 2004, s.322), hvilket journalisterne også må formodes at gøre, ifølge Schmidt (Schmidt, 2011, s. 41). Derfor er det også ekstra vigtigt, at nyhedsjournalistikken forholder sig til, at denne subjektivitet er til stede, når nu komplet objektivitet ikke er mulig ifølge hermeneutikken samt socialkonstruktivismen og poststrukturalismen. Spørgsmålet der rejser sig i relation til dette, er om journalistikken, set ud fra Schmidts perspektiver, er af helt samme videnskabsteoretiske perspektiv, som den socialkonstruktivistiske og poststrukturalistiske tilgang, jeg tilgår dette speciale med. Selvfølgelig er journalistikken præget af socialkonstruktivismen, fordi journalister tror på, at deres arbejde skaber viden og gør deres modtagere klogere gennem den formidlede kommunikation (Schmidt, 2011, s. 41). Men da journalister, som Schmidt påpeger, i deres arbejde skal tilstræbe objektivitet, neutralitet og sandhed så arbejder journalistikken i en eller anden grad ud fra ideen om, at objektivitet eksisterer (Schmidt, 2011, s. 58). Og grunden til at det for journalisterne er vigtigt, at forholde sig til ords betydning i en fortælling eller til dannelsen af stereotyper, er netop for at komme nærmere en objektiv fremstilling af verden som mulig. I grove træk kan man sige, at journalister ønsker at genskabe verden og sandheden som den er, det er i hvert fald hvad der tilstræbes ifølge Schmidt, også selvom hun dog har for øje, at journalister ikke er robotter, men subjekter der tilgår deres

journalistiske arbejde med forforståelser (Schmidt, 2011, s. 58). Hun er derfor bevidst om, at journalister kan skabe et bestemt perspektiv på en historie, og derved kan have en bestemt indflydelse, men hvor jeg i nærværende speciale har fundet frem til at nyhedsmedierne er aktører i alle de journalistiske valg de træffer, og derfor aldrig vil kunne tilstræbe sig objektivitet, så mener journalistikken, ifølge Schmidt, at objektiviteten kan tilstræbes mere optimalt såfremt, at der fokuseres på journalistens aktørrolle. Så i journalistikken er der altså et ideal om, at objektivitet i en eller anden form eksisterer, og at man som journalist kan komme nærmere denne såfremt, man reflekterer over den journalistiske praksis, hvilket vi kender fra den positivistiske videnskabsteori. Derved kan der argumenteres for, at måden hvorpå jeg i nærværende speciale tilgår en journalistisk problemstilling på nogle måder er anderledes end måden hvorpå den journalistiske praksis fungerer, da journalistikken igennem dens formidling stræber efter at gengive verden som den objektivt ser ud, hvorimod dette speciales videnskabsteoretiske tilgang ikke mener, objektivitet er en mulighed, da anskuelsen af verden er subjektiv og konstrueret, hvilket formidlingen af den også er.

Kap. 6 Konklusion

Som beskrevet i problemfeltet har jeg i dette speciale ønsket at undersøge, hvordan nyhedsmedier er aktører igennem deres journalistiske formidling af kriser og derigennem har indflydelse på vores anskuelse af verden. Dette fænomen har jeg valgt at undersøge igennem en case, som var den danske tv-nyhedsdækning af terrorangrebet i København i februar 2015. Her tog jeg udgangspunkt i DR1s (Tv-Avisen) og TV2s (Nyhederne) tv-nyhedsformidling af denne hændelse og analyserede særligt udvalgte nyhedssekvenser fra den samlede empiri for at undersøge, hvordan man kan tale om, at de to nyhedsmedier er aktører i deres journalistiske formidling. Som analysemetode brugte jeg Chouliarakis analysemodel, 'analytics of mediation', som netop har til formål at undersøge hvorledes tv-nyhedsmedier er aktører i deres fremstilling af kriser og lidelse. Jeg udviklede hertil analysemodellen således, at den blev mere specifik på specialets problemformulering så den også ville indfange de aspekter, der omhandlede nationens sorg og skabelsen af fjendebilleder.

Jeg fandt ud fra denne frem til, at deres aktørrolle kom til syne på flere måder. Denne kom til syne i deres præsentationsformer, i deres ord- og billedvalg og i forholdet, der blev skabt imellem de to aspekter. Vi så det også i den æstetiske kvalitet. Disse tre elementer udgjorde den multimodale analyse (jf. analysemetode) hvorfra jeg yderligere kunne analysere, hvordan aktørrollen eksisterede i konstruktionen af nærhed og distance samt i måden at frame fjenden. Vi så hertil at resultaterne af den multimodale analyse skabte nogle særlige narrative realismer, som journalisterne formidlede igennem, nogle konstruerede virkeligheder.

Ydermere så vi, hvordan de to nyhedsmedier var aktører fremstillingen af sorg, hvori de konstruerede et nationalt sammenhold igennem deres brug af sprog og billeder.

Overordnet set så vi, at TV2 Nyhederne umiddelbart er mere dramatiske i deres journalistiske fremstilling end TV-avisen i alle tre analysedele. Med DR1 er også dramatiske i deres billedvalg. De er dog en anelse mere nøgterne i deres sproglige formidling, hvor beskrivelserne ikke i ligeså høj grad er ladet med dramatik, som vi så det i TV2s sproglige formidling. Og man kan dertil diskutere om den journalistiske 'opdragelse', som Solveig Schmidt præsenterer i sin bog (2011), i højere grad kommer til syne eller bliver bekræftet i DR1s fremstilling af terrorangrebet, idet deres sproglige formidling i sit udtryk tenderer til at være mere nøgternt end TV2s sproglige formidling (jf. diskussion af analysen).

Endvidere så vi, at begge nyhedsmedier framede den terroristiske fjende, altså gerningsmanden, ud fra det stereotype eller præ-medierede billede der igennem længere tid er blevet opstillet af de danske nyhedsmedier nemlig, at en terrorist er af anden etnisk herkomst end dansk og muslim, og dertil handler ud fra sin religiøse overbevisning (Smedegaard, 2014). Dette til trods for, at der i nyhedsdækningen er flere aspekter, der peger mod at gerningsmanden nærmere var en 'lone wolf' fremfor en terrorist, der udsprang fra en terrororganisation og handlede ud fra en ideologi.

Analysen er således med til at bekræfte Cottles og specialets argument om, at nyhedsmedier ikke blot formidler om kriser, men dertil besidder en mere kompleks rolle idet, at de også er aktører i formidlingen og i selve udførelsen af kriser (Cottle, 2009, s. 109-110).

Der udsprang fra analysen yderligere en diskussion af, hvordan det journalistikfaglige standpunkt (Schmidt, 2011) adskiller sig fra det journalistikteoretiske argument (Cottle, 2006, 2009) om, at nyhedsjournalistikken er med til at påvirke, hvordan vi anskuer verden. I det journalistiske fag ønskes der tilstræbt objektivitet hvilket, forskere som, Cottle (2009), Chouliaraki (2006a), Pantti (2005) argumenterer for ikke er muligt, fordi den journalistiske fremstilling af verden altid vil være konstrueret.

Litteraturliste

Bøger

- Andersen, N. Å. (1999). *Diskursive analysestrategier*. Nyt fra Samfundsvidenskaberne.
- Andreassen, R. (2007). *Der er et yndig land: Medier, minoriteter og danskhed*. København: Tiderne Skifter Forlag.
- Chouliaraki, L. (2006a). *The Spectatorship of Suffering*. London: SAGE Publications.
- Chouliaraki, L. (2009a). Journalism and the visual politics of war and conflict. I: Allan, S. (red.). *Routledge Companion to News and Journalism* (520-533). London. Routledge.
- Cottle, S. (2009). *Global Crisis Reporting: Journalism in the Global Age*. England: Open University Press, McGraw-Hill.
- Cottle, S. (2006). *Mediatized Conflict: Developments in Media and Conflict Studies*. England: Open University Press, McGraw-Hill.
- Flyvbjerg, B. (2015). Fem misforståelser om casestudiet. I: Brinkmann, S. & Tanggaard, L. (red.) *Kvalitative Metoder: En grundbog*. (s. 497-520) Hans Reitzels Forlag.
- Fuglsang, L. & Olsen, P. B. (2004). *Videnskabsteori i samfundsvidenskaberne: På tværs af fagkulturer og paradigmer*. Frederiksberg: Roskilde Universitetsforlag.
- Hjarvard, S., Mortensen, M., Eskjær, M. (2015). *The Dynamics of Mediatized Conflicts*. New York. Peter Lang
- Hvid, M. (2014). *Fascinerende fortælling: Den journalistiske feature* (3. udg.). Aarhus: Forlaget Ajour.
- Langer, J. (1998). *Tabloid Television, Popular Journalism and the 'other news'*. London. Routledge.
- Matusitz, J. (2013). *Terrorism and Communication: A Critical Introduction*. USA: SAGE Publications.
- Mortensen, M. (2005). Fjendens fysiognomi. Fjendebilledet efter 11. september 2001. I: Bogh, M., Bruhn, J., Lübecker, N., & Madsen, P. (Red.), *Europas andre: Fremmedfrygt i europæisk kultur* (s. 293-299). København: Tiderne Skifter.
- Nielsen, A.S. (2014) *"De vil os stadig til livs": Betydningskonstruktioner i tv-nyhedsformidling om terrortruslen mod Danmark*. København. Københavns Universitet. Ph. D Afhandling
- Pippa, N., Kern, M., Just, M.R. (2003). *Framing Terrorism: The news media, the government, and the public*. New York. Routledge
- Poole, E., & Richardson, J. E. (2006). *Muslims and the News Media*. London: I.B. Tauris & Co Ltd.

Reinhardt, M. (2006). *Beautiful Suffering: Photography and the Traffic in Pain*. Chicago: The University of Chicago Press.

Schmidt, S. (2012). *Journalistikkens grundtrin: Roller. Krav. Metoder* (2. udg.). Aarhus: Forlaget Ajour.

Turnock, R. (2000) *Interpreting Diana: Television Audiences and the death of a Princess*. London. British Film Institute.

Walter, T. (1999). *The Mourning for Diana*. Oxford. Berg.

Tidsskrifter

Chouliaraki, L. (2006b). Towards an analytics of mediation. *Critical Discourse Studies*, 3(2), 153-178.

Chouliaraki, L. (2009b). Witnessing War: Economies of Regulation in Reporting War and Conflict. *The Communication Review*, 12 (3), 215-226.

Kitch, C. (2003). 'A news of feeling as well as fact': Mourning and memorial in American news magazines. *Journalism*, 1 (2), 171-195.

Kitch, C. (2003). "Mourning in America": ritual, redemption, and recovery in news narrative after September 11. *Journalism Studies*, 4 (2), 213-224.

Nacos, B. L. (2003) Terrorism as breaking news: Attack on Amerika. *Political Science Quarterly*, 118 (1). 23-52.

Pantti, M., & Sumiala, J. (2009). The death do us join: media, mourning rituals and the sacred centre of the society. *Media, Culture & Society*, 31 (1), 119-135.

Pantti, M. (2005). Masculine tears, feminine tears – and crocodile tears. Mourning Olof Palme and Anna Lindh in Finnish newspapers. *Journalism*, 6 (3), 357-377.

Pantti, M. & Wieten, J. (2005). Mourning Becomes the Nation: television coverage of the murder of Pim Fortuyn. *Journalism Studies*. 6 (3), 301-313.

Rapporter

Kulturstyrelsens rapport om danskernes mediebrug (2014)

[http://www.kulturstyrelsen.dk/fileadmin/user_upload/dokumenter/medier/Mediernes udvikling/2015/Specialrapporter/KU Mediebrug/Danskernes mediebrug 2014 Rapport.pdf](http://www.kulturstyrelsen.dk/fileadmin/user_upload/dokumenter/medier/Mediernes_udvikling/2015/Specialrapporter/KU_Mediebrug/Danskernes_mediebrug_2014_Rapport.pdf) (s. 29-30)

Studieordning for Journalistuddannelsen på Danmarks Medie- og Journalisthøjskole (DMJX) september 2012.

http://www.dmjx.dk/sites/default/files/pdf/journalistik/studieordning_journalist_sep12_7.pdf

Bilag

Bilag 1: Empiri. Oversigt over de inkluderede nyhedsudsendelser.

Alle nyhedsudsendelser er fundet og set på mediestream.dk, hvortil minutangivelserne i analysen stemmer overens.

DR1:

TV-Avisen d. 14.feb. 2015

- Kl. 18.30 -19.00

TV-Avisen d. 15.feb. 2015

- Kl. 18.30 – 19.30
- Kl. 21.00 – 22.00 (21 søndag)

TV-Avisen d. 16.feb. 2015

- Kl. 17.50 – 18.00
- Kl. 18.30 – 18.54
- Kl. 19.55 – 20.00
- Kl. 21.30 – 22.00

TV2:

Nyhederne d. 14. feb. 2015

- Kl. 19.00 – 19.30

Nyhederne d. 15. feb. 2015

- Kl. 18.00 – 18.35
- Kl. 19.00 – 20.23

Nyhederne d. 16. feb. 2015

- Kl. 17.00 – 17.08
- Kl. 18.00 – 18.10
- Kl. 19.00 – 19.23
- Kl. 22.17 – 22.49